

Ανώτατο Τεχνολογικό Ίδρυμα Πατρών
Σχολή Τεχνολογικών Εφαρμογών
Τμήμα Ανακαίνισης και Αποκατάστασης Κτιρίων

Πτυχιακή Εργασία με Θέμα:
«Παραδοσιακός Ξενώνας Στο Κάμπο Της Χίου»

Υπεύθυνη Καθηγήτρια
Αθανασοπούλου Ευανθία
Δρ. Πολιτικός Μηχανικός

ΠΑΤΡΑ 2013

ΑΝΑΓΝΩΣΤΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ (992)
ΖΕΡΒΑ ΝΙΚΗ (697)
ΚΟΥΜΗ ΑΘΗΝΑ (1181)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	ii
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΚΑΜΠΟΥ ΤΗΣ ΧΙΟΥ.....	2
1.1 Σύντομη παρουσίαση της περιοχής.....	2
1.2 Ιστορία της αρχιτεκτονικής στον οικισμό.....	2
1.3 Σημερινή κατάσταση – Αναγκαιότητα διάσωσης	2
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ	4
2.1 ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ	4
2.2 Χαρακτηριστικό παράδειγμα οικίας	6
2.3 Η κατασκευή.....	7
2.4 Η πρόσοψη	7
2.5 Η σκάλα	8
2.6 Το εσωτερικό.....	8
2.7 Οι στέγες.....	8
2.8 Περιβάλλον και Διάκοσμος	9
.....	9
2.8.1 Η πύλη	9
2.8.2 Ο μάγγανος.....	10
2.8.3 Η στέρνα	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΥ ΞΕΝΩΝΑ	12
3.1 Επιλογή τοποθεσίας	12
3.2 Επιλογή παραδοσιακού ξενώνα.....	12
3.3 Πρόταση παραδοσιακού ξενώνα	12
3.4 Παραδοσιακά αρχιτεκτονικά στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν.....	13
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΜΕΛΕΤΗΣ.....	14
4.1 ΟΙ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΤΟΥ ΕΟΤ ΓΙΑ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟ ΞΕΝΩΝΑ.....	14
4.2 ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	14
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	15
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	15
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	16

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η πτυχιακή εργασία έχει τίτλο «Παραδοσιακός ξενώνας στον Κάμπο της Χίου». Για τη σωστή μελέτη και αντίληψη της εργασίας, απαραίτητη προϋπόθεση υπήρξε η μελέτη της ιστορικής πορείας και εξέλιξης της περιοχής με το πέρασμα των χρόνων στους τομείς της χρησιμότητας, αρχιτεκτονικής και εκμετάλλευσης του τόπου. Έτσι ώστε να υπάρξει μια πιο ξεκάθαρη αντίληψη για το οικοδόμημα που θα ανεγερθεί.

Βάσει κειμένων και φωτογραφιών παρουσιάζεται η ιστορία της περιοχής στην οποία βασίζεται η μελέτη. Στη μελέτη περιλαμβάνεται η τοποθεσία και τα γενικά χαρακτηριστικά και η αρχιτεκτονική του Κάμπου. Επίσης παρουσιάζεται η αρχιτεκτονική μελέτη της εργασίας και μέσα από κείμενα αναλύεται η ιδιαιτερότητα του κάθε κτίσματος, ο περιβάλλον χώρος και ο διάκοσμος.

Εικόνα 1 Πέτρινη κατοικία

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο λόγος που επιλέχθηκε η περιοχή του Κάμπου της Χίου για να ανοικοδομηθεί παραδοσιακός ξενώνας είναι γιατί η περιοχή αυτή είναι ιδανική για διακοπές οικογενειών λόγω του ότι είναι μια ήσυχη και παράλληλα όμορφη περιοχή στην οποία οι επισκέπτες μπορούν να απολαύσουν την ηρεμία της φύσης αφού στο μεγαλύτερο ποσοστό της αποτελείται από περιβόλια και δασικές εκτάσεις, και να συνδυάσουν και την θάλασσα αφού βρίσκεται σε μικρή απόσταση από τα παράλια της Χίου. Επίσης ο Κάμπος είναι ένας ιδανικός οικισμός για να μπορέσει ο επισκέπτης να μάθει περισσότερα για την ιστορία του αλλά και για την ιστορία ολόκληρου του νησιού. Η αρχιτεκτονική του έχει μεγάλο ενδιαφέρον και είναι εντυπωσιακή καθώς έχει δεχτεί πολλές επιρροές από λαούς που έχουν περάσει από το νησί και έχει ξεχωριστά στοιχεία που δεν υπάρχουν αλλού στην Ελλάδα. Εκτός από τις οικογένειες, είναι επίσης κατάλληλη περιοχή και για νεότερες ηλικίες διότι είναι κοντά στην πόλη της Χίου και μπορεί να τους προσφέρει την δυνατότητα να μετακινηθούν και να γνωρίσουν το νησί με μηχανάκια ή ακόμη και ποδήλατα.

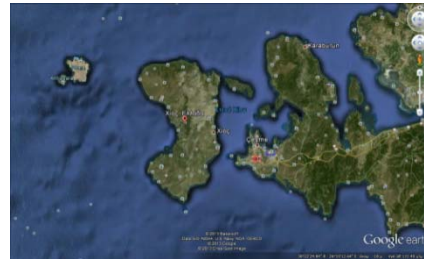
Η πλούσια αρχιτεκτονική της περιοχής έπαιξε σημαντικό ρόλο στην επιλογή του θέματος της πτυχιακής εργασίας, καθώς θα διευρυνθούν και θα εξειδικευθούν οι γνώσεις στην παραδοσιακή αρχιτεκτονική του τόπου. Στα κεφάλαια που θα ακολουθήσουν γίνεται μια σύντομη παρουσίαση της ευρύτερης περιοχής του Κάμπου, σχετικά με την θέση, την γεωμορφολογία, την χλωρίδα και την πανίδα της περιοχής και αναλύεται η ευρύτερη αρχιτεκτονική της. Ακολουθεί η αναλυτική περιγραφή της αρχιτεκτονικής των κατοικιών καθώς και της πέτρινης κατασκευής τους αλλά και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΚΑΜΠΟΥ ΤΗΣ ΧΙΟΥ

1.1 Σύνοψη παρουσίαση της περιοχής

Η Χίος είναι νησί του ανατολικού αιγαίου. Απέχει ελάχιστα από τις ακτές της Μικράς Ασίας. Μόλις 3,5 ναυτικά μίλια την χωρίζουν, από το ακρωτήριο Πούντα ως την Χερσόνησο της Ερυθραίας στο ύψος του Τσεσμέ. Είναι το πέμπτο μεγαλύτερο νησί στην Ελλάδα (904τ.μ) με μήκος ακτών 213 χλμ και πληθυσμό που φτάνει τους 53.817 κατοίκους. Διοικητικά μαζί με τα νησιά Οινούσες και Ψαρά, αποτελεί το νομό Χίου.

Εικόνα 2 Νομός Χίου

Το εύφορο έδαφος της Χίου και το πλούσιο υδροφόρο στρώμα, συνδυασμένα με το μικροκλίμα της περιοχής, βοήθησαν στο να αναπτυχθούν καλλιέργειες εσπεριδοειδών. Η περιοχή του Κάμπου αποτελεί το πιο γόνιμο έδαφος της Χίου.

Ο Κάμπος επεκτείνεται νότια της πόλης της Χίου είναι πεδινή έκταση που απλώνεται κατά μήκος της ανατολικής ακτής της Χίου σε μήκος 10 και πλάτος 2 περίπου χιλιομέτρων. Τα πετρώδη υψώματα που το κλείνουν από τα δυτικά τροφοδοτούν τα υπόγεια νερά, τα οποία κάνουν τον Κάμπο ένα απέραντο περιβόλι με πυκνά φυτεμένα εσπεριδοειδή, κήπους και οπωροφόρα. Η προσπέλαση στα κτήματα γίνεται με στενούς δρόμους πλαισιωμένους με πανύψηλους τοίχους που προστατεύουν τα ευαίσθητα δέντρα από την σκόνη και τον βοριά και εξασφαλίζουν την ιδιωτικότητα των ενοίκων. Μια από τις πιο όμορφες περιοχές του νησιού που πρέπει να δει και να απολαύσει κανείς. Όποιος κυκλοφορεί στους στενούς δρόμους του Κάμπου δεν βλέπει παρά μόνο τους συνεχείς πέτρινους μαντρότοιχους και κατά αραιές αποστάσεις τις τοξωτές εισόδους των κτημάτων, καθώς και τα ψηλότερα μέρη των σπιτιών που ανοίγονται προς τον δρόμο. Μερικά από τα αρχοντικά είναι χτισμένα στις όχθες των χειμάρρων, που χρησιμεύουν σαν δρόμοι τους θερινούς μήνες. Πίσω από την αυστηρή αυτή πρόσοψη κρύβεται ένας άλλος κόσμος. Η ευρύχωρη αυλή με τα βαθύσκια δέντρα και τα άνθη που επιτελεί σύνθετες λειτουργίες προσπελάσεως του σπιτιού, των βοηθητικών και του περιβολιού, καθώς και χώρους ζωής για τους θερινούς μήνες.

Νοτιότερα όπου το έδαφος γίνεται λοφώδες και τα νερά λιγοστεύουν, είναι χτισμένα τα πρώτα χωριά τα λεγόμενα Καμπόχωρα. Για τους Χιώτες ο Κάμπος χωρίζεται σε επιμέρους τμήματα με τις ονομασίες Βαρβάσι, Ευρετή, Τάλαρος, Γκιάζου, Φραγκοβούνι κτλ.

1.2 Ιστορία της αρχιτεκτονικής στον οικισμό

Ο Κάμπος είναι μια περιοχή ιδιαίτερου φυσικού κάλλους. Χαρακτηρίζεται από μια ιδιόμορφη και εντυπωσιακή αρχιτεκτονική, γέννημα πολλών μορφολογικών και υφολογικών επιρροών, συνδεδεμένο με τις διάφορες ιστορικές περιόδους του νησιού.

Τα αρχαιολογικά ευρήματα στην περιοχή είναι μηδαμινά και η αρχαία ονομασία της περιοχής, μας είναι άγνωστη. Οι παλαιότερες επιρροές στην αρχιτεκτονική ανάγονται στη Βυζαντινή εποχή, (παρόλο που στον Κάμπο δεν έχει διασωθεί κανένα αμιγές δείγμα Βυζαντινής αρχιτεκτονικής) καθώς

και σε δυτικές και ανατολικές επιδράσεις, αποτέλεσμα της Βενετσιάνικης και Γενοβέζικης κυρίως κατοχής από την μια μεριά και Τουρκικής από την άλλη.

Οι πρώτοι Γενούτες ήρθαν στην Χίο το 1155, διεξάγοντας συναλλαγές επί της μαστίχας. Οι Γενοβέζοι, από τον 13^ο αιώνα, αξιοποίησαν την έκταση του Κάμπου δημιουργώντας τους εκτεταμένους πορτοκαλεώνες αφού διαπίστωσαν την ύπαρξη νερού. Οι εσπεριδοπαραγωγοί εγκαταστάθηκαν στα περιβόλια τους, με τις οικογένειές τους, και μια που η έκταση των κτημάτων δεν επέτρεπε το χτίσιμο των σπιτιών το ένα κοντά στο άλλο, δημιουργήθηκε μια παράδοση κάποιας απομόνωσης, που ακόμα υπάρχουν ζωντανά τα ίχνη της. Μετά την οριστική κατάληψη του νησιού από τους Γενοβέζους 1346, η τοπική αρχιτεκτονική επηρεάζεται κυρίως από Γενοβάτικα πρότυπα, με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί μια νέα ντόπια αρχιτεκτονική παράδοση, που επικρατεί στο νησί για αιώνες. Το βυζαντινό πύργο διαδέχεται ο Γενοβέζικος κατασκευασμένος με μάρμαρο και την δίχρωμη θυμιανούσικη πέτρα, με τα μπαλκόνια και τα γλυπτά του, που υπάρχουν ακόμη και σήμερα. Με την κατάληψη της Χίου από τους Τούρκους το 1566, η τοπική αυτή επιμειξία αρχιτεκτονικών στοιχείων δέχεται αρκετές επιρροές της Οθωμανικής αρχιτεκτονικής και κυρίως του λεγόμενου Τουρκομπάροκ.

Τον καιρό που όλη η Ελλάδα ήταν βυθισμένη στη σκλαβιά, η Χίος παρουσίαζε μεγάλη οικονομική άνθηση, που έφερε την ανάγκη της κοινωνικής προβολής μέσω της αρχιτεκτονικής και φτάνουμε στον 18^ο αιώνα που είναι η περίοδος της μεγαλύτερης ακμής του Κάμπου. Τότε παρουσιάζονται τα σπουδαιότερα δείγματα του τοπικού παραδοσιακού πολιτισμού. Αποτέλεσμα αυτής της οικονομικής ευημερίας ήταν να δημιουργηθεί στην Χίο μια ολόκληρη τάξη μεγαλοαστών. Οι άνθρωποι αυτοί είχαν τα σπίτια τους, τους πύργους τους, όπως τους έλεγαν, στον Κάμπο. Ήταν σπίτια μεγαλόπρεπα με μνημειακές εξωτερικές σκάλες, με μεγάλες ταράτσες, με αψίδες και κολώνες, με μεγάλα περιβόλια περιφραγμένα με φρουριακούς τοίχους. Είναι η στιγμή που δημιουργείται η ιδιότυπη αρχιτεκτονική ταυτότητα του τόπου, με δάνεια από την Γενοβέζικη και την Οθωμανική αρχιτεκτονική παράδοση.

Αργότερα, η φοβερή σφαγή του 1822 αφανίζει κυριολεκτικά ανθρώπους και κτίσματα. Ο Κάμπος ερημώθηκε και οι πύργοι λεηλατήθηκαν. Οι οικογένειες διασκορπίστηκαν σε όλο τον κόσμο, τους απαγορεύτηκε η επιστροφή στο νησί και τα κτήματα άλλαξαν ιδιοκτήτες. Μετά το 1832, επιτρέπεται στους ελάχιστους διασωθέντες να επιστρέψουν στα κτήματα τους και αρχίζουν σιγά σιγά να ξανά χτίζουν τα γκρεμισμένα σπίτια τους, αλλά το παλιό μεγαλείο έχει χαθεί οριστικά.

Στις 11 Μαρτίου του 1881, το νησί έπληξε φοβερός σεισμός, με αποτέλεσμα να πέσουν όλοι σχεδόν οι πύργοι του Κάμπου. Με αυτή την καταστροφή οι αρχοντικές οικογένειες άφησαν οριστικά το νησί και έτσι το μεγαλύτερο μέρος των πύργων δεν ανοικοδομήθηκε ποτέ.

Οι νέες κατοικίες (αρχές 20^{ου} αιώνα) κτίστηκαν κυρίως πάνω στα ισόγεια των παλιών. Είναι μεγάλες από Θυμιανούσικη πέτρα με επιρροές νεοκλασικισμού. Τα πολύτιμα στοιχεία της αυλής που διατηρήθηκαν γύρω της όπως η αυλόθυρα, το πηγάδι, η στέρνα σε συνδυασμό με τους μαντρότοιχους συνέβαλαν να διατηρηθεί σημαντικά η ιδιαίτερη φυσιογνωμία του Κάμπου.

1.3 Σημερινή κατάσταση – Αναγκαιότητα διάσωσης

Σήμερα τα περισσότερα κτήματα του Κάμπου έχουν αφεθεί στην μοίρα τους. Τα πηγάδια στέρεψαν ή μολύνθηκαν. Οι γεωργοί δεν καλλιεργούν πια, μιας και η καλλιέργεια τους είναι πλέον οικονομικά ασύμφορη. Παράλληλα τα κτήματα οικοπεδοποιούνται, ενώ η συντήρηση των κτηρίων

γίνεται με προσθήκες και σύγχρονο εξοπλισμό χωρίς αρχιτεκτονική μελέτη, που βάζουν σε κίνδυνο τη διατήρηση του χαρακτήρα της περιοχής.

Η περιοχή του Κάμπου γύρω στις αρχές της δεκαετίας του '90 κηρύχτηκε ιστορικός τόπος και παραδοσιακός οικισμός. Τα τελευταία χρόνια έχει εκδηλωθεί ενδιαφέρον για την διάσωση και αναβίωση της περιοχής, με βασικό χαρακτηριστικό τη διατήρηση του αγροτικού της χαρακτήρα. Γι' αυτό το λόγο, το 1992, από το ΥΠΕΧΩΔΕ, καθορίστηκαν ειδικοί όροι και αυστηρός κανονισμός δόμησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

2.1 ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

Εικόνα 3 Μαντρότοιχος και Κύρια πύλη

Στον Κάμπο τα οικόπεδα οριοθετούνται από ψηλούς τοίχους. Στη μία πλευρά του οικοπέδου βρίσκεται η κύρια πύλη, μεγάλη, τοξωτή και με διακοσμητικά στοιχεία. Αυτή η πύλη οδηγεί στην αυλή που είναι στρωμένη με πέτρα ή με βότσαλα, τοποθετημένα σε σχέδια (εικ. 3). Από την μία πλευρά της αυλής βρίσκεται το σπίτι ενώ από την άλλη ο μάγγανος με τη στέρνα (εικ. 4). Το κτίριο είναι ελεύθερο από όλες τις πλευρές του. Το ισόγειο πάντοτε χρησίμευε για βοηθητικούς χώρους όπως για στάβλους αχυρώνες ή αποθήκες και οι κατοικήσιμοι χώροι περιορίζονταν στους

ορόφους, ένα ή δύο κατά περίπτωση. Η είσοδος στους κατοικήσιμους χώρους, στον όροφο, γίνεται με την βοήθεια εξωτερικής σκάλας. Σε μερικές περιπτώσεις ο κατοικήσιμος χώρος είναι μόνο ένας, σε άλλες τα δωμάτια είναι πολλά και επικοινωνούν το ένα μέσα στο άλλο με πόρτες, μια και δεν υπάρχουν διάδρομοι. Η πολυτελής διαμόρφωση ορισμένων δωματίων στα σπίτια του Κάμπου, μαρτυρεί την χρήση τους ως χώρων υποδοχής. Από το σαλόνι κάποιος μπαίνει κατευθείαν στα υπνοδωμάτια. Η τοποθέτηση των δωματίων γίνεται ψηλά, πάνω από τις κορυφές των δέντρων, έτσι ώστε να έχουν μια αδιάκοπη θέα, καθαρό αέρα και το φως του ήλιου. Οι χρήσεις του κάθε δωματίου παραμένουν δυστυχώς άγνωστες και έτσι δεν είναι δυνατόν να μιλήσει κανείς για τον σκοπό που εξυπηρετούσαν. Ενίοτε το σπίτι διασπάται ψηλά, σε δύο όγκους. Το τρίτο πάτωμα (που δεν σώθηκε ακέραιο σε καμιά περίπτωση) είχε δωμάτια του υπηρετικού προσωπικού και μαγειρεία. Ήταν προσιτό από δευτερεύουσα σκάλα, συνήθως εσωτερική. Στα μικρότερα σπίτια υπήρχαν μόνο δυο όροφοι και οι υπηρέτες ήταν πιθανότατα στο κατώτερο τμήμα του σπιτιού.

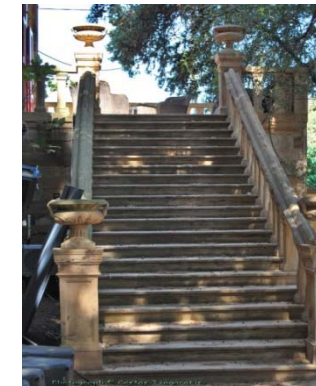
Εικόνα 4 Στέρνα, Μάγγανος, Λιλαδωτό

Δεν είναι εύκολο να κατατάξει κανείς τυπολογικά τα αρχοντικά της Χίου (εικ. 5) σε ομάδες με βάση το γενικό σχήμα της κατόψεως τους και αυτό γιατί πρώτον οι γενικοί όγκοι τους προέκυψαν με παντός τύπου προσθήκες, αρχικές ή μεταγενέστερες, δεύτερον υπάρχει μεγάλη ποικιλία κατόψεων και τρίτον το γενικό σχήμα του ορόφου διαφέρει συνήθως από εκείνο του ισογείου. Είναι κτισμένα για να προσφέρουν καλοζωία και δυνατότητα επίδειξης, θα μπορούσε κανείς να πει ότι τα σπίτια του Κάμπου διαρθρώνονται τυπολογικά για να αναδείξουν αρχιτεκτονικές μορφές και όχι για να εξυπηρετήσουν

Εικόνα 5 Αρχοντικό Χίου (Κάμπος)

πολύπλοκες λειτουργίες. Οι μορφές αυτές είναι κυρίως το κλιμακοστάσιο, η τοξοστοιχία, το τσαρδί (το υπαίθριο δηλαδή ευρύτατο πλατύσκαλο μπροστά από την είσοδο του ορόφου), και το σύστημα των συμμετρικών τοξωτών ανοιγμάτων (εικ. 6). Η κλίμακα γίνεται λοιπόν εξολοκλήρου λίθινη με μεγάλο πλάτος και άνετη ανάβαση (εικ. 7) σχεδόν πάντοτε με ενδιάμεσο πλατύσκαλο και υποστηρίζεται από θόλους. Το τσαρδί χώρος ζωής για το καλοκαίρι, με ανεμπόδιση θέα προς το δρόμο και τα περιβόλια, έχει γύρω λίθινα πεζούλια και διευρύνεται ενίοτε προς την πλευρά του δρόμου. Το τσαρδί μπορεί να δημιουργηθεί πάνω από ανοικτή στοά με τοξοστοιχία ή να σκιάζεται από κιονοστήρικτη πέργκολα. Οι τοξοστοιχίες αυτές δίνουν μνημειακότητα

Εικόνα 7 Κλίμακα

στο σύνολο και μπορούν να δημιουργούν στοές στο υπερυψωμένο ισόγειο ή στον όροφο. Η επίδειξη δομικών αρχιτεκτονικών στοιχείων γίνεται σε υπερβολικό βαθμό σε κάποια παραδείγματα, με την διάλυση του υπερυψωμένου ισογείου σε στοές και κλιμακοστάσια με αποτέλεσμα τον περιορισμό του κατοικήσιμου χώρου σε ένα μέτριο δωμάτιο. Υπάρχουν όμως στο Κάμπο και τελείως διαφορετικές κατόψεις, συμπαγείς, με λογική εκμετάλλευση των χώρων κάτω από τις σκάλες και το τσαρδί.

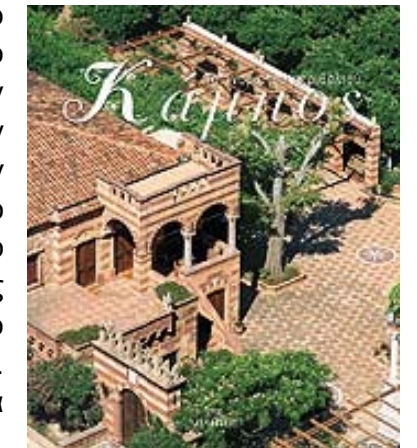
Το κύριο υλικό δομής ήταν η πέτρα που συναντόταν στις νότιες παρυφές του Κάμπου, κοντά στο χωριό Θυμιανά (εικ. 8). Πρόκειται για ένα στρωσιγενή πωρόλιθο, ομοιογενή, εύκολα λαξευόμενο, με ζωηρό χρώμα, κυμαινόμενο από το κίτρινο της ώχρας ως το σκούρο κόκκινο και το βαθύ ιώδες. Ήταν σε γενική χρήση στην χώρα και στον Κάμπο, αλλά και σε μερικά χωριά κατ'εξαιρεση. Το υλικό αυτό προσφερόταν για την δημιουργία όχι μόνο λαξευτών αρχιτεκτονικών μελών με κυμάτια και τέλειες επιφάνειες προσαρμογής αλλά και μοναδικών εντυπώσεων φυσικής πολυχρωμίας. Σοβαρό του μειονέκτημα είναι η κατά περίπτωση μικρή του αντοχή σε τριβή και σε διάβρωση από τις καιρικές συνθήκες. Άλλα ντόπια υλικά που χρησιμοποιήθηκαν είναι τα γκρίζα μάρμαρα, τα κεραμίδια, ο ασβέστης, ειδικές ποιότητες άμμου για την σύνθεση κονιαμάτων επιστρώσεως και τέλος τα βότσαλα, λευκά ή μαύρα για τα βοτσαλωτά δάπεδα.

Εικόνα 8 Θυμιανούσικη πέτρα

Οι λαξευτές τοιχοποιίες του Κάμπου είναι συνήθως ισόδομες με αφανείς τους αρμούς αν και υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες οι αρμοί τονίζονται με τούβλα ή μικρές τετράγωνες πέτρες σε σειρά. Οι λαξευμένοι λίθοι καταλαμβάνουν τμήμα μόνο από το πάχος του τοίχου το οποίο συμπληρώνεται με αργολιθοδομή. Από αλάξευτες πέτρες γίνονται επίσης οι εσωτερικοί τοίχοι που σοβαντίζονται, καθώς και οι δευτερεύουσες κατασκευές όπως οι μαντρότοιχοι. Τα λαξευτά στοιχεία (πλαίσια ανοιγμάτων, τόξα, γείσα, παραστάδες τοξοστοιχιών, θωράκια πλατύσκαλων) συσχετίζονταν με τα μέλη της τοιχοποιίας με τρόπο που προϋποθέτει επιμελημένο σχεδιασμό των όψεων.

Οι ξύλινες κατασκευές τόσο για τα ενδιάμεσα πατώματα όσο και για τα οριζόντια δώματα γίνονταν με μεγάλα ξύλα, τα οποία πιθανότατα εισάγονταν. Δεν σώζονται δυστυχώς, όπως δεν διατηρήθηκαν και παλιές στέγες που θα μπορούσαν να μελετηθούν. Από ορισμένες περιγραφές και απεικονίσεις προκύπτει πάντως ότι στην περιοχή συνηθίζονταν οι τετρακλινείς οξυκόρυφες στέγες, του

Εικόνα 6 Αρχιτεκτονικές μορφές που αναδεικνύονται

γνωστού τύπου στη Χίο, με το όνομα τραβάκα. Δυο οριζόντια τετράπλευρα ξύλινα πλαίσια και τέσσερα γωνιακά ξύλα κρατούσαν τις πυκνά τοποθετημένες τεγίδες πάνω από τις οποίες στρώνονταν σανίδωμα και πελώρια κεραμίδια. Οι στέγες ήταν ορατές από κάτω, αν και υπήρχαν παραδείγματα ορόφων με διακοσμητικά πηγάκια. Βαριές ξυλόγλυπτες επίχρυσες οροφές αναφέρονται σε πλουσιόσπιτα της Γενουάτικης περιόδου. Ειδικές τεχνικές αναπτύχθηκαν για την διακόσμηση σε τοίχους και θόλους με ελαφρά γύψινα στοιχεία, όπως και για τους σταθερούς φεγγίτες πάνω από τα ανοίγματα.

Εικόνα 9 Λιλαδωτό

Το σύστημα του στολισμού των όψεων με ξυστά, την τεχνική των οποίων θα δούμε στα μεσαιωνικά χωριά, φαίνεται ότι υπήρχε τόσο στην Χώρα όσο και στον Κάμπο. Ενδιαφέρουσες τεχνικές θα μπορούσαν τέλος να σημειωθούν των βοτσαλωτών δαπέδων (λιλαδωτό) που είχαν ευρύτατη διάδοση στη Χίο (εικ. 9) και των επιστρώσεων με αστρακιά, ένα ισχυρότατο υδραυλικό κονίαμα, που ήταν σε γενική εφαρμογή σε δώματα και σε τσαρδάκια.

Η μορφολογική εξέταση των αρχοντικών του Κάμπου παρουσιάζει ασφαλώς το μεγαλύτερο ενδιαφέρον. Είναι φανερό ότι στο πνεύμα της αυτοπροβολής των πλούσιων οικογενειών της Χίου, επικράτησαν αρχιτεκτονικοί τρόποι περίτεχνοι και δαπανηροί με κύριο στοιχείο τον λαξευτό λίθο. Μπορεί κανείς να μιλήσει για μια χωριστή τεχνοτροπία με συγκεκριμένες αρχές και μορφές, που διακρίνεται όχι μόνο στα σπίτια αλλά και σ' όλα τα βοηθητικά κτίσματα, στις σύγχρονες εκκλησίες και τα κωδωνοστάσια τους. Το στυλ αυτό βασίζεται στην άριστη λιθοξοϊκή.

Ήδη αναφέρθηκε ότι η συναρμογή των λαξευτών λίθινων μελών προϋποθέτει σχεδιασμό. Στις όψεις των σπιτιών διακρίνεται η κλασική αντίληψη τριαδικής συνθέσεως, με βάση, κορμό, κι επίστεψη, όπως και η πρόθεση ποικιλίας λύσεων σε ανταπόκριση προς τα λειτουργικά στοιχεία. Αν και στο σύνολο κάθε όψεως υπάρχει ασυμμετρία, τα επί μέρους στοιχεία τους είναι συμμετρικά και τηρούν τους άξονες. Η οργάνωση των όψεων επιτυγχάνεται όχι μόνο με τις γενικές αναλογίες και τα ανοίγματα, αλλά και με πλαστικά στοιχεία, κυμάτια, γείσα και προέχουσες οριζόντιες ταινίες. Η χωρίς ενιαία περιγράμματα κάτοψη διευκόλυνε άλλωστε την ανισότητα της στάθμης των ορόφων των διάφορων επί μέρους στοιχείων και την γενική ασυμμετρία.

Στην πραγματικότητα οι προσόψεις των εξεταζόμενων αρχοντικών κερδίζουν πολύ σε ζωντάνια από την φυσική τους πολυχρωμία. Η εναλλαγή χρωμάτων των δομών από πωρόλιθο στην τοιχοποιία τονίζει την οριζόντια διάσταση, ενώ στους θολίτες των τόξων δίνει έμφαση (εικ. 10).

Εικόνα 10 Πρόσοψη

Τα τόξα παίζουν ξεχωριστό ρόλο στην εξωτερική μορφή των σπιτιών, σε ποικίλα στοιχεία που εντάσσονται στις προσόψεις. Συνήθως είναι ημικυκλικά με μικρή υπερύψωση. Οι περιπτώσεις ελλειπτικών τόξων είναι σπάνιες και των χαμηλωμένων ακόμα περισσότερο. Τα τόξα απαρτίζονται από ισομεγέθεις θολίτες οι οποίοι, όπως ήδη αναφέρθηκε, παρουσιάζουν συνήθως εναλλαγή δυο χρωμάτων. Σε περίπτωση μεγάλων τόξων, όπως στις αυλόπορτες, ενίοτε τονίζεται ιδιαίτερα το κλειδί τους, κατά τον αναγεννησιακό τρόπο.

Ξεχωριστό ρόλο στις όψεις των σπιτιών παίζουν επίσης οι οριζόντιες προχωρήσεις, πλήρων στηθαίων στον Κάμπο (που αντιστοιχούν σε πλατύσκαλα ή στο τσαρδάκι). Οι προχωρήσεις αυτές δεν γίνονται ποτέ με ξύλινα στοιχεία, θα τις δούμε επίσης να διαμορφώνονται πάνω από μικρούς λίθινους

προβόλους σε σειρά ή και πάνω από συνεχές μεγάλο ύψους κυμάτιο. Εξώστες με κάγκελα φαίνεται ότι ήταν σπάνιοι. Άλλο ένα ξεχωριστό χαρακτηριστικό είναι τα κτιστά καθίσματα που περιτριγυρίζουν τις άκρες της βεράντας (τσαρδί).

Έγινε ήδη λόγος για την ποικιλία των λύσεων και την σημασία των κλιμακοστασίων στην ανάδειξη των σπιτιών. Οι σκάλες είναι φτιαγμένες από λαξευτό λίθο με στηθαία που έχουν διακοσμημένους πεσσίσκους. Τα παράθυρα, με αναλογίες που πλησιάζουν το τετράγωνο, έχουν φαρδιά πλαίσια, κατά κανόνα υπερκείμενο ανακουφιστικό τόξο και ημικυκλική διάτρητη πλάκα στο τύμπανο. Οι εξώπορτες έχουν συνήθως τοξωτό υπέρθυρο, πλήρεις παραστάδες (με βάση και επίκρανο) δεξιά και αριστερά και ποικίλες ανάγλυφες διακοσμήσεις (εικ. 11). Ακόμα πιο περίτεχνες είναι οι μεγάλες αυλόθυρες του Κάμπου (εικ. 12,13) που αποτελούν ένα αυτοτελές στοιχείο έμμεσα σχετιζόμενο με το σπίτι. Σώζονται σε μεγάλο αριθμό και μαρτυρούν όχι μόνο τις προθέσεις

Εικόνα 11 Εξώπορτα, Παράθυρο

αυτοπροβολής των ιδιοκτητών τους, αλλά και τις τάσεις πρωτοτυπίας της μορφής τους. Έχουν κατά κανόνα μεγάλο τόξο, με μαρμαρίνους ενίοτε τους θολίτες, λίθινο γείσο που προεξέχει περιμετρικά και σαμαρωτή την επίστεψη. Κάποια παραδείγματα αυλόθυρων κοσμούνται με λιθανάγλυφα ή οικόσημα (εικ. 12), ενώ άλλα με τις κάπως εξεζητημένες μορφές τους παρουσιάζουν ακόμα μεγαλύτερο ενδιαφέρον. Πεζούλια με βαθμίδες που διευκόλυναν το ανέβασμα στα υποζύγια (εικ. 13), συνοδεύουν συνήθως τις αυλόθυρες.

Εικόνα 12 Αυλόθυρα

Εικόνα 13 Αυλόθυρα

Εικόνα 14 Κίονας σε στέρνα

Σε στοές, προστώα και πέργκολες πάνω από στέρνες και μάγγανους, αναπτύσσεται ένας τρόπος διαμορφώσεως πεσσών και κίωνων, που μαρτυρεί ακόμα περισσότερο τις καλλιτεχνικές προθέσεις της εποχής. Οι πεσσοί είναι κτιστοί με εναλλασσομένων χρωμάτων δόμους και απλά επίκρανα από κυμάτια. Οι κίονες, μαρμαρίνοι, μονολιθικοί, με κιονόκρανα κορινθιάζοντα από λευκό μάρμαρο και με βάσεις ή και ψηλά βάθρα, ενίοτε περίτεχνα (εικ. 14). Οι ίδιες προθέσεις διακρίνονται επίσης στα πλακόστρωτα ή τα βοτσαλωτά δάπεδα που είναι σε ευρύτατη χρήση στον Κάμπο από τον 18ο αιώνα ως τις μέρες μας.

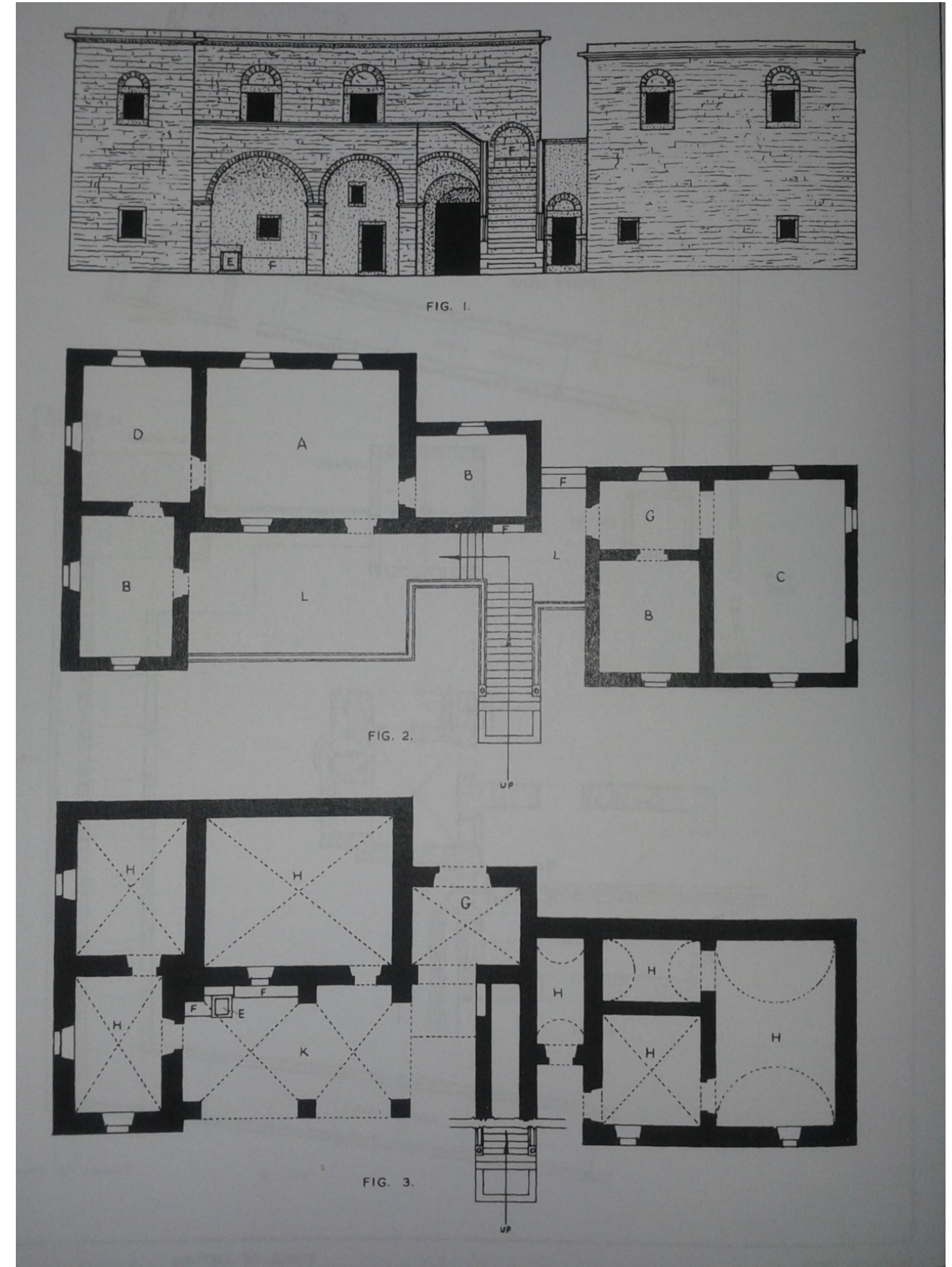
Τα εσωτερικά των σπιτιών στολίζονταν με γύψινα συνήθως κοσμήματα. Διακρίνονται κοσμήτες στους θόλους και τις οροφές, πλαίσια σε ανοίγματα (εικ. 15) και διάφορα θέματα σε τζάκια, ράφια, ντουλάπια, νιπτήρες κτλ.

Εικόνα 15 Εσωτερικό Οικίας

2.2 Χαρακτηριστικό παράδειγμα οικίας

Το σπίτι Πετροκοκκίνου μπορεί να αναφερθεί ως χαρακτηριστικό παράδειγμα (εικ. 16). Η σκάλα ανεβαίνει από την αυλή σε μια μικρή βεράντα (L), η οποία έχει δυο καθίσματα (F), από κει στρίβοντας αριστερά ανηφορίζεις στην κυρίως βεράντα που στηρίζεται σε προβλήτες πάνω από περίστυλο στοά. Από την βεράντα μπαίνουμε στο σαλόνι (A) και από κει στην τραπεζαρία (D), και σε υπνοδωμάτιο (B). Υπάρχει άλλο ένα υπνοδωμάτιο, η πρόσβαση στο οποίο γίνεται είτε από την τραπεζαρία είτε από την βεράντα. Μια ξεχωριστή πτέρυγα με είσοδο από την μικρή βεράντα, περιέχει το κιόσκι (C) με παράθυρα από τις τρεις πλευρές, με προθάλαμο (G) και άλλο ένα υπνοδωμάτιο. Το ισόγειο αποτελείται από δωμάτια (H) που χρησιμοποιούνταν για καταστήματα και παρόμοιους σκοπούς, γεμάτο με τετράγωνα παράθυρα. Η στοά διαθέτει καθίσματα.

Εικόνα 16 Κατόψεις Οικίας Πετροκοκκίνου

2.3 Η κατασκευή

Οι τοίχοι και οι θόλοι των σπιτιών είναι κατά κανόνα κατασκευασμένοι από πέτρα, από το χωριό Θυμιανά, ένα από τα Καμπόχωρα. Αυτή η πέτρα υπάρχει σε δυο χρώματα, καφεκόκκινο και πορτοκαλί, με αποτέλεσμα ο συνδιασμός τους να δημιουργεί πολλά διακοσμητικά εφέ. Η πέτρα έχει ομαλή υφή και είναι εύκολο να επεξεργαστεί, είναι λίγο μαλακή, αλλά δεν έχει μεγάλη αντοχή σε τριβή και διάβρωση. Όταν είναι τοποθετημένη με λάθος φορά, δηλαδή κάθετα αντί οριζόντια, όπως είναι συνήθως, θρυμματίζεται. Σε πολλά από τα παλιά σπίτια κάποιες από τις πέτρες έχουν ξεθωριάσει.

Τα λατομεία από τα οποία προέρχονται αυτές οι πέτρες, βρίσκονται στο μέρος Μελοΐ του χωριού Θυμιανά. Ο λόγος που οι πέτρες λατομούνται από την περιοχή Μελοΐ και όχι από την περιοχή Κόρακες, είναι ότι στο Μελοΐ το πάχος της πέτρας είναι 18-20 cm ενώ στην περιοχή Κόρακες είναι μόλις 8 cm, το πάχος που απαιτείται είναι 18-20 cm. Και στις δυο περιοχές υπάρχουν και κόκκινες και άσπρες πέτρες. Το οριζόντιο στρώμα της πέτρας ονομάζεται «κρεβάτι», ενώ το ύψος του στρώματος ονομάζεται «μουρέλο». Τα στρώματα, φυσικά ποικίλα σε χρώματα και σχήματα, κάποια είναι με ραβδώσεις ή με ποικιλόχρωμα σημάδια.

Εικόνα 17 Μάγγανος με μάρμαρο Πεντέλης

Πέρα από τη Θυμιανούσικη πέτρα υπάρχουν ακόμα μια ή δυο είδη πέτρας και μαρμάρου που χρησιμοποιούνται. Για τις κολώνες και τις στέρνες όπου σκαλίζουν σχέδια, χρησιμοποιούν μάρμαρο της Πεντέλης (εικ. 17). Η Χίος έχει και δικό της μάρμαρο το οποίο υπάρχει σε δυο χρώματα ροζ και γκρι. Και τα δυο χρώματα έχουν ποικιλοχρωμία. Το ροζ έχει πολλές άσπρες πινελιές και το γκρι συχνά έχει καφέ ρίγες.

Οι τοίχοι των σπιτιών τελειοποιούνται εξωτερικά είτε με **ξεσφουριστό** ή **ξεβελονιστό**, ή με πελεκητή πέτρα «καπλαμά» το οποίο είναι μερικές φορές ενωμένο με πολύ δυνατούς δεσμούς κάθετα ή οριζόντια, στα οποία εισέρχονται μικρά τετράγωνα ή κυκλικά κομμάτια από κόκκινη πέτρα που ονομάζονται «χαλικάκια». Κατά τη μέθοδο κατασκευής αυτού του τύπου, ανάμεσα στο κονίαμα και το πρόσωπο του τοίχου αφήνεται ένα μικρό κενό για να διακοσμηθεί. Αυτά τα κενά συχνά γεμίζονται με φρέσκο κονίαμα στο οποίο ενώ είναι ακόμα μαλακό, τοποθετούνται «χαλικάκια» (εικ. 18).

Εικόνα 18 Χαλικάκια με Κονίαμα

Η εσωτερική όψη του τοίχου είναι φτιαγμένη από τραχιά λιθοδομή. Οι περισσότεροι τοίχοι είναι μπατικοί στρωμένοι σε δεξιά γωνία προς την όψη του τοίχου για να τον ενδυναμώσουν. Λίγοι από τους τοίχους είναι σοβαντισμένοι, δυο παραδείγματα υπάρχουν, στα οποία υπάρχει γύψινη διακόσμηση.

Εικόνα 19 Στοά

Ο κατώτερος όροφος σε κάποιες περιπτώσεις είναι ομοιογενείς και σε άλλες δημιουργείται θολωτή στοά. Η στοά που ονομάζεται γαδαρόβota και το σταυροδρόμι που ονομάζεται σταυροθόλι χρησιμοποιούνται σε πολλές περιπτώσεις (εικ. 19). Οι πέτρες για την στοά είναι μικρότερες από αυτές που βρίσκουμε συνήθως στους τοίχους, είναι γενικά 4 ίντσες σε πάχος και 9 ίντσες σε μήκος και εισέρχονται μέσα στον τοίχο. Πάντα έχουν τραχύ τελείωμα και αν το

δωμάτιο δεν είναι στάβλος σοβαντίζονται.

Ο θόλος είναι συνήθως στο ψηλότερο όροφο. Οι πλευρές του θόλου μπαίνουν προς τα μέσα όσο ανεβαίνουν και στο κέντρο είναι σχεδόν επίπεδη από μεικτά θεμέλια (αφάλι) στηριζόμενη από τέσσερα μακριά κομμάτια πέτρας, τα οποία σχηματίζουν μια κορνίζα που στο εσωτερικό της έχουν μικρότερα τετράγωνα. Αυτοί οι θόλοι ονομάζονται τεκνοκούμπες. Σε αντίθεση με αυτούς που μελετήσαμε, οι καμάρες και οι σταυρωτοί θόλοι χρησιμοποιούνται στους πάνω ορόφους.

Η ξυλεία στον Κάμπο ποτέ δεν ήταν επαρκής. Γι' αυτό το λόγο αλλά και για την μεγάλη της στατική δύναμη είναι πολύ διαδεδομένη η χρήση της καμάρας.

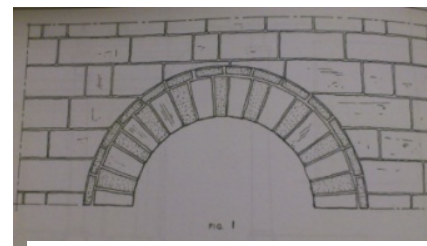
2.4 Η πρόσοψη

Στα σπίτια του Κάμπου ο συνηθισμένος τύπος των παραθύρων είναι να έχουν μια φαρδιά επίπεδη κορνίζα από κόκκινη ή λευκή πέτρα που τα περιτριγυρίζει και πάνω από το ανώφλι ένα ανακουφιστικό τόξο (**βουβόδοξα**) με κόκκινη και κίτρινη δοξαρόπετρα. Εδώ θα δούμε ότι στο χώρο ανάμεσα στο ανώφλι και το βουβόδοξο, υπάρχει το τύμπανο που ονομάζεται καθρέπτης και συνήθως είναι γεμισμένο με μια ημικυκλική πλάκα η μέση της οποίας διακοσμείται (εικ. 20). Το μικρό κομμάτι τοίχου που χωρίζει δυο παράθυρα ή δυο πόρτες ονομάζεται λαμπάς. Το εσωτερικό περβάζι του παραθύρου

Εικόνα 20 Πόρτα, Παράθυρο με τύμπανο

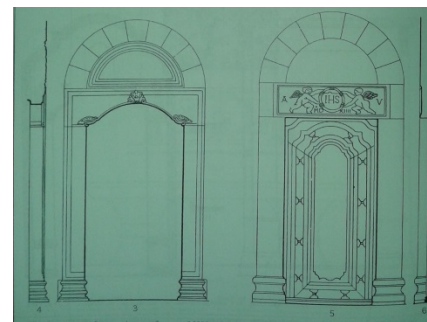
ονομάζεται παραθυρόπλακα, το εξωτερικό περβάζι ονομάζεται κατώφλι.

Εικόνα 21 Τύμπανο με μικρές δοξαρόπετρες

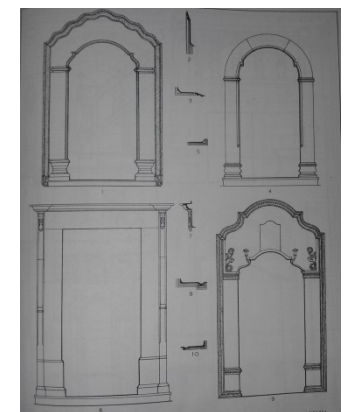
Ένας άλλος τύπος του ανακουφιστικού τόξου που εντοπίζεται σπάνια είναι στην εικόνα 21. Έχει πολύ μικρότερες δοξαρόπετρες και ένα κύκλο από επίπεδα κομμάτια πέτρας που θυμίζει πολύ την βυζαντινή τοιχοποιία. Περιστασιακά μικρά παράθυρα αυτού του τύπου εντοπίζονται αλλά με ένα τούρκικο τόξο, δηλαδή ημικύκλιο με τα **ντέρβια** (οι δυο πέτρες στις άκρες της καμπύλης που καταλήγουν σε κόγχη).

Τα παράθυρα του χαμηλότερου ορόφου, δηλαδή του στάβλου ή αποθήκης, συχνά έχουν ανώφλι χωρίς ανακουφιστικό τόξο και για λόγους ασφαλείας έχουν σιδερένια κάγκελα. Περιστασιακά εμφανίζονται περίτεχνα σχέδια που διακοσμούν τα παράθυρα χωρίς όμως να υπάρχει ανακουφιστικό τόξο. Τα παράθυρα σπάνια έχουν περίτεχνες φόρμες σε στυλ μπαρόκ όπως αυτές που χρησιμοποιούνται στις πόρτες.

Εικόνα 22 Πόρτες με Μπαρόκ φόρμες

Οι πόρτες είναι πιο διακοσμημένες και ποικιλόμορφες στο σχήμα τους, με ενδιαφέρον και γοητευτικές μπαρόκ φόρμες (εικ. 22,23). Μπορεί να σημειωθεί

Εικόνα 23 Πόρτες με Μπαρόκ φόρμες

ότι το πάνω μέρος της πόρτας έχει περίτεχνο σχήμα και σκαλίσματα. Οι περισσότερες πόρτες έχουν επιστύλια των οποίων η μακρύτερη πλευρά ενώνεται με τον τοίχο. Τέτοιου είδους πόρτες ονομάζονται μπατικές πόρτες σε αντίθεση με τις δρομικές πόρτες. Όπου χρησιμοποιείται πόρτα με ανώφλι ένα ανακουφιστικό τόξο όπως αυτό των παραθύρων υπάρχει. Οι πέτρινες πλάκες πάνω από τα ανώφλια είναι πιο συχνά στολισμένα με περίτεχνα σχέδια από ότι τα παράθυρα.

Οι καμάρες και τα γείσα συνήθως φτιάχνονται με θυμανούσικη πέτρα. Οι κολώνες αντίθετα μπορεί να έχουν κτιστεί με κόκκινους ή κίτρινους στυλοβάτες. Η υπόλοιπη πρόσοψη είναι κάποιες φορές ολόκληρη κίτρινη, άλλες κίτρινη και κόκκινη. Διακοσμημένες καμινάδες βλέπουμε σπάνια.

Μία περίπτωση προσόψεων Χιώτικης αρχιτεκτονικής είναι τοίχοι του κτίσματος να ταυτίζονται με αυτούς του μαντρότοιχου. Το κυρίως πρόσωπο, από την πλευρά του δρόμου, παρότι είναι γενικά οργανωμένο με τακτικότητα, σπάνια έχει στολίδια. Το σπίτι δεν έχει πόρτες που να ανοίγουν προς την πλευρά του δρόμου. Η μόνη είσοδος είναι από την κεντρική πύλη που οδηγεί στην κεντρική σκάλα.

Στον ελληνικό χώρο το φαινόμενο της χιώτικης αρχιτεκτονικής δείχνει μοναδικό και αυτοτελές. Είναι έτσι πολύ φυσικό η προσπάθεια ερμηνείας του να προσανατολιστεί στο γενουάτικο παρελθόν του νησιού, δεδομένου μάλιστα ότι αυτό βάρυνε ουσιαστικά στην κοινωνικο-οικονομική του δομή, στα νεώτερα χρόνια. Το πρόβλημα όμως της καταγωγής του χιώτικου στυλ αν και έχει τεθεί σοβαρότατα, μπορούμε να πούμε ότι παραμένει άλυτο.

2.5 Η σκάλα

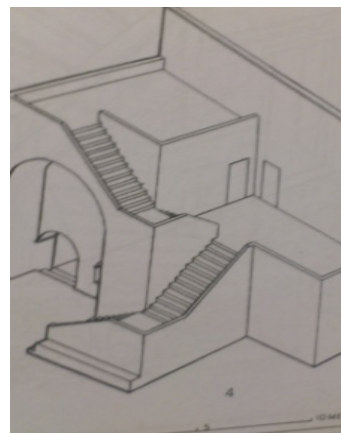
Εικόνα 24 Σκάλα

καθώς και πεσσίσκους με γλυπτά κοσμήματα. Συχνά οι σκάλες έχουν καμάρες, μερικές φορές με όμορφο διάκοσμο. Οι κολώνες από τις καμάρες είναι τετράγωνες χτιστές ή κυλινδρικές συνήθως από μάρμαρο Πεντέλης με σκαλιστά κιονόκρανα. Αυτά τα κιονόκρανα είναι παρόμοια με αυτά που βλέπουμε στις στέγες. Μπορούμε να δούμε πολλά είδη σκάλας. Όσον αναφορά τις σκάλες, οι Χιώτες τις δημιουργούσαν με λεπτομερή σχεδιασμό και περίσσεια φαντασία.

Η κυρίως σκάλα, όπως αναφέρθηκε και πριν, γενικά εκτείνεται από το προαύλιο χώρο μέχρι το τσαρδί, στην κορυφή της, και οδηγεί στην κεντρική πύλη της οικίας. Τα απλούστερα παραδείγματα σκάλας φαίνονται στις εικόνες 23 και 25. Και οι δυο σκάλες ξεκινούν από το επίπεδο του ισογείου.

Όταν το σπίτι έχει τρεις ορόφους αλλάζει η διαρρύθμιση της σκάλας. Μια μικρή σκάλα που οδηγεί στον όροφο των υπηρετών είναι ξεχωριστά από την κεντρική. Στην εικόνα 25 είναι μια άλλη εκδοχή της σκάλας, στην οποία η είσοδος για τους υπηρέτες γίνεται στα μισά της διαδρομής.

Χαρακτηριστικά της σκάλας είναι ότι είναι εξολοκλήρου λίθινη. Έχει μονοκόμματα σκαλοπάτια, χειρολισθήρες με βαριά κυμάτια, περίτεχνες απολήξεις στο πάνω και κάτω μέρος των στηθαίων

Εικόνα 25 Σκάλα

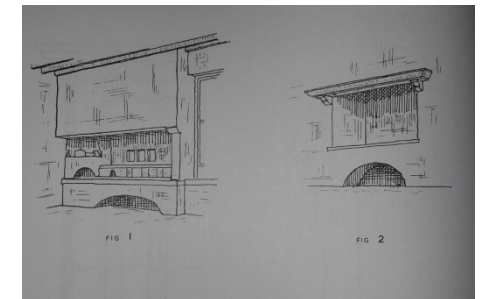
2.6 Το εσωτερικό

Στο εσωτερικό των κτιρίων σε πολλές περιπτώσεις υπάρχουν θόλοι που είναι σοβαντισμένοι, εκτός και αν το δωμάτιο χρησιμοποιούταν για αποθήκη. Μέσα σε κάποια από τα κυρίως δωμάτια υπάρχουν γύψινες διακοσμήσεις. Οι πλευρές του θόλου τονίζονται ελαφρά με γύψο, και το σχεδόν επίπεδο τμήμα στην κορυφή, οριοθετείται με λίγο πιο έντονες ραβδώσεις. Τα μικρά φουρούσια είναι από κόκκινη Θυμανούσικη πέτρα. Στο εσωτερικό του σπιτιού υπάρχουν γύψινα διακοσμητικά στα ταβάνια. Άλλες φορές τα ταβάνια είναι επίπεδα και φτιαγμένα από ξύλο.

Οι πόρτες εσωτερικά είναι ξύλινες αλλά πολύ λίγες έχουν απομείνει. Είναι ταμπλαδωτές δίφυλλες αλλά παρότι δίφυλλες είναι στενές με όμορφο διάκοσμο. Πολλές φορές συναντάται περίβλημα στις εσωτερικές πόρτες που είναι από επεξεργασμένη πέτρα όπως στις εξωτερικές. Υπάρχουν μερικές φορές και κάποια διακοσμητικά ντουλάπια μέσα στο σπίτι που περιτριγυρίζονται και αυτά από πέτρα όπως αυτή της πόρτας. Άλλες φορές τα ντουλάπια περιτριγυρίζονται με ξύλινο περίβλημα.

Τα παράθυρα και στο εσωτερικό είναι με καμάρα και κόγχη στην κορυφή και έχουν περίτεχνα σχέδια. Φαίνονται ακόμα πιο γοητευτικά όταν διαθέτουν κάθισμα.

Το τζάκι μαγειρέματος στην κουζίνα έχει επίσης πολύ ενδιαφέρον (εικ. 26). Έχει μια περίτεχνα φαρμαρισμένη κορνίζα από πάνω του. Αποτελείται από μια μεγάλη καμινάδα που κρέμεται πάνω από ένα πέτρινο τραπέζι, στο οποίο υπάρχουν τέσσερα ή πέντε τμήματα όπου καίγονται τα κάρβουνα ή τα ξύλα.

Εικόνα 26 Το τζάκι

Στην γωνία του τζακιού υπάρχει ο φούρνος, ο καπνός από αυτόν πηγαίνει στην ίδια καμινάδα με αυτήν της κουζίνας, πίσω από την οποία υπάρχουν τρία μικρά παράθυρα. Ο χώρος κάτω από το τζάκι είναι για την αποθήκευση ξύλου.

Στον Κάμπο δεν υπάρχουν στοιχεία ώστε να καταλάβουμε πως θερμαίνονταν το εσωτερικό του σπιτιού, αλλά μπορεί να γινόταν με μαγκάλια, αφού ήταν συνηθισμένο αυτό σε μέρη όπου έχουν επηρεαστεί από τους Τούρκους.

2.7 Οι στέγες

Οι στέγες δεν σώζονται δυστυχώς, όπως δεν διατηρήθηκαν και παλιές στέγες που θα μπορούσαν να μελετηθούν. Από ορισμένες περιγραφές και απεικονίσεις προκύπτει πάντως ότι στην περιοχή συνηθίζονταν οι τετρακλινείς οξυκόρυφες στέγες, του γνωστού τύπου στη Χίο, με το όνομα τραβάκα. Κάποια από τα σπίτια είχαν ξύλινες στέγες αντί για θόλους στον πάνω όροφο. Δυο οριζόντια τετράπλευρα ξύλινα πλαίσια και τέσσερα γωνιακά ξύλα κρατούσαν τις πυκνά τοποθετημένες τεγίδες πάνω από τις οποίες στρώνονταν σανίδωμα και κεραμίδια ρωμαϊκού τύπου. Οι στέγες ήταν ορατές από κάτω, αν και υπήρχαν παραδείγματα ορόφων με διακοσμητικά πηχάκια.

Οι στέγες που είχαν τα σπίτια πάνω από τους θόλους ήταν επίπεδες, ο χώρος ανάμεσα στον θόλο και στην οροφή είναι γεμάτος με χαλίκια. Η επιφάνεια είναι συνήθως καλυμμένη από ένα

καφεκόκκινο κονίαμα, με ένα πολύ ευχάριστο θέμα και χρώμα που ονομάζεται αστράκια, οι κτίστες που κάνουν αυτή την δουλειά ονομάζονται αστρακάριδες.

Φτιάχνεται με τον εξής τρόπο:

Μαζεύουν κόκκινη πέτρα από τον ποταμό Καράμουσα, ο οποίος πηγάζει από το χωριό Χαλκειός, και ρέει μέσα στον Κοκκαλά, έπειτα κόκκινα πλακίδια σπάζονται σε μικρά κομμάτια και ανακατεύονται με την άμμο. Σε αυτό το μείγμα (μαλαξιά) προσθέτονται ασβέστης μπρουσελάνα (ένα άσπρο χώμα που προέρχεται από το ηφαίστειο της Σαντορίνης) και μετά ρίχνουν νερό. Για ένα τέταρτο το μείγμα ανακατεύεται με φτυάρια και μετά μεταφέρεται στους ώμους των εργατών μέσα σε ξύλινους κουβάδες (σκαφίδια), στο μέρος που θα τοποθετηθεί. Το απλώνουν στην περιοχή που θα τοποθετηθεί με πάχος 5 με 6 ίντσες. Για τρεις με τέσσερις μέρες οι αστρακάριδες κάθονται σε παγκέτες (χαμηλά ξύλινα παγκάκια) χτυπούν το μείγμα με ένα λυγισμένο σίδηρο μέχρι ολόκληρη η επιφάνεια να έχει εξίσου καλυφτεί με ένα λιπαρό κόκκινο υγρό. Το πάτωμα μετά αφήνεται για να σταθεροποιηθεί, που παίρνει περίπου 10 μέρες. Όταν στεγνώσει έχει μια φυσική γυαλάδα. Οι ταρατσες είναι συνήθως καλυμμένες από το ίδιο υλικό.

2.8 Περιβάλλον και Διάκοσμος

Εικόνα 27 Ο μάγγανος

Η οργάνωση του χώρου των ιδιοκτησιών του Κάμπου είναι λίγο-πολύ τυποποιημένη: το διώροφο ή τριώροφο σπίτι έχει μεγάλη πάντοτε εξωτερική σκάλα και τη μια του πλευρά κατά μήκος του δρόμου. Οι κατοικήσιμοι χώροι του αναπτύσσονται στους ορόφους ώστε να έχουν ελεύθερη θέα πάνω από τα δέντρα του περιβολιού και να μην χρειάζεται να έχουν ανοίγματα στο ισόγειο προς τον δρόμο. Σε άμεση σχέση προς την αυλή είναι σχεδόν πάντοτε ο μάγγανος (πηγάδι με σύστημα αντλήσεως νερού με ζώα) (εικ. 27), η στέρνα (μεγάλη τετράγωνη περίπου ανοιχτή υδροδεξαμενή) (εικ. 28), στην οποία συγκεντρώνεται το νερό για το πότισμα, βοηθητικά κτίσματα και σπανίως παρεκκλήσια ή παράσπιτα. Μερικές φορές το περιβόλι χωρίζεται από την αυλή με τοίχο στον οποίο ανοίγεται μια δεύτερη τοξωτή είσοδος.

Η στέρνα με το πηγάδι είναι αντικείμενο ξεχωριστής φροντίδας. Το νερό τρέχει από την σκάφη του μάγγανου μέσα από περίτεχνες μαρμάρινες υδρορροές σε βαθιές γούρνες σκαλισμένες σε ολόσωμο μάρμαρο, κατάκοσμες ενίοτε με διάφορα ανάγλυφα θέματα και σε συνέχεια υπερχειλίζει στη στέρνα, στην οποία υπάρχουν συνήθως χρυσόψαρα. Κτιστοί πεσσοί ή μαρμάρινοι κίονες στις γωνίες κρατούν πάνω από την στέρνα μια ξύλινη πέργκολα (εικ. 28) με κληματαριά ή ξερά χόρτα. Με την στέρνα μπορούν να σχετίζονται πάγκοι σε διάταξη αναπαυτηρίου ή διακοσμητικά λιθανάγλυφα σε διάφορες θέσεις.

Εικόνα 28 Η στέρνα

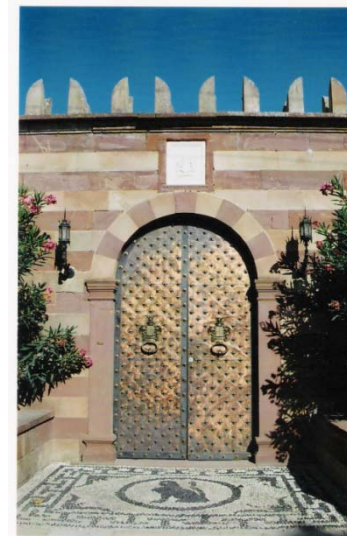

Εικόνα 29 Πύλη

κατασκευάζονταν από πέτρα και χρησιμοποιούνταν για τα άλογα ή τα γαϊδούρια που ήταν απαραίτητα ειδικά το χειμώνα που οι δρόμοι ήταν λασπωμένοι.

Η πύλη τελειοποιείται στην κορυφή με ποικίλους τρόπους (εικ. 29,30,31). Η πιο κοινή μέθοδος είναι το χτίσιμο μιας κορνίζας και προσθέεται μετά μια πέτρα. Αυτό το επιστέγασμα τοίχου είναι περιστασιακά φορμαρισμένο.

Μια άλλη πολύ χαρακτηριστική διακόσμηση, που χρησιμοποιείται αντί της μαρκίζας (εικ. 31), είναι μια διπλή γραμμή από αιχμηρές, όρθιες επιδαπέδιες πέτρες που τοποθετούνται στην κορυφή της κορνίζας, η οποία φαίνεται ότι έχει προέρθει από τις πολεμίστρες της στρατιωτικής αρχιτεκτονικής.

Εικόνα 31 Πύλη

2.8.1 Η πύλη

Η κύρια πύλη των σπιτιών του Κάμπου είναι συχνά ένα επιβλητικό χαρακτηριστικό. Όλες οι μεγαλύτερες πύλες είναι τοξωτές, και σε πολλές περιπτώσεις η κορυφή του τόξου είναι ψηλότερα από 10 πόδια από το έδαφος. Οι πύλες είναι γενικά στην ίδια ευθεία με τον τοίχο του κήπου. Οι εναλλαγές των κόκκινων και κίτρινων τμημάτων είναι γενικό φαινόμενο, ενώ σε πολλές πύλες κάθε εναλλαγή στο χτίσιμο είναι κόκκινη. Οι καμάρες είναι σχεδόν όλες ημικυκλικές, ενώ περιστασιακά χρησιμοποιείται μια σπασμένη καμπύλη (εικ. 30,31). Πάνω από τον κεντρικό λίθο του τόξου συχνά τοποθετείται μια σκαλιστή πέτρα, αυτή μπορεί να αναγράφει τα αρχικά της οικογενείας που έχει το σπίτι. Σε κάποιες περιπτώσεις υπάρχουν δυο ή τρία σκαλοπάτια, το ψηλότερο από αυτά έχει ύψος περίπου τρία πόδια από το έδαφος. Αυτά τα σκαλοπάτια

Εικόνα 30 Πύλη

Οι πύλες με ανώφλια αντί τόξα εμφανίζονται στα λιγότερο σημαντικά σπίτια του Κάμπου. Σε αυτές τις περιπτώσεις το ανώφλι στηρίζεται σε φουρούσια τα οποία μερικές φορές είναι διακοσμημένα.

Καθίσματα επίσης τοποθετούνταν περιστασιακά έξω από τις πύλες (εικ. 30,31). Στις περιπτώσεις που το σπίτι είναι δίπλα στο ποτάμι, μια ανοδική κλίση προς την πύλη είναι απαραίτητη (σκάρπα), στην κορυφή κάποιες φορές υπάρχει ένα μικρό επίπεδο ύψωμα με καθίσματα.

Οι περισσότερες ξύλινες πόρτες αυτών των πυλών έχουν καταστραφεί, αλλά υπάρχουν αρκετά επεξεργασμένα παραδείγματα. Σε αυτά τα παραδείγματα οι πόρτες είναι πάντα δίφυλλες, υπάρχουν σιδερένιες κλειδαριές και χερούλια πάνω στις πόρτες. Οι πύλες δεν βρίσκονται συχνά στις θέσεις που ήταν αρχικά, μόνο σε πολύ λίγα κτήματα.

Εικόνα 32 Μάγγανος

2.8.2 Ο μάγγανος

Ο μάγγανος είναι ένα ενδιαφέρον χαρακτηριστικό του Κάμπου. Αν και υπάρχουν πολλά απλά παραδείγματα αυτού σε όλη την Ελλάδα, έτσι όπως εμφανίζεται στην Χίο δεν υπάρχει πουθενά. Γύρω από την στέρνα και τον μάγγανο υπάρχουν κολώνες. Αυτές οι κολώνες χρησιμεύουν στην στήριξη της πέργκολας στην οποία τοποθετείται άμπελος, για να έχει σκιά αλλά και για να μειωθεί η εξάτμιση του νερού και να αποτραπεί το νερό να γίνει πράσινο.

Ο μάγγανος είναι φτιαγμένος από αμυγδαλιά ή τσικουδιά. Ο κατακόρυφος άξονας είναι φτιαγμένος από βελανιδιά ή καστανιά. Το ξύλο κόβεται τον Σεπτέμβρη και αν απαιτείται πιο γρήγορα, φυλάγεται για ένα ή δυο μήνες για να ξεραθεί και να

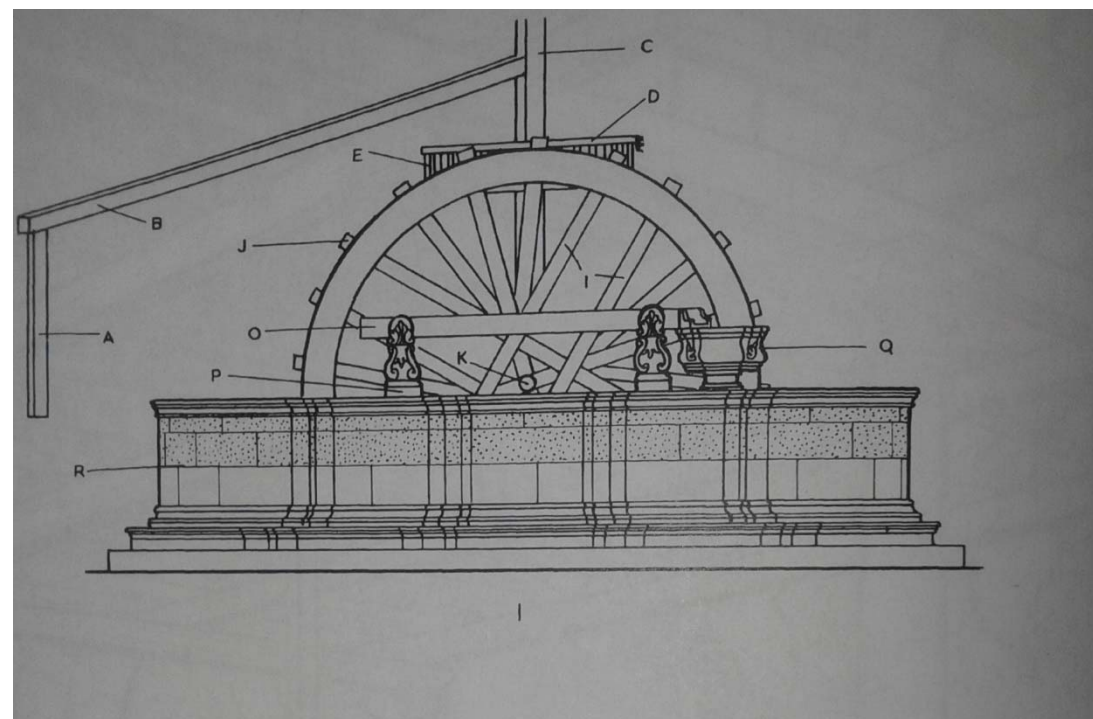
χρησιμοποιηθεί μετά. Αν δεν είναι βιαστικό κρατιέται μέσα σε νερό για πολλά χρόνια.

Η λειτουργία του μάγγανου από μόνη της είναι απλή. Ένα γαϊδούρι ή άλογο ή ακόμα και μια αγελάδα περπατούν γύρω γύρω σε κυκλικό μονοπάτι, είναι με δεμένα τα μάτια, με ένα ύφασμα που συνήθως είναι κοσμημένο με κρόσσια. Τα ζώο φορούσε γύρω από τον λαιμό του ένα κολάρο (στατούρι) που ενδυναμώνεται με ένα κομμάτι ξύλο (σεύλες). Σε αυτό το κολάρο, ιμάντες δένονταν (ζευλόσχοινες) και από τις δυο πλευρές με γάντζους (γάντζια). Οι ιμάντες στις άλλες άκρες τους είχαν επίσης γάντζους και ενώνονταν με μια οριζόντια ξύλινη τραβέρσα (κολίκι), το οποίο είναι ενωμένο στον πάτο του κυκλικού ξύλινου κομματιού(κυριναίος) (Α) (εικ. 33,34). Αυτό είναι ενωμένο με ένα βραχίονας στο κεντρικό τμήμα του μηχανήματος, τον σύρτη (Β). Αυτός ο βραχίονας περιστρέφει κυκλικά το αδράχτι (C), του οποίου η κορυφή καταλήγει σε μια ξύλινη υποδοχή (μανταλιά) της πέργκολας. Το χαμηλότερο τμήμα που τερματίζει σε ένα σιδερένιο καρφί (μάλαζη), περιστρέφεται μέσα σε μια σιδερένια υποδοχή στο έδαφος που ονομάζεται μάλαμα. Το κομμάτι πέτρας στο οποίο είναι ενσωματωμένος ο μάγγανος μερικές φορές είναι διακοσμημένο και είναι η βάση του.

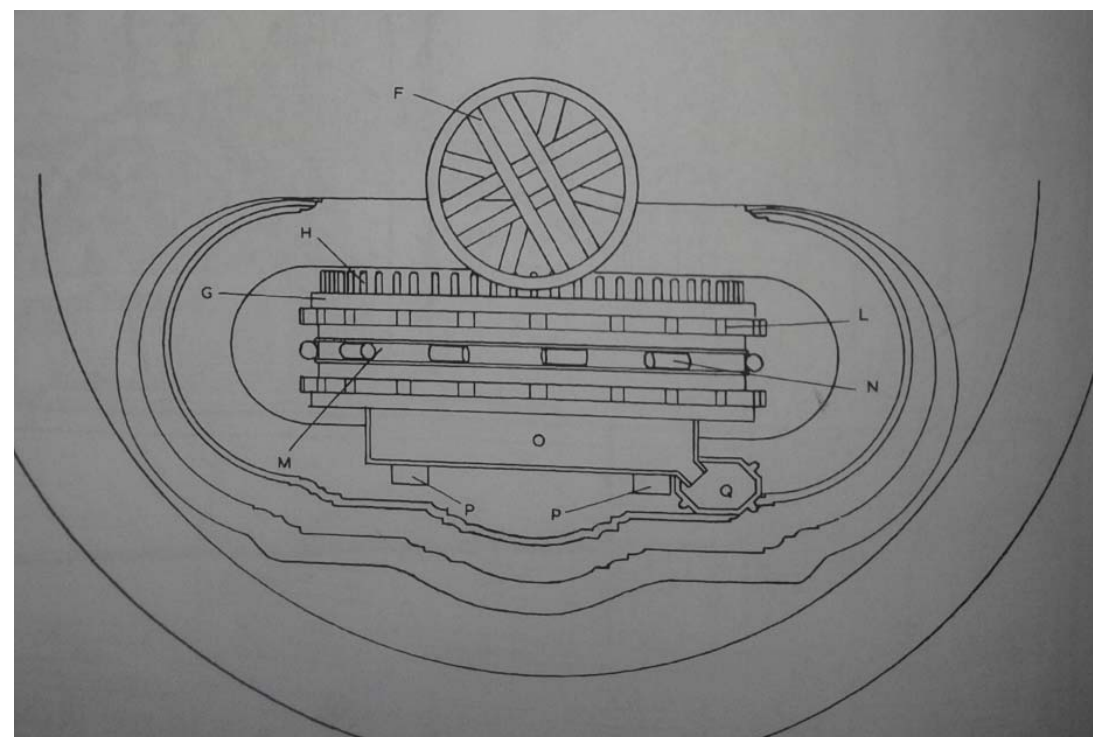
Στον άξονα στηρίζεται οριζόντια η ανέμη (D), της οποίας τα δόντια αποτελούνται από κατακόρυφα ξύλινα σκαλοπάτια περίπου 1.5 ίντσας διάμετρο όπως αυτά της σκάλας, μόνο που είναι μικρότερα. Αυτά τα σκαλοπάτια ονομάζονται πεντοράβδια (E). Η οριζόντια ρόδα έχει δικές της ακτίνες και ονομάζεται σταυρός της ανέμης (F), είναι ακόμα πιο ενισχυμένο με διαγώνιες ακτίνες. Αυτή η ρόδα είναι που γυρνάει την κύρια ρόδα, που αποτελείται από ένα κυκλικό χείλος (δοντοσιά) (G). Αυτό το κυκλικό χείλος έχει ακτίνες παρόμοιες με αυτές της οριζόντιας ρόδας με διπλό σταυρό για τις κυρίως ακτίνες (σταυρός)(I) και ενδιάμεσες ακτίνες που ονομάζονται μάννες (L).

Ενσωματωμένη στο άκρο της κεντρικής ρόδας υπάρχει μια άλλη ρόδα του ίδιου μεγέθους, στην οποία υπάρχουν δυο καλώδια (λιμπάς) (M). Αυτά τα καλώδια κουβαλούν ανάμεσα τους μικρούς κουβάδες (σικλιά) (N). Η αλυσίδα των κουβάδων περνάει από την κορυφή της ρόδας, ενώ στο κάτω μέρος της μεγάλης ρόδας βουτούν μέσα στο πηγάδι. Όταν η ρόδα περιστρέφεται οι κουβάδες ανεβαίνουν γεμάτοι από την μια πλευρά και κατεβαίνουν άδειοι από την άλλη. Για να μην ξεραθούν οι κουβάδες όταν ο μάγγανος δεν λειτουργεί, ο πάτος του κάθε κουβά είναι τρυπημένος στην μέση. Ένας σιδερένιος οδοντωτός τροχός που ονομάζεται τρακατρούκα, εμποδίζει την ρόδα από το να γυρίσει ανάποδα. Χωρίς αυτόν το βάρος από το νερό στους γεμάτους κουβάδες θα τους ανάγκαζε να κατέβουν προς τα κάτω και οι άδειοι θα ήταν πάνω συνεχώς.

Ένας δευτερεύον βραχίονας (μυταριά), ο οποίος πηγαίνει γύρω και μπροστά από τον κεντρικό βραχίονα, διαθέτει ένα σχοινί το οποίο συνδέεται με το ζώο με ένα καπίστρι, πιθανόν για να δίνει στο ζώο την εντύπωση ότι καθοδηγείται από κάποιον. Αν δεν υπήρχε ο οδοντωτός τροχός τότε, κάθε φορά που το ζώο σταματούσε, η ρόδα θα γύριζε ανάποδα. Καθώς οι κουβάδες με το νερό φτάνουν στην κορυφή, γυρίζουν σταδιακά σε οριζόντια θέση, αδιάζοντας το νερό μέσα σε ένα αυλάκι ξύλινο ή μαρμάρινο (αύκουλα) (O), το οποίο στηρίζεται σε δυο ορθοστάτες (τσαντάρλοι) (P). Αυτές οι στηρίξεις συνήθως είναι σκαλισμένες. Από εκεί το νερό τρέχει μέσα σε ένα μικρό δοχείο (γουρνάκι) (Q) που συχνά είναι διακοσμημένο.

Εικόνα 33 Όψη Μαγγάνου

Εικόνα 34 Κάτοψη Μαγγάνου

Εικόνα 35 Στέρνα

2.8.3 Η στέρνα

Η στέρνα είναι το μέρος στο οποίο θα δούμε τα πιο ωραία σκαλιστά σε όλο τον Κάμπο (εικ. 35). Είναι τετράγωνα ή ορθογώνια και οι τοίχοι τους είναι πέτρινοι ύψους 3 πόδια, μέρος των οποίων έχει κλίση προς τα μέσα. Ο πάτος της στέρνας, ο οποίος είναι πλακόστρωτος με πέτρα, βυθίζεται λίγο πιο μέσα από το ύψος του εδάφους. Στις τέσσερις γωνίες της

υπάρχουν κολώνες πάνω στον τοίχο της, δυο από τις οποίες είναι κυλινδρικές από μάρμαρο με

επεξεργασμένα την βάση και την επίστεψη (εικ. 36) και οι άλλες είναι πέτρινες και χρησιμοποιούνταν για να στηρίζουν βαριά πέργκολα στην οποία τοποθετούνταν άμπελος (εικ. 37). Τέλος στις δυο γωνίες της υπάρχουν γούρνες (εικ. 36,37), μέσα στις οποίες ρέει νερό και χρησιμοποιούνταν για να γεμίζουν από κει τις κανάτες για τις οικιακές ανάγκες αλλά και για να πίνουν.

Το δάπεδο της αυλής είναι στρωμένο με πλάκες ή με βότσαλα σε περίτεχνα σχέδια, λιλαδωτό όπως το λένε στη Χίο. (εικ. 35,36)

Εικόνα 36 Στέρνα με κυλινδρική κολώνα

Εικόνα 37 Στέρνα με πέτρινη κολώνα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΥ ΞΕΝΩΝΑ

3.1 Επιλογή τοποθεσίας

Η Χίος επιλέχθηκε σαν περιοχή και συγκεκριμένα ο Κάμπος της Χίου μία από τις πιο όμορφες περιοχές. Συνιστά ένα μοναδικό οικιστικό σύνολο, όπου συνδυάζεται αρμονικά το εξαιρετο φυσικό τοπίο με ιδιαίτερα τοπικά αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά. Αποτελεί έναν ιδανικό προορισμό για καλοκαιρινές διακοπές. Προσφέρει αμέτρητες επιλογές στον επισκέπτη και είναι αναμφισβήτητα ιδανικός τόπος για όσους επιθυμούν ξεχωριστές και ποιοτικές διακοπές. Μία περιοχή που οι εναλλαγές του μπλε της θάλασσας και του πράσινου της φύσης προσφέρει ένα εκπληκτικής ομορφιάς τοπίο και καλεί τον επισκέπτη να το εξερευνήσει. Η πλούσια ιστορία, το πλήθος των μνημείων και οι κρυστάλλινες παραλίες είναι μόνο μερικοί από τους λόγους που κάνουν το Κάμπο μοναδικό και ξεχωριστό τόπο συγκριτικά με άλλες περιοχές της Ελλάδος. Ένας τόπος με έντονα χαρακτηριστικά, την γνήσια ελληνική παράδοση και την τοπική κουλτούρα, όπου ο τουρίστας αισθάνεται περισσότερο σαν φιλοξενούμενος και έχει την ευκαιρία να ανακαλύψει πολλές αξίες και παραδόσεις που ο μαζικός τουρισμός έχει διώξει από άλλα μέρη.

3.2 Επιλογή παραδοσιακού ξενώνα

Το μεγαλύτερο ποσοστό ξενοδοχείων- ξενώνων βρίσκονται στην πόλη του νησιού. Παρότι στις άλλες περιοχές υπάρχουν καταλύματα, αν και λιγοστά, που μπορούν να φιλοξενήσουν τους τουρίστες, η ιδιαιτερότητα της μορφολογίας του τόπου, της αρχιτεκτονικής διάπλασης της περιοχής και οι παροχές που προσφέρονται από αυτά, τα αναγκάζουν να απευθύνονται σε άλλες κοινωνικές τάξεις και όχι στη μέση αστική. Ουσιαστικά αυτό που λείπει από την περιοχή είναι ένας ξενώνας-ξενοδοχείο που να μπορεί να φιλοξενήσει οικογένειες και όχι μόνο, προσφέροντάς τους αξιοπρεπείς διαμονή με επαρκείς παροχές.

Θέλοντας να απευθυνθούμε σε όσο το δυνατόν ευρύτερο κοινό που θα επιθυμούσε να γνωρίσει τον τόπο παραθερίζοντας στην περιοχή σχεδιάσαμε έτσι το συγκρότημα, ώστε να ικανοποιεί τις ανάγκες μιας παρέας ή ενός ζευγαριού μέχρι και μιας οικογένειας με μικρά παιδιά. Ο περιβάλλοντας χώρος πέρα από τις πρακτικές ανάγκες της στάθμευσης έχει σχεδιαστεί έτσι ώστε να λειτουργήσει σαν ένα μικρό χωριό για τους ενοίκους που θα μπορούν να περιπλανηθούν στο κτήμα απόλαμβάνοντας τη φύση ή να κάθονται στα παγκάκια ή να απολαμβάνουν τον καφέ τους και το γεύμα τους στο εστιατόριο-μπαρ με θέα παραδοσιακά αρχιτεκτονικά στοιχεία.

Η πέτρα και το ξύλο αποτελούν τα κύρια στοιχεία της κατασκευής έτσι ώστε να είναι απόλυτα εναρμονισμένη με το φυσικό περιβάλλον της περιοχής αλλά ταυτόχρονα προσφέρουν μια εικόνα των τόπων που σέβεται την παραδοσιακή μορφή της περιοχής.

3.3 Πρόταση παραδοσιακού ξενώνα

Το αγροτεμάχιο στο οποίο θα γίνει η μελέτη βρίσκεται στην εντός σχεδίου στην περιοχή Κάμπος της Χίου. Η επιφάνεια του είναι 4.108,03 μ². Εντός του αγροτεμαχίου πρόκειται να κατασκευασθούν 3 (τρία) κτίρια : κτίριο 1 (97,46 μ²), κτίριο 2 (197,88 μ²) και κτίριο 3 (203,80 μ²), καθώς επίσης θα πραγματοποιηθεί και η μελέτη διαμόρφωσης περιβάλλοντα χώρου. Η πρόσβασή του είναι δυνατή μέσω αγροτικής οδού μέσου πλάτους 2.70μ. Ένα αγροτεμάχιο χωρίς κλίσεις επιτρέπει στη σωστή διάταξη των κτιρίων ώστε να έχουν φυσικό φωτισμό, χωρίς να “κλείνουν” το ένα το άλλο.

Περιμετρικά του οικοπέδου θα πραγματοποιηθεί διάδρομος κυκλοφορίας οχημάτων πλάτους 3,50 (τρία και πενήντα) μέτρων, με είσοδο –έξοδο από την ανατολική πλευρά του. Τα κτίρια θα επικοινωνούν μεταξύ τους με διάδρομο μικρότερου πλάτους. Οι διάδρομοι αυτοί και τμήμα περιμετρικά των κτιρίων θα είναι επενδεδυμένα με ακανόνιστες πλάκες της περιοχής.

Στη δυτική πλευρά του αγροτεμαχίου και κεντρικά της σύνθεσης των κτιρίων, θα κατασκευαστεί ο μάγγανος, η στέρνα, το λιαδωτό καθώς και πέργκολα με σκοπό τη διακόσμηση του περιβάλλοντα χώρου και την ανάδειξη παραδοσιακών στοιχείων της αρχιτεκτονικής. Σε όλα την επιφάνεια του οικοπέδου πλην των διαδρόμων θα φυτευτεί γκαζόν, καλλωπιστικά φυτά και οπωροφόρα δέντρα, πορτοκαλιές που θα κοσμούν τον εξωτερικό περιβάλλοντα χώρο, όπως φαίνεται και στα σχέδια της συνημμένης αρχιτεκτονικής μελέτης. Κατά μήκος των διαδρόμων και περιμετρικά του οικοπέδου θα τοποθετηθούν λάμπες φωτισμού και παγκάκια. Τέλος η περίφραξη του οικοπέδου θα γίνει από λιθοδομή πάχους 50 εκ..

Η ιδιαιτερότητα της συγκεκριμένης μελέτης είναι ότι αποτελείται από δυο συνορεύοντα οικοπέδα. Λόγω των απαγορεύσεων που θέτονται από το ΥΠΕΧΩΔΕ η διάσπαση του όγκου των κτηρίων δεν επιτρέπεται πάνω από δυο κτήρια ανά οικοπέδο. Ως αποτέλεσμα αυτού, προκύπτουν δυο άδειες για την λειτουργία του συγκροτήματος, που αποτελείται από τρία κτίρια. Για να μπορέσει να περατωθεί η διαδικασία έκδοσης των αδειών το ένα κτήριο τοποθετείται έτσι ώστε ο εσωτερικός τοίχος να συμπίπτει στα κοινά σύνορα των οικοπέδων. Οι άδειες προκύπτουν ως εξής: η μια άδεια περιλαμβάνει το κτίριο του εστιατορίου και δύο δωμάτια, και η άλλη την reception και τα υπόλοιπα δωμάτια.

Σύμφωνα με τους νομοθετικούς κανόνες που έχουν επιβληθεί στην περιοχή για οικοπέδα μεγαλύτερα των 250 τ.μ η συνολική προς δόμηση επιφάνεια προκύπτει από τον τύπο: $E\delta = 250 + (0.026 * E_{οικ} - 250)$, και το μέγιστο επιτρεπόμενο ποσοστό κάλυψης των οικοπέδων προσορίζεται από την σχέση $K = E.\Delta / 1.5 * E_{οικ}$. Η πραγματοποιούμενη δόμηση για το οικοπέδο Α είναι 295.34 τ.μ μικρότερη από την επιτρεπόμενη που είναι 297.22 τ.μ. Η πραγματοποιούμενη κάλυψη είναι 196.40 τ.μ μικρότερη από την επιτρεπόμενη 198.15 τ.μ. Η πραγματοποιούμενη δόμηση για το οικοπέδο Β είναι 262.27 τ.μ μικρότερη από την επιτρεπόμενη 296.64 τ.μ και η πραγματοποιούμενη κάλυψη 188.99 τ.μ μικρότερη από την επιτρεπόμενη 198.14 τ.μ.

Η τοποθέτηση των κτιρίων μέσα στο οικοπέδο έγινε με τα κριτήρια που θέτει το ΥΠΕΧΩΔΕ και είναι τα εξής:

- α) να μην βλάπτετε ο πολεοδομικός ιστός του οικισμού
- β) να προστατεύεται η θέα των κοινόχρηστων χώρων
- γ) να προστατεύεται ο ιδιαίτερα διαμορφωμένος περιβάλλον χώρος αγροτικού χαρακτήρα.

Στα τρία κτίρια της μελέτης περιέχονται reception, (9) δωμάτια, εστιατόριο και καφέ-μπαρ.

Τα κτίρια περιγράφονται αναλυτικά ως εξής:

α) **Κτήριο 1:** Βρίσκεται στην Ανατολική πλευρά των οικοπέδων, είναι ισόγειο και έχει εμβαδόν 97,46 τ.μ. Το ύψος του είναι 3,60m μικρότερο από το μέγιστο επιτρεπόμενο 4,50m για μονώροφη οικοδομή μη συμπεριλαμβανομένου το ύψος της στέγης. Αποτελείται από reception με w.c και αποθήκη, (4) δίκλινα δωμάτια με λουτρό και κουζίνα, εκ των οποίων το ένα είναι με προδιαγραφές για ΑΜΕΑ.

β) **Κτίριο 2:** Βρίσκεται βόρεια των οικοπέδων είναι διώροφο και έχει εμβαδόν 197,88 τ.μ. Το ύψος του είναι 7,18m μικρότερο του μέγιστου επιτρεπόμενου 8,50m για διώροφη οικοδομή μη συμπεριλαμβανομένου το ύψος της στέγης. Στο ισόγειο στεγάζονται (3) δίκλινα δωμάτια με λουτρό και κουζίνα, ενώ στον όροφο στεγάζεται ένα δίκλινο και ένα τετράκλινο με λουτρό και κουζίνα.

γ) **Κτίριο 3:** Βρίσκεται στη Νότια πλευρά του οικοπέδου είναι διώροφο με εμβαδόν 203,86 τ.μ. Το ύψος του είναι 7,18m μικρότερο του μέγιστου επιτρεπόμενου 8,50m για διώροφη οικοδομή μη συμπεριλαμβανομένου το ύψος της στέγης. Το ισόγειο αποτελείται από εστιατόριο με κουζίνα, αποθήκη και w.c που σχεδιάστηκε με προδιαγραφές για ΑΜΕΑ. Ενώ στον όροφο στεγάζεται καφέ-bar με w.c και τσαρδί, στο οποίο υπάρχουν τραπέζια.

Ο φέρων οργανισμός των κτιρίων θα είναι από οπλισμένο σκυρόδεμα με κολώνες πάχους 30cm και πλάκα πάχους 20cm, ενώ οι τοίχοι πλήρωσης είναι τοιχοποιία με μόνωση και που ο τρόπος κατασκευής της θα είναι κτιστή και όχι ορθομαρμάρωση, από Θυμιανούσιχη πέτρα (όπως αναφέρεται στο ΦΕΚ.), με ξεσφουριστό τελείωμα. Οι εσωτερικοί διαχωριστικοί τοίχοι θα είναι με ελαφρομπετόν και μόνωση.

Η στέγη θα είναι τετράριχτη με κλίση 30% μικρότερη από την μέγιστη επιτρεπόμενη κλίση 35%, ξύλινη, επικαλυμμένη με κεραμίδια ρωμαϊκού τύπου και θα εδρασθεί στη πλάκα του κτιρίου από οπλισμένο σκυρόδεμα. Η οποία θα έχει προεξοχές κατά την περίμετρο του κτηρίου 30cm του μέτρου όπως ορίζεται από το ΦΕΚ.

Το στεγαστρό που χρησιμοποιήθηκε για τη σκίαση μπαλκονιών και των εισόδων των δωματίων, είναι ειδική κατασκευή αποτελούμενη από ξύλα και ξύλινες περσίδες.

Τα κουφώματα θα είναι ξύλινα ανοιγώμενα, ταμπλαδωτά γερμανικού τύπου, από καρυδιά, ελαιохρωματισμένα στην απόχρωση του βουσσινί, κατά τις υποδείξεις της ΕΠΑΕ.

Τα υλικά που θα χρησιμοποιηθούν για τα εσωτερικά δάπεδα των κτηρίων θα είναι ξύλο και μάρμαρο, εκτός των w.c και των λουτρών που θα έχουν επικάλυψη με κεραμικά πλακίδια. Όσο αφορά τα εξωτερικά δάπεδα, στους πεζόδρομους και στο δρόμο θα χρησιμοποιηθούν πλάκες πέτρας.

Οι οροφές των τριών κτηρίων θα έχουν επένδυση γυψοσανίδας με μόνωση.

3.4 Παραδοσιακά αρχιτεκτονικά στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν

Στο έργο έχουν υιοθετηθεί πολλά από τα παραδοσιακά αρχιτεκτονικά στοιχεία που επικρατούν στην περιοχή. Όπως η κατασκευή μαντρότοιχου και πύλης. Ο μαντρότοιχος πάχους 50 cm είναι κατασκευασμένος από θυμιανούσιχη πέτρα και έχει ύψος 2,45m μικρότερο από το επιτρεπόμενο μέγιστο ύψος 2,50m, και εδράζεται περιμετρικά των οικοπέδων. Η πύλη είναι ταμπλαδωτή ξύλινη, με

επιβλητικά τοξωτά στοιχεία κατασκευασμένα από θυμιανούσιχη πέτρα, με κορνίζα και σαμαρωτή επίστεψη. Στο μαντρότοιχο υπάρχουν άλλες δυο εισοδοί ξύλινης κατασκευής, με απλή μορφή για την είσοδο και εξοδο των οχημάτων. Άλλο ένα στοιχείο είναι η κατασκευή ανοιχτής κλίμακας φερόμενης επί τοιχοποιίας με μορφή «κλειστής» κατασκευής. Στη κορυφή της υπάρχει το τσαρδί που δημιουργεί ανοιχτή στοά σκιαζόμενη από πέργκολα. Η πέργκολα στηρίζεται στα τόξα που αναπτύσσονται πάνω από τετραγωνικής κάτοψης κολώνες. Το τσαρδί τοποθετείται σε σημείο που είναι εμφανείς τα περιβόλια, η στέρνα και ο μάγγανος. Η σκάλα και το τσαρδί περιτριγυρίζονται από στηθαία με διακοσμημένους πεσσίσκους.

Η στέρνα, ορθογωνικής κάτοψης, χτισμένη με θυμιανούσιχη πέτρα, φέρει διακοσμητικά στοιχεία κορινθιακού ρυθμού και μια γούρνα στη γωνία της. Δίπλα σε αυτήν βρίσκεται ο μάγγανος, επίσης ορθογωνικής κάτοψης με θυμιανούσιχη πέτρα, που περιμετρικά στο πάνω μέρος του καλύπτεται με μάρμαρο της Πεντέλης. Η ρόδα, η ανέμη και η αύκουλα του μαγγάνου είναι κατασκευασμένες από ξύλο τσικουδιάς. Η αύκουλα στηρίζεται σε μαρμάρινα τσαντάρλια κορινθιακού ρυθμού. Η αύκουλα καταλήγει στο γουρνάκι, όπου αποθηκεύετε το νερό και είναι κατασκευασμένη από μάρμαρο της Πεντέλης. Μπροστά από την στέρνα και τον μάγγανο υπάρχει διακοσμημένο δάπεδο από βότσαλα σε αποχρώσεις άσπρου και μαύρου, το λεγόμενο λιλαδωτό.

Στα κτίρια, κάτω από την σκεπή τρέχει περιμετρικά το γείσο, που είναι κατασκευασμένο από οπλισμένο σκυρόδεμα. Ακριβώς κάτω από το γείσο ξεκινάει η επικάλυψη των όψεων των κτιρίων με θυμιανούσιχη πέτρα με πάχος 15cm. Τα ανοίγματα είναι ξύλινα ταμπλαδωτά με περίτεχνα σχέδια και έντονο χρωματισμό βουσσινή χρώματος. Στολίζονται περιμετρικά με τόξα από ροζ μάρμαρο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΜΕΛΕΤΗΣ

4.1 ΟΙ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΤΟΥ ΕΟΤ ΓΙΑ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟ ΞΕΝΩΝΑ

Οι προδιαγραφές που ακολουθήθηκαν για την σχεδίαση και την μελέτη των κτιρίων πληρούν τις προϋποθέσεις του ΕΟΤ για τα ενοικιαζόμενα δωμάτια, σύμφωνα με την παρ.1 του αρθρ.2 του Ν.2160/’93, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με την παρ.1 του άρθρου 21 του Ν.2741/’99.

Οι ελάχιστες υποχρεωτικές απαιτήσεις ανά κατηγορία κλειδιών των ενοικιαζόμενων δωματίων καταγράφονται στον ακόλουθο πίνακα :

ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	1 ΚΛΕΙΔΙ	2 ΚΛΕΙΔΙΑ	3 ΚΛΕΙΔΙΑ	4 ΚΛΕΙΔΙΑ
1.Ελάχιστο εμβαδον μονόκλινου δωματίου	8m ²	8m ²	8m ²	9m ²
2.Ελάχιστο εμβαδόν δίκλινου δωματίου	11m ²	11m ²	11m ²	14m ²
3.Ελάχιστο εμβαδόν τρίκλινου δωματίου	14m ²	14m ²	14m ²	17m ²
4.Ελάχιστη διάσταση δωματίων	2.5 μ.	2.5 μ.	2.5 μ.	2.5 μ.
5.Κοινόχρηστα Λουτρά (1 ανα 5 άτομα)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
6.Ελάχιστο εμβαδόν κοινόχρηστου λουτρού	3m ²	3m ²	-	-
7. Ελάχιστο ποσοστό δωματίων με ιδιαίτερα λουτρά.	-	50%	100%	100%
8. Ελάχιστο Εμβαδόν ιδιαίτερου λουτρού	2m ²	2m ²	2m ²	2m ²
9. Νιπτήρας στα δωμάτια χωρίς λουτρό	ΟΧΙ	ΝΑΙ	-	-
10. Μπανιέρα ή ντουσιέρα στο 100% των λουτρών	-	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
11. Επένδυση δαπέδων λουτρών με μωσαϊκό, πλακάκια ή μάρμαρο.	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
12. Επένδυση τοίχων λουτρού με πλακίδια γύρω από το νιπτήρα και το ντους	ΝΑΙ	ΝΑΙ	-	-
13. Επένδυση όλων των τοίχων του λουτρού με πλακίδια έως το 1,80μ	-	-	ΝΑΙ	ΝΑΙ
14. Αίθουσα πρωινού τουλάχ. 10m ² και Παρασκευαστήριο σύμφωνα με υγειονομικές διατάξεις εφόσον παρέχεται η αντίστοιχη υπηρεσία.	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
15. Βοηθητικοί χώροι (αποθήκη, λινοθήκη, χώρος καθαρισμού).	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ

Με βάση τις προδιαγραφές του παραπάνω πίνακα καλυπτεται το επίπεδο των τεσσάρων κλειδιών για την κατασκευή των δωματίων.

4.2 ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Τα κτήρια σχεδιάστηκαν για να φιλοξενήσουν μέχρι 20 άτομα. Ο σκοπός του σχεδιασμού των δωματίων είναι τέτοιος ούτως ώστε να παρέχονται στον φιλοξενούμενο ανέσεις όπως η χρήση ιδιωτικού λουτρό καθώς και πλήρες εξοπλισμός κουζίνας. Επιπλέον διατίθεται δωμάτιο και κοινόχρηστοι χώροι όπως reception και εστιατόριο, με ειδικό σχεδιασμό που πληρεί τις προδιαγραφές για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία. Στο χώρο της reception έχει σχεδιαστεί μικρό σαλόνι για την αναμονή των φιλοξενούμενων. Επίσης υπάρχει w.c για την εξυπηρέτηση του προσωπικού, καθώς και χώρος αποθήκευσης προϊόντων καθαρισμού των δωματίων. Το εστιατόριο έχει τραπέζοκαθίσματα που μπορεί να εξυπηρετήσει 32 άτομα και δίνει την δυνατότητα ταυτόχρονης εξυπηρέτησης φιλοξενουμένων και επισκεπτών. Στο πίσω μέρος του υπάρχει μια δεύτερη είσοδος για τον εφοδιασμό της κουζίνας, η οποία διαθέτει μεγάλο αποθηκευτικό χώρο για τα προϊόντα χρήσης της. Το καφέ-bar έχει 54 θέσεις για να εξυπηρετήσει και τους θαμώνες αλλά και τους επισκέπτες. Είναι τοποθετημένο σε τέτοιο σημείο που να έχει θέα προς τα περιβόλια, το μάγγανο και την στέρνα που δίνει στον επισκέπτη την δυνατότητα να γνωρίσει την παραδοσιακή αρχιτεκτονική του Κάμπου με έναν πιο χαλαρό τρόπο. Επίσης διαθέτει το τσαρδί το οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί τους θερινούς μήνες σαν επέκταση του καφέ. Ο περιβάλλον χώρος έχει σχεδιαστεί με τέτοιο τρόπο ώστε η κίνηση των οχημάτων να γίνεται περιμετρικά του οικοπέδου με είσοδο από την νοτιοανατολική πλευρά και έξοδο από την βορειοανατολική, αφού η δημοτική οδός είναι μιας κατευθύνσεως. Οι χώροι στάθμευσης είναι συνολικά 13. Οι 5 από αυτούς βρίσκονται στην είσοδο του συγκροτήματος για την εξυπηρέτηση του εστιατορίου και του καφέ, οι 3 θέσεις βρίσκονται δίπλα στο κτίριο 2 για να εξυπηρετούν τα δωμάτια που στεγάζονται σε αυτό, και οι υπόλοιπες 5 βρίσκονται κοντά στην έξοδο για να εξυπηρετούν το κτήριο 3 με την reception και τα δωμάτια. Το δρόμο καθώς και τους χώρους στάθμευσης αλλά και τα κτήρια ενώνουν, περιμετρικά, μεταξύ τους στενά πέτρινα δρομάκια που περνούν μέσα από τα περιβόλια και τους κήπους και εξυπηρετούν την κίνηση των πεζών μέσα στο συγκρότημα. Το προαύλιο του εστιατορίου διακοσμείται με την στέρνα, τον μάγγανο, το λιλαδωτό και με κιάσκι. Σε όλο τον χώρο υπάρχουν διάσπαρτα παγκάκια για την ανάπαυση των επισκεπτών καθώς και φωτισμός από τα φανάρια που είναι τοποθετημένα περιμετρικά στα δρομάκια.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ήταν μεγάλη πρόκληση και ικανοποίηση η ολοκλήρωση της μελέτης και ο επιτυχής σχεδιασμός ενός παραδοσιακού ξενώνα στον Κάμπο της Χίου. Δημιουργήθηκε μία κατασκευή που εναρμονίζεται απόλυτα με το φυσικό περιβάλλον και το χαρακτήρα της περιοχής. Έγινε συνδυασμός των παραδοσιακών στοιχείων σε μια σύγχρονη αρχιτεκτονική κατασκευή. Ο ξενώνας αποτελεί σημείο χαλάρωσης και διασκέδασης των ανθρώπων και θα πρέπει να είναι σχεδιασμένος έτσι, ώστε να ταυτίζεται με ευχάριστα συναισθήματα και αναμνήσεις.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

THE ARCHITECTURE OF CHIOS, ARNOLD C. SMITH

Ο Κάμπος, 1994 Νίκος Ζ. Περρής,

Αυλόπορτες του Κάμπου, Γεώργιος Μουτσάτσος

Περιήγηση στα Μνημεία του Κάμπου, Ομήρειο Πνευματικό Κέντρο, Γενικό Λύκειο Κάμπου

Η Κοινωνική Ζωή στον Κάμπο, Σ. Γ. Βίδος - Λ. Καλβοκορέσης,

Κάμπος το όνομα του περιβολιού, Συλλογική έκδοση, Εκδόσεις Μιλητός

Το Νησί Μαστίχα, Χρήστος Μπελλές,

Εφημερίδα Καθημερινή 1994

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΣΧΕΔΙΑ

Τοπογραφικό

Διάγραμμα Κάλυψης

Περιβάλλοντας Χώρος

Κάτοψη Ισογείου Κτίριο 1

Κάτοψη Ξυλότυπου Στέγης Κτίριο 1

Κάτοψη Στέγης Κτίριο 1

Τομή A-A Κτίριο 1

Τομή B-B Κτίριο 1

Βόρεια Όψη Κτίριο 1

Νότια Όψη Κτίριο 1

Ανατολική Όψη Κτίριο 1

Δυτική Όψη Κτίριο 1

Δίκτυο Ύδρευσης Κτίριο 1

Δίκτυο Αποχέτευσης Κτίριο 1

Αξονομετρικό Κτίριο 1

Κάτοψη Ισογείου Κτίριο 2

Κάτοψη Ορόφου Κτίριο 2

Κάτοψη Ξυλότυπου Στέγης Κτίριο 2

Κάτοψη Στέγης Κτίριο 2

Τομή A-A Κτίριο 2

Τομή B-B Κτίριο 2

Βόρεια Όψη Κτίριο 2

Νότια Όψη Κτίριο 2

Ανατολική Όψη Κτίριο 2

Δυτική Όψη Κτίριο 2

Δίκτυο Ύδρευσης Κτίριο 2

Δίκτυο Αποχέτευσης Κτίριο 2

Αξονομετρικό Κτίριο 2

Κάτοψη Ισογείου Κτίριο 3

Κάτοψη Ορόφου Κτίριο 3

Κάτοψη Ξυλότυπου Στέγης Κτίριο 3

Κάτοψη Στέγης Κτίριο 3

Τομή A-A Κτίριο 3

Τομή B-B Κτίριο 3

Βόρεια Όψη Κτίριο 3

Νότια Όψη Κτίριο 3

Ανατολική Όψη Κτίριο 3

Δυτική Όψη Κτίριο 3

Δίκτυο Ύδρευσης Κτίριο 3

Δίκτυο Αποχέτευσης Κτίριο 3

Αξονομετρικό Κτίριο 3

Τομή A-A Κτίριο 2 με Κατασκευαστικές Λεπτομέρειες

Κάτοψη-Όψη Μαγγάνου

Κάτοψη-Τόμη-Όψη Αυλόπορτας

Κάτοψη Λιλαδωτού

Φωτορεαλισμός

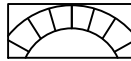
ξύλο

κεραμίδι ρωμαϊκού τύπου

θυμιανούσικη Πέτρα

Ροζ μάρμαρο

+0.00

στάθμες

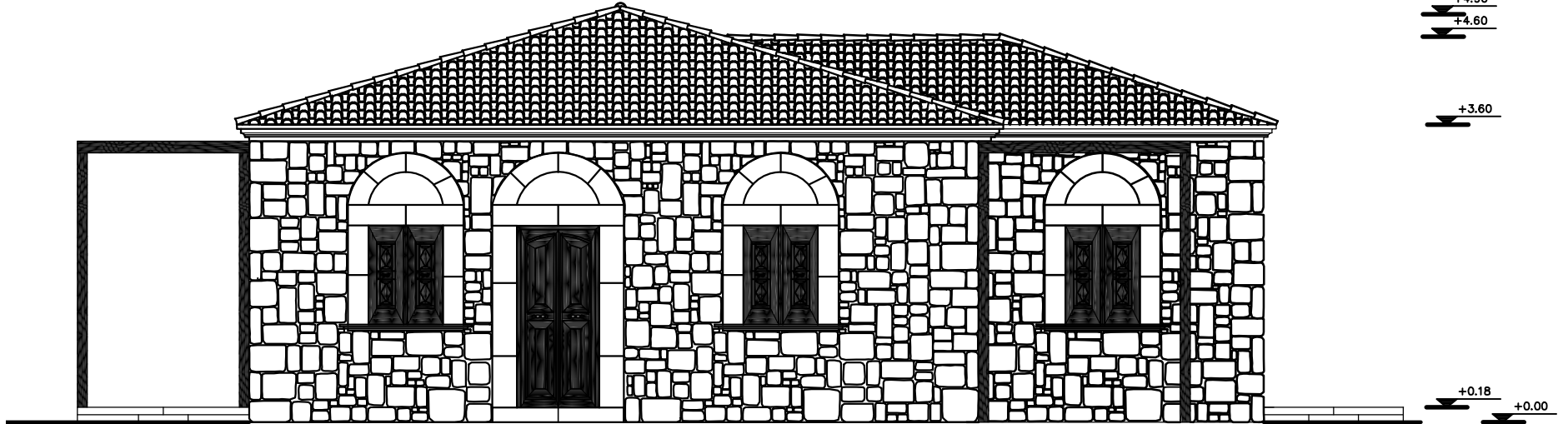
+4.90

+4.60

+3.60

+0.18

+0.00

ΝΟΤΙΑ ΟΨΗ ΚΤΙΡΙΟΥ 1
ΚΛ: 1/50

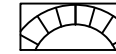
ξύλο

κεραμίδι ρωμαϊκού τύπου

θυμιανούσικη Πέτρα

Ροζ μάρμαρο

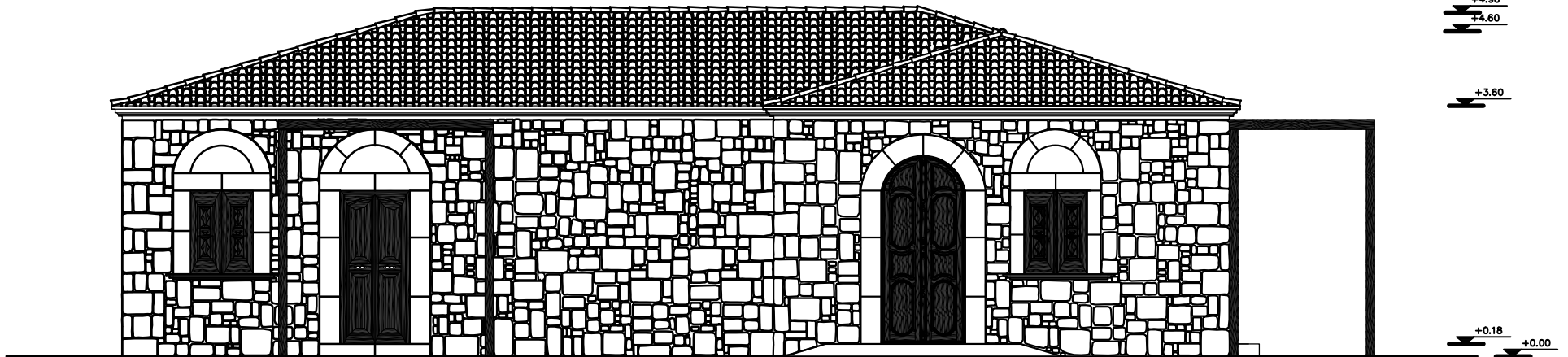
▼ +0.00

στάθμες

▼ +4.90
▼ +4.60

▼ +3.60

▼ +0.18
▼ +0.00

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ ΚΤΙΡΙΟΥ 1
ΚΛ: 1/50

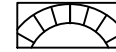
ξύλο

κεραμίδι ρωμαϊκού τύπου

θυμιανούσικη Πέτρα

Ροζ μάρμαρο

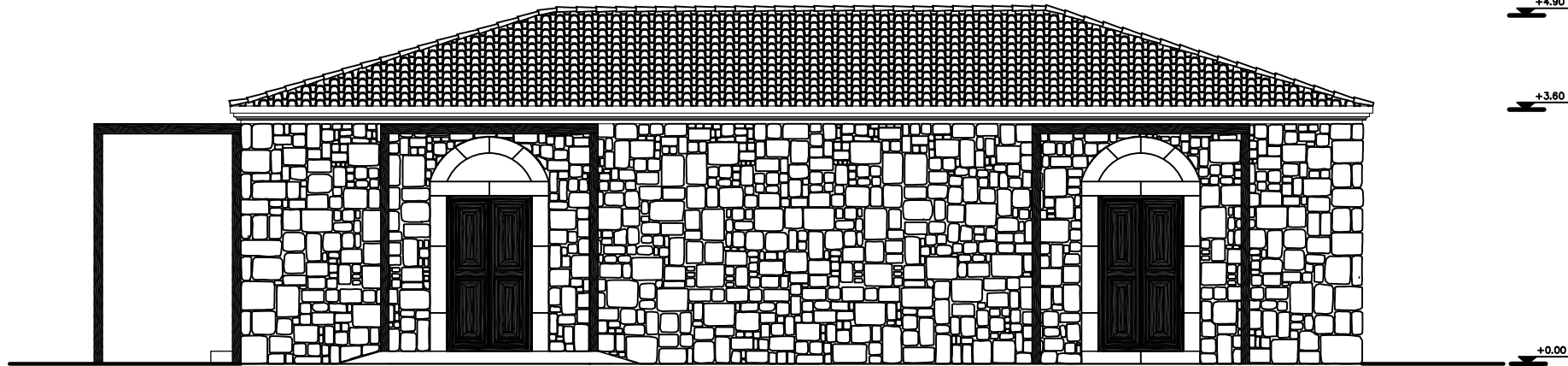
▼ +0.00

στάθμες

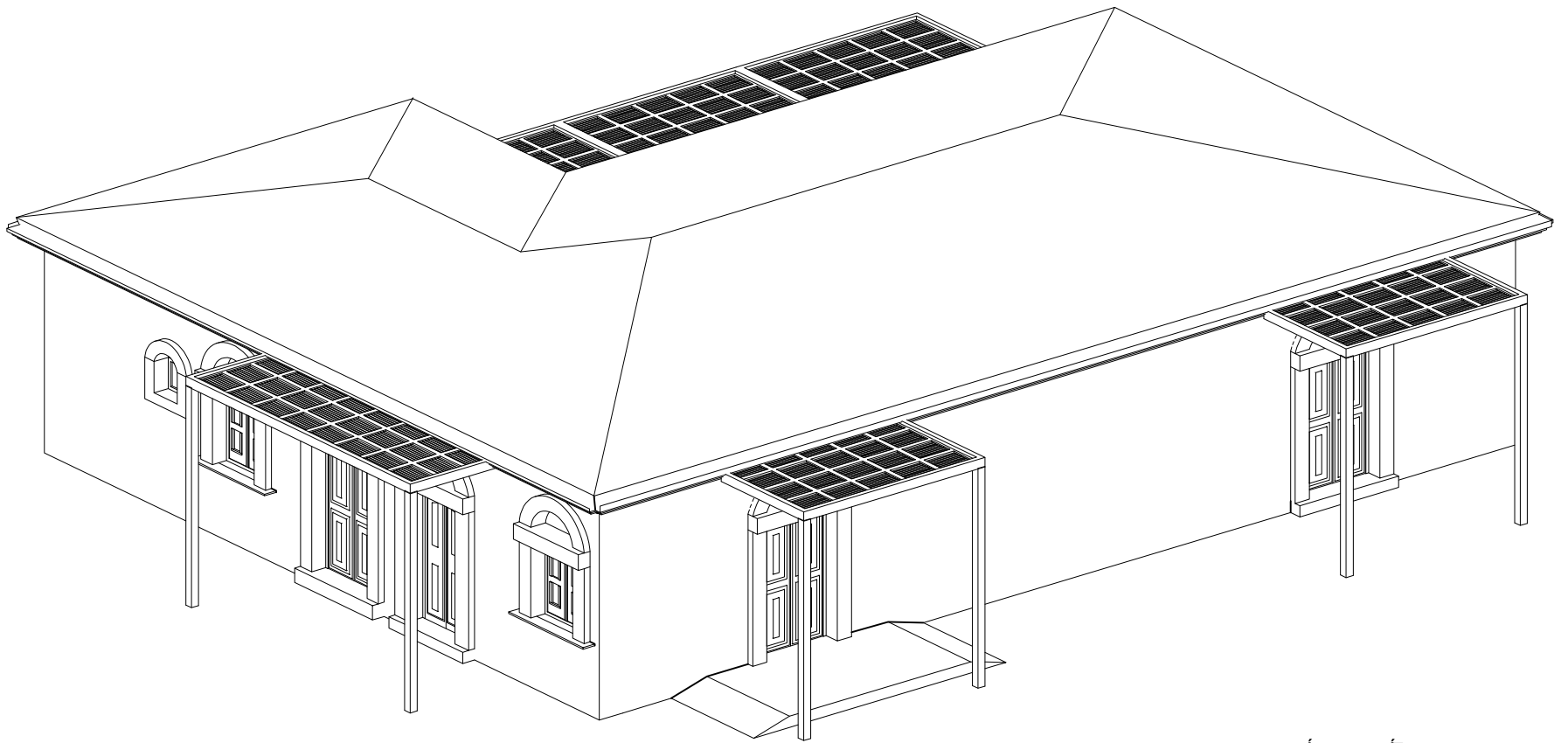
▼ +4.90

▼ +3.80

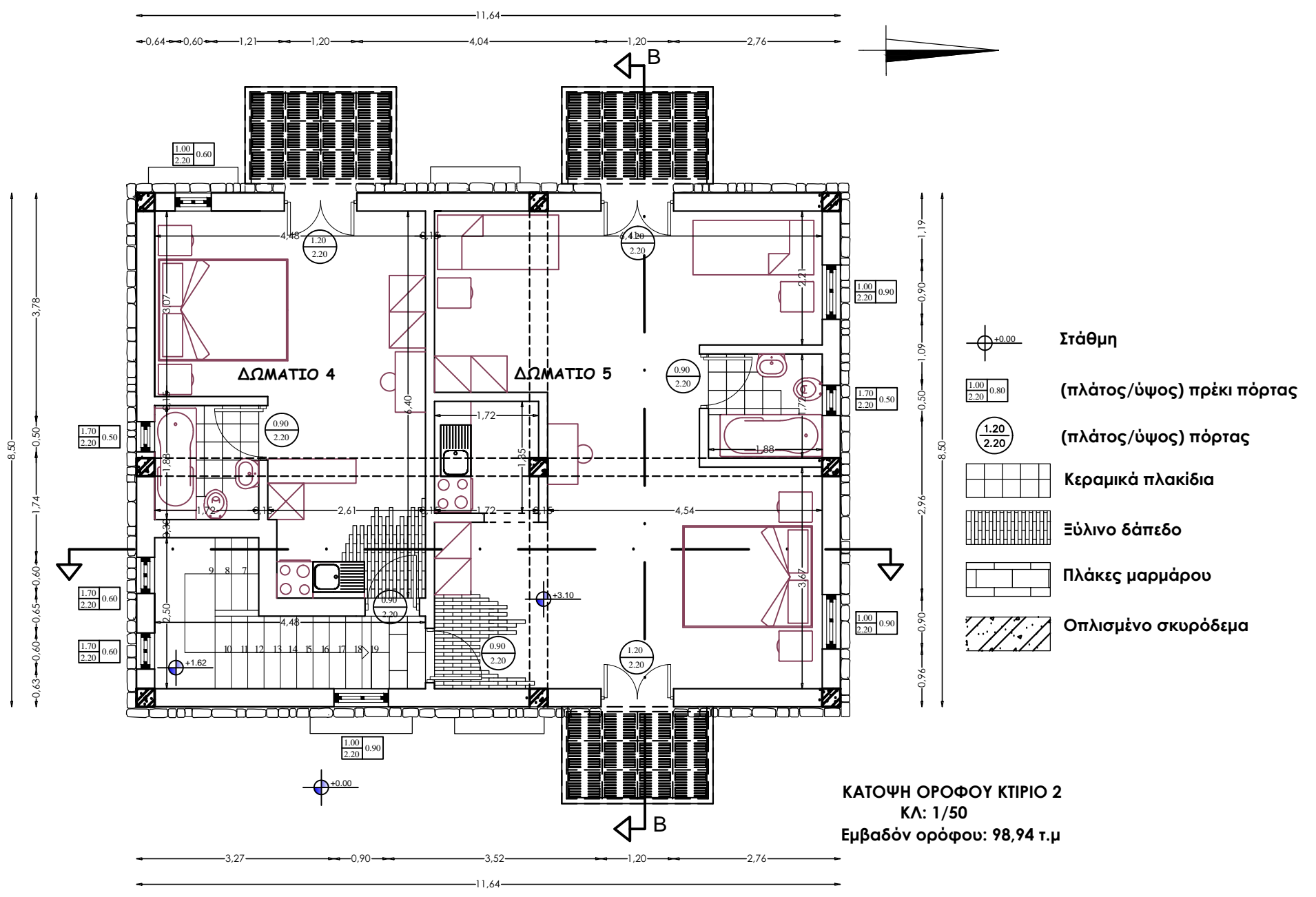
▼ +0.00

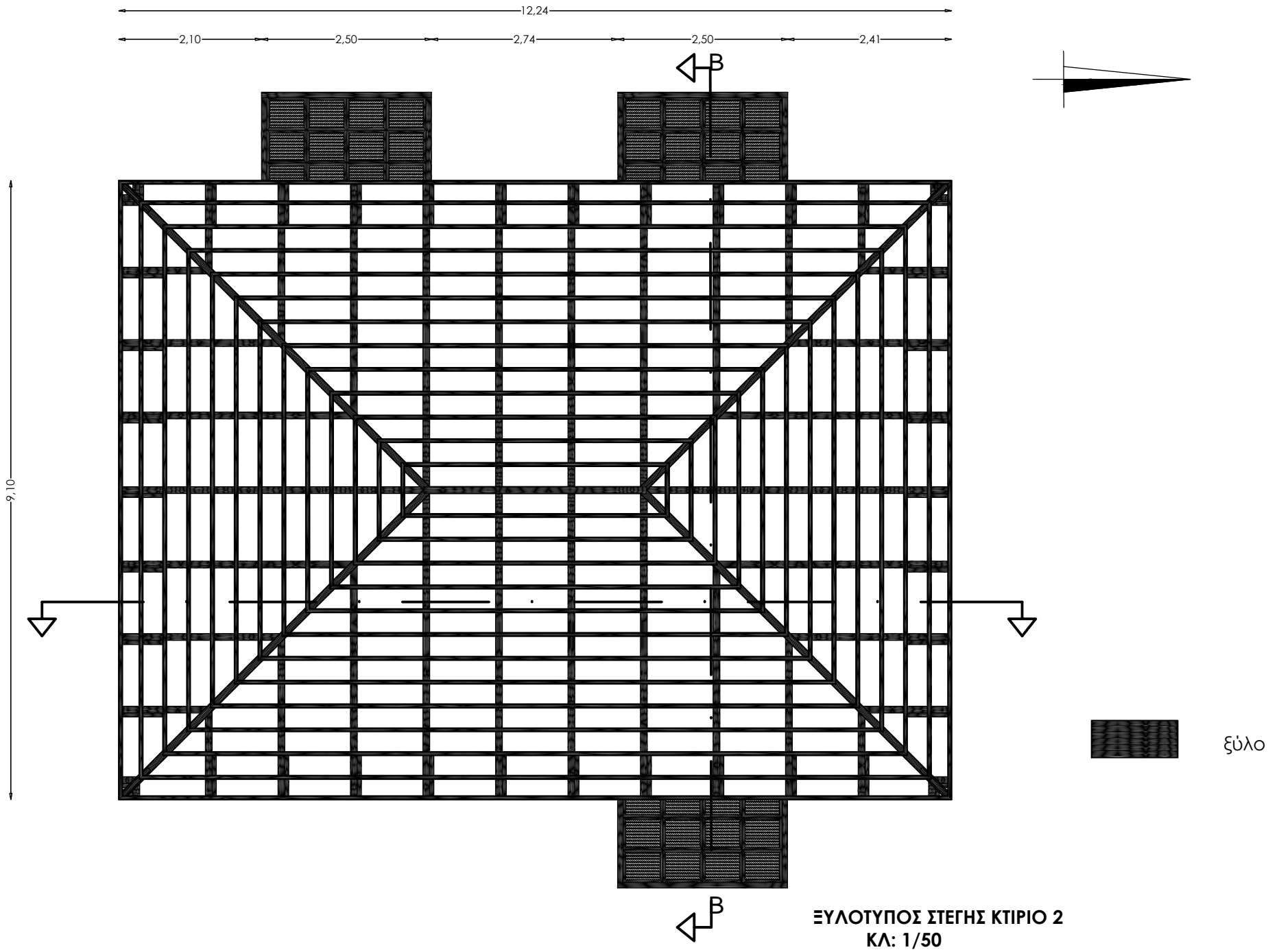

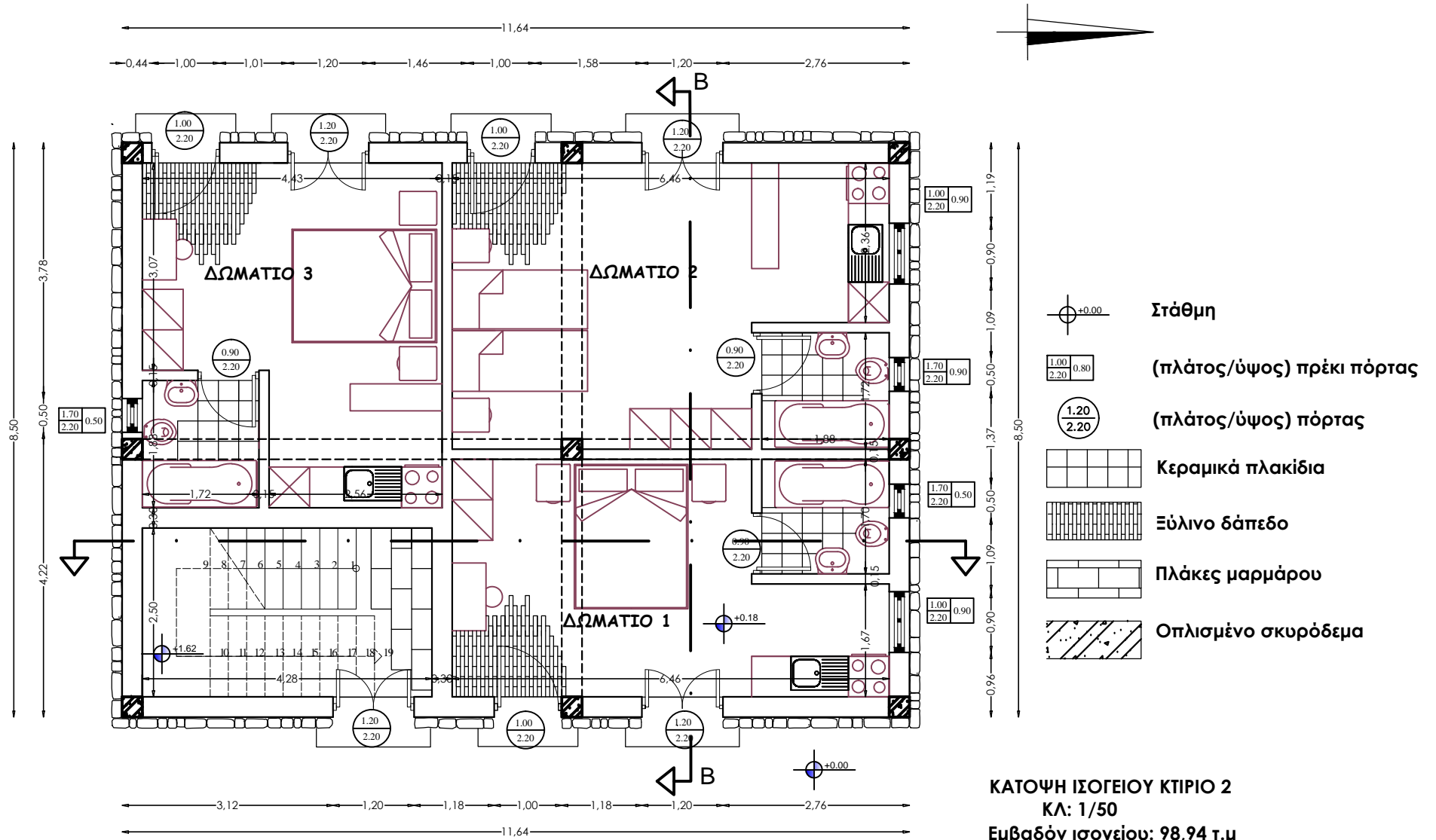
ΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ ΚΤΙΡΙΟΥ 1
ΚΛ: 1/50

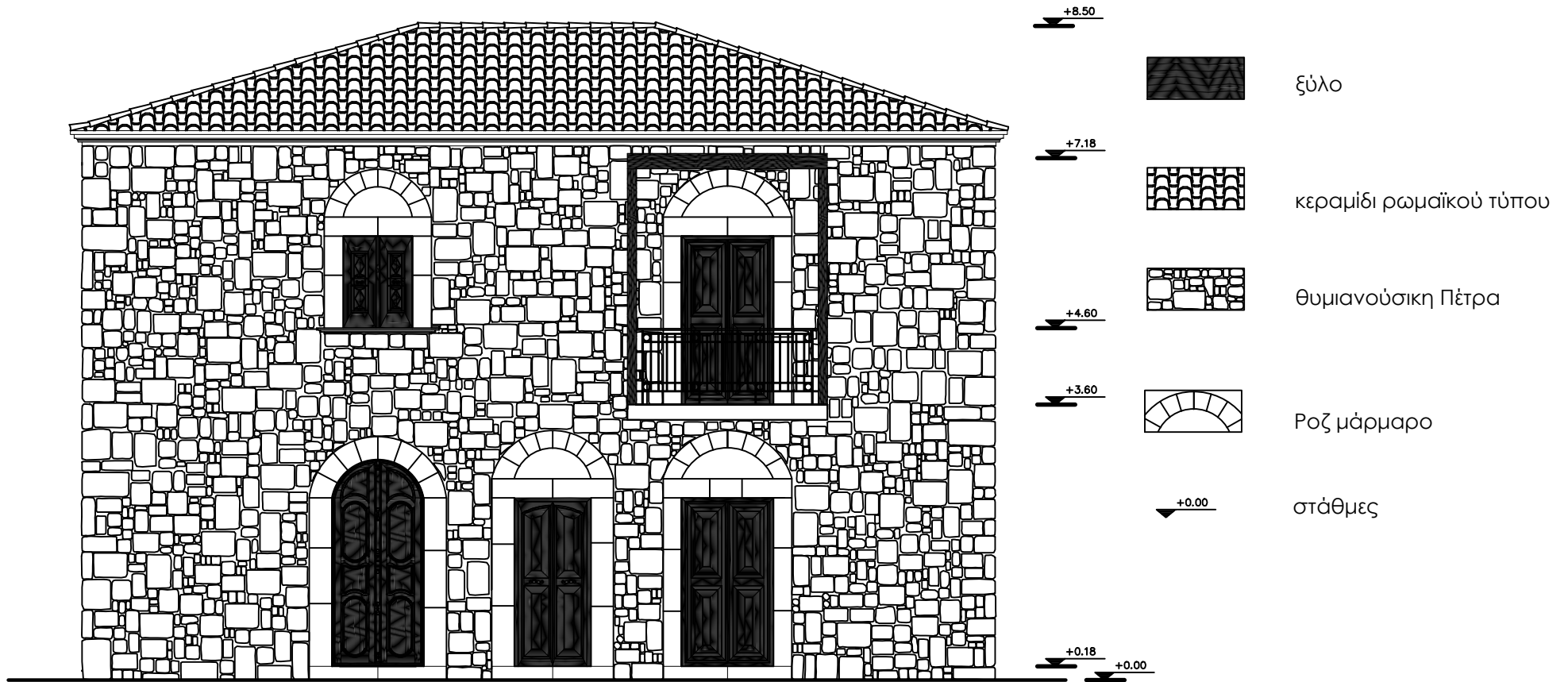

Á Æ

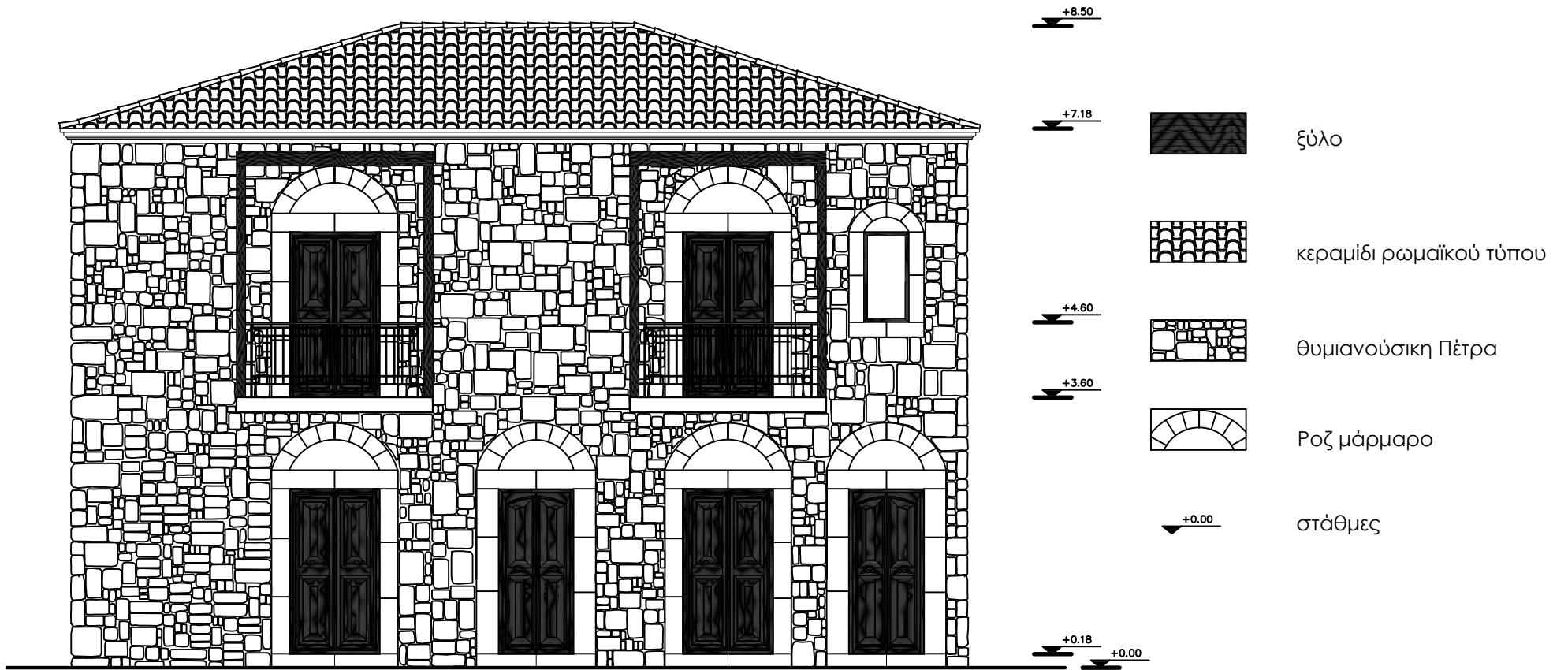

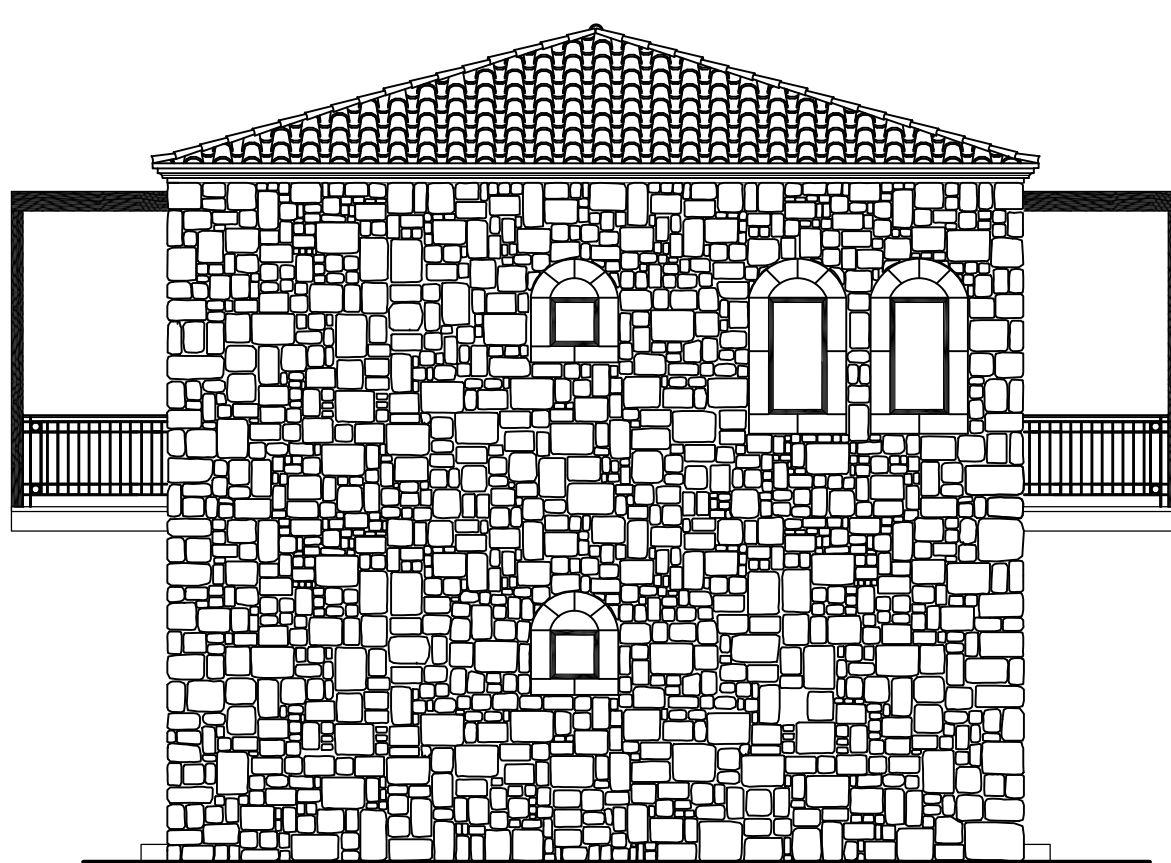

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ ΚΤΙΡΙΟΥ 2
 ΚΛ: 1/50

ΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ ΚΤΙΡΙΟΥ 2
 ΚΛ: 1/50

+8.50

+7.18

+4.60

+3.60

+0.18

+0.00

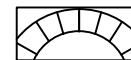
ξύλο

κεραμίδι ρωμαϊκού τύπου

θυμιανούσικη Πέτρα

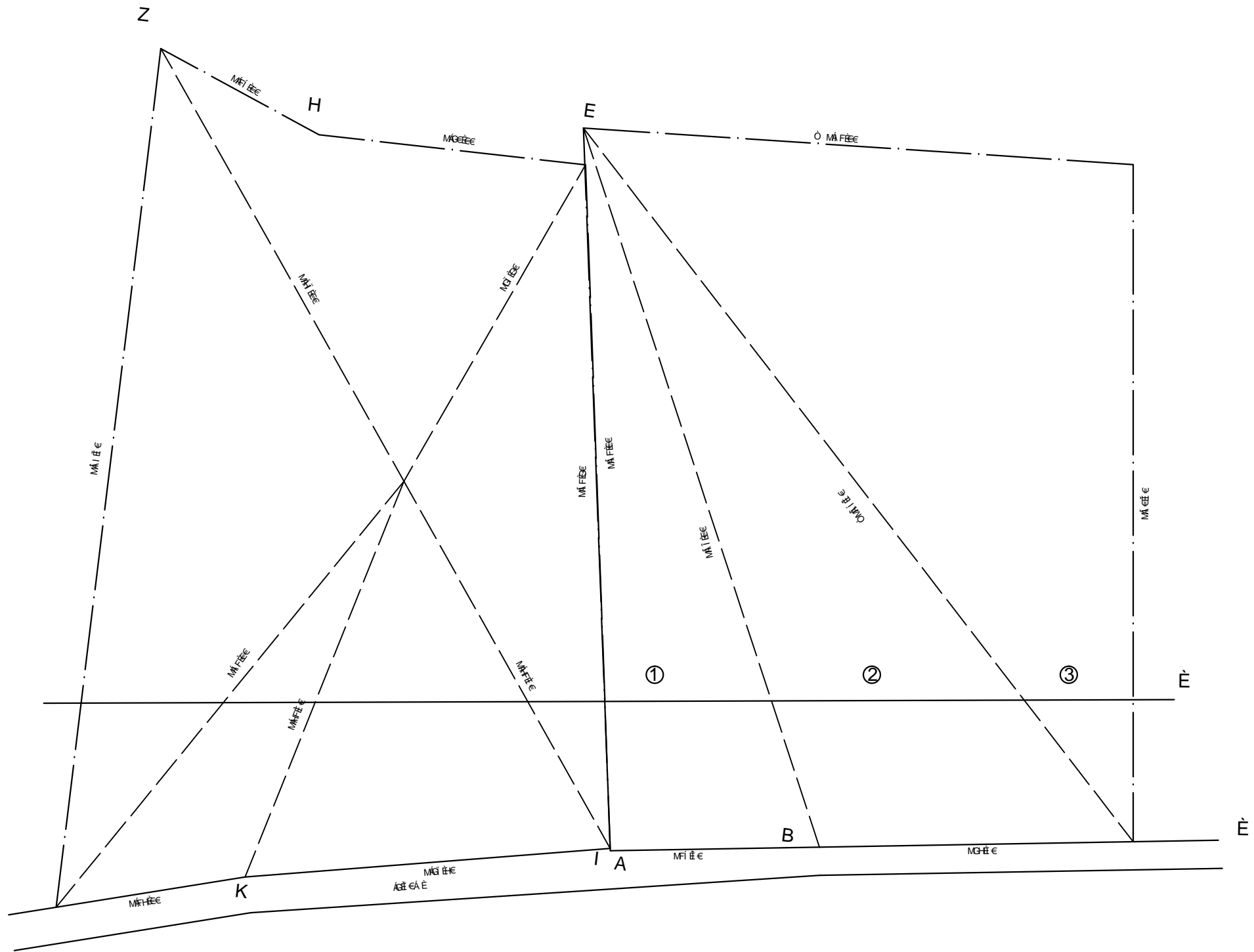

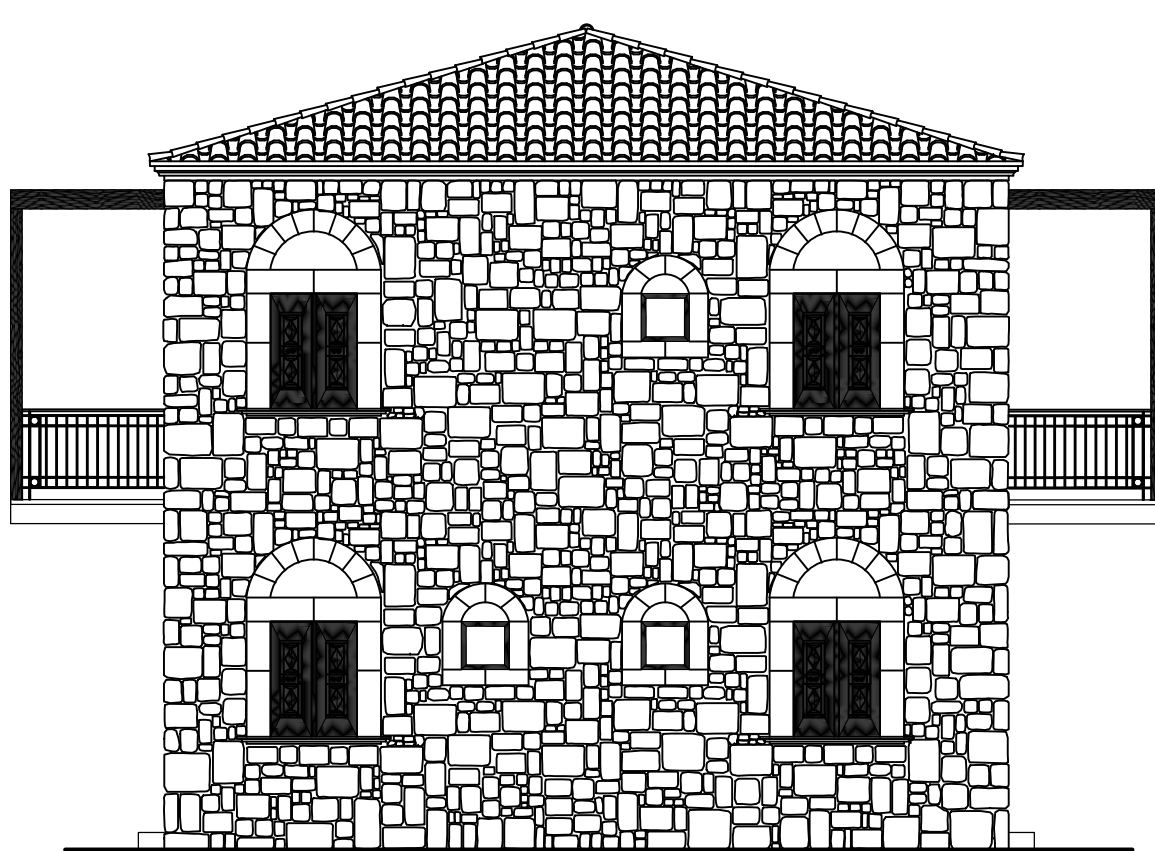
Ροζ μάρμαρο

+0.00

στάθμες

ΝΟΤΙΑ ΟΨΗ ΚΤΙΡΙΟΥ 2
ΚΛ: 1/50

+8.50

+7.18

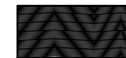
+4.60

+3.60

+0.00

+0.18

+0.00

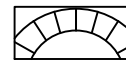
ξύλο

κεραμίδι ρωμαϊκού τύπου

θυμιανούσικη Πέτρα

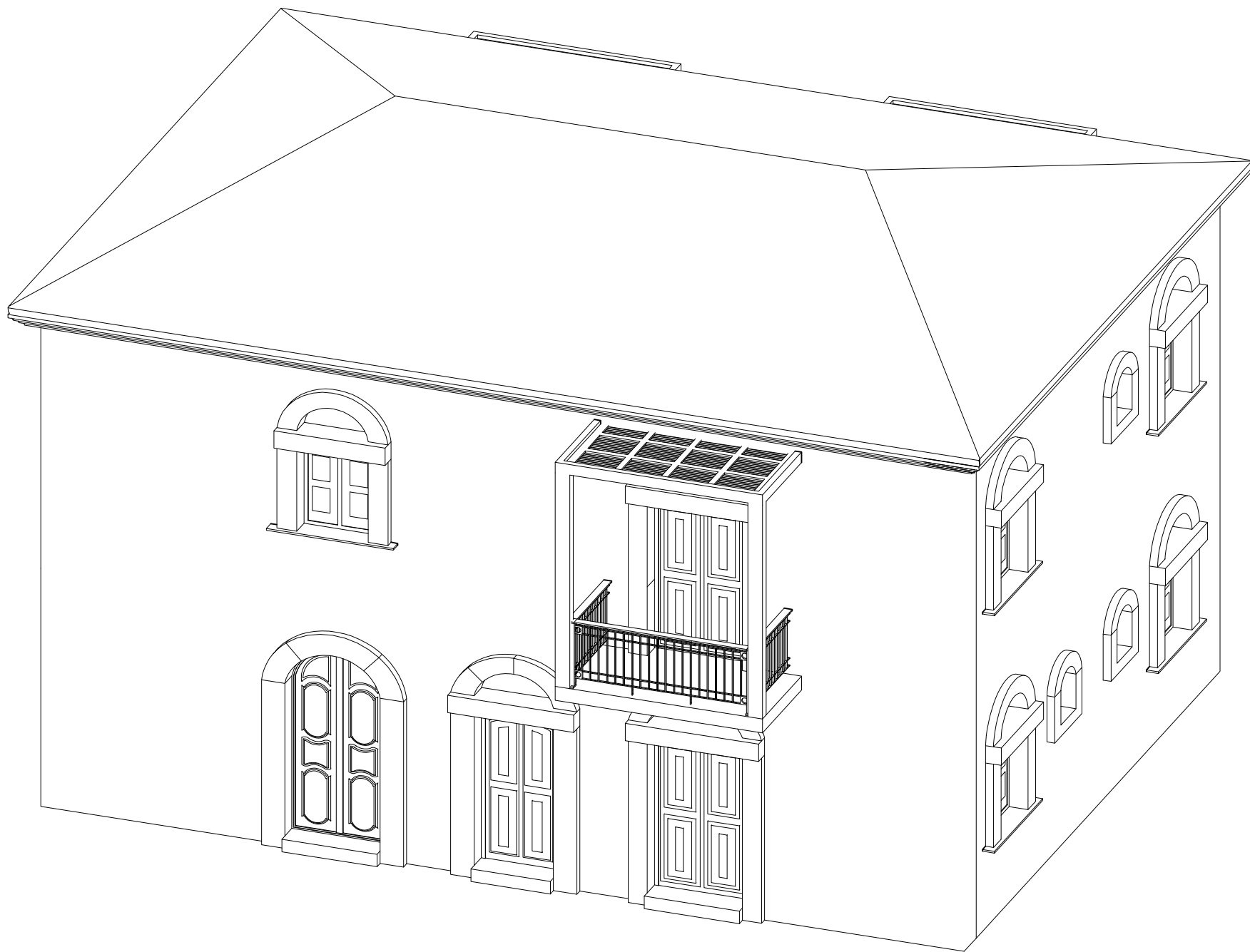

Ροζ μάρμαρο

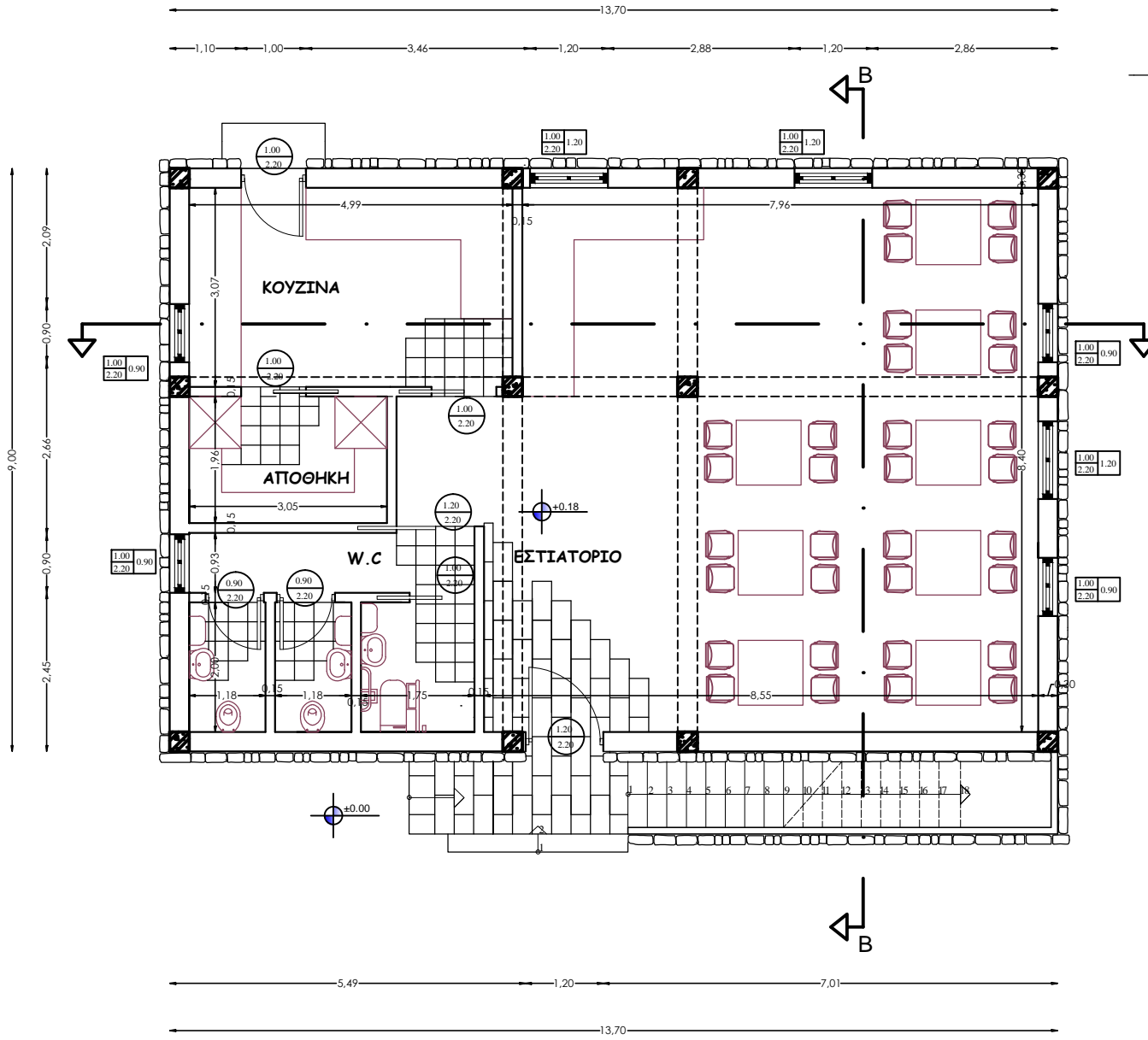
στάθμες

ΒΟΡΕΙΑ ΟΨΗ ΚΤΙΡΙΟΥ 2

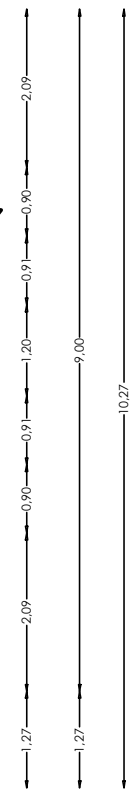
ΚΛ: 1/50

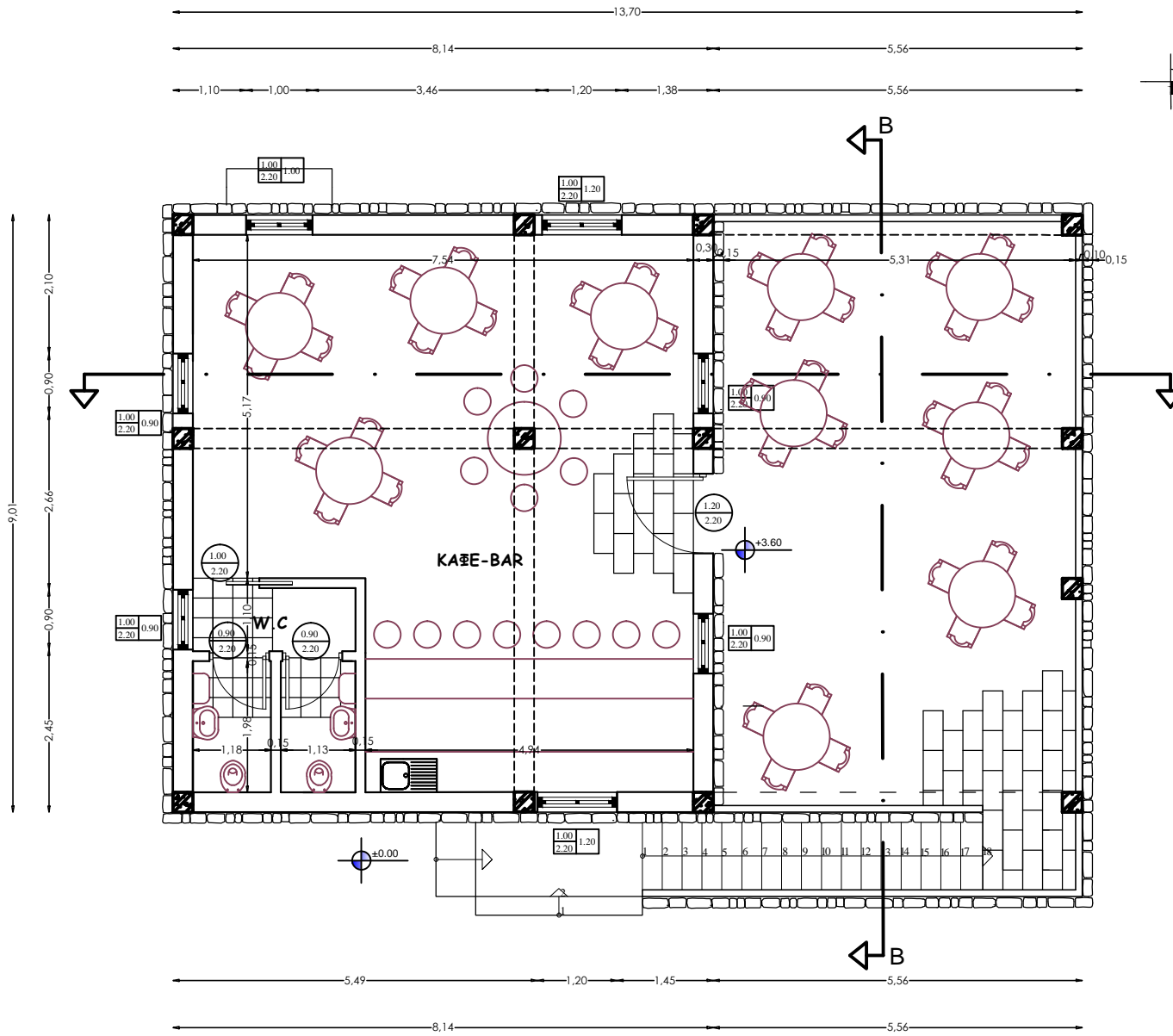
Á ÁG

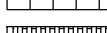

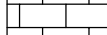

- **Στάθμη**
- **(πλάτος/ύψος) πρέκι πόρτας**
- **(πλάτος/ύψος) πόρτας**
- **Κεραμικά πλακίδια**
- **Εύλινο δάπεδο**
- **Πλάκες μαρμάρου**
- **Οπλισμένο σκυρόδεμα**

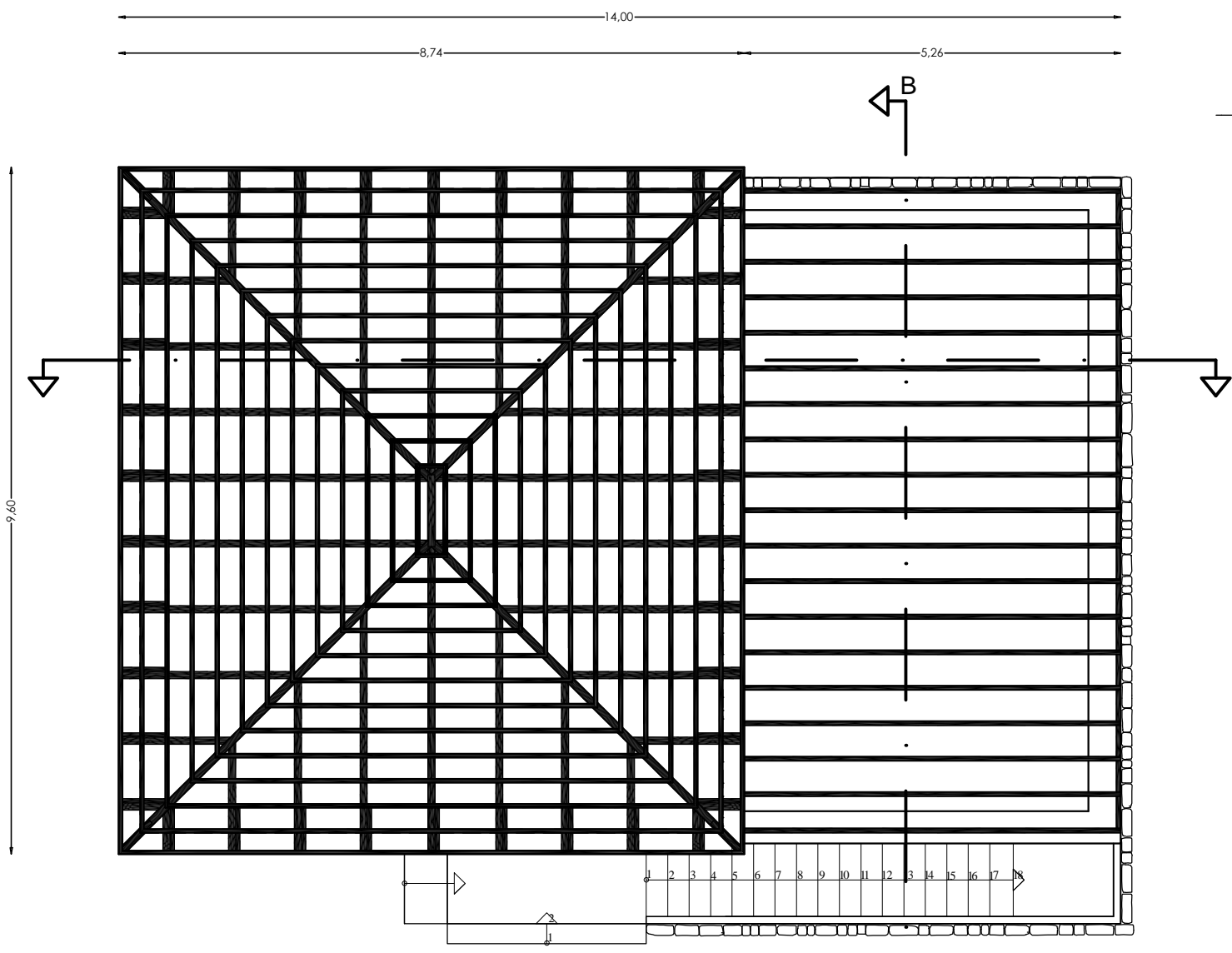

ΚΑΤΟΨΗ ΙΣΟΓΕΙΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ 3
ΚΛ: 1/50
Εμβαδόν ισογείου: 130,58 τ.μ

- Στάθμη
- (πλάτος/ύψος) πρέκι πόρτας
- (πλάτος/ύψος) πόρτας
- Κεραμικά πλακίδια
- Ξύλινο δάπεδο
- Πλάκες μαρμάρου
- Οπλισμένο σκυρόδεμα

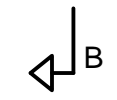
ΚΑΤΟΨΗ ΟΡΟΦΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ 3
 ΚΛ: 1/50
 Εμβαδόν ορόφου: 123,30 τ.μ

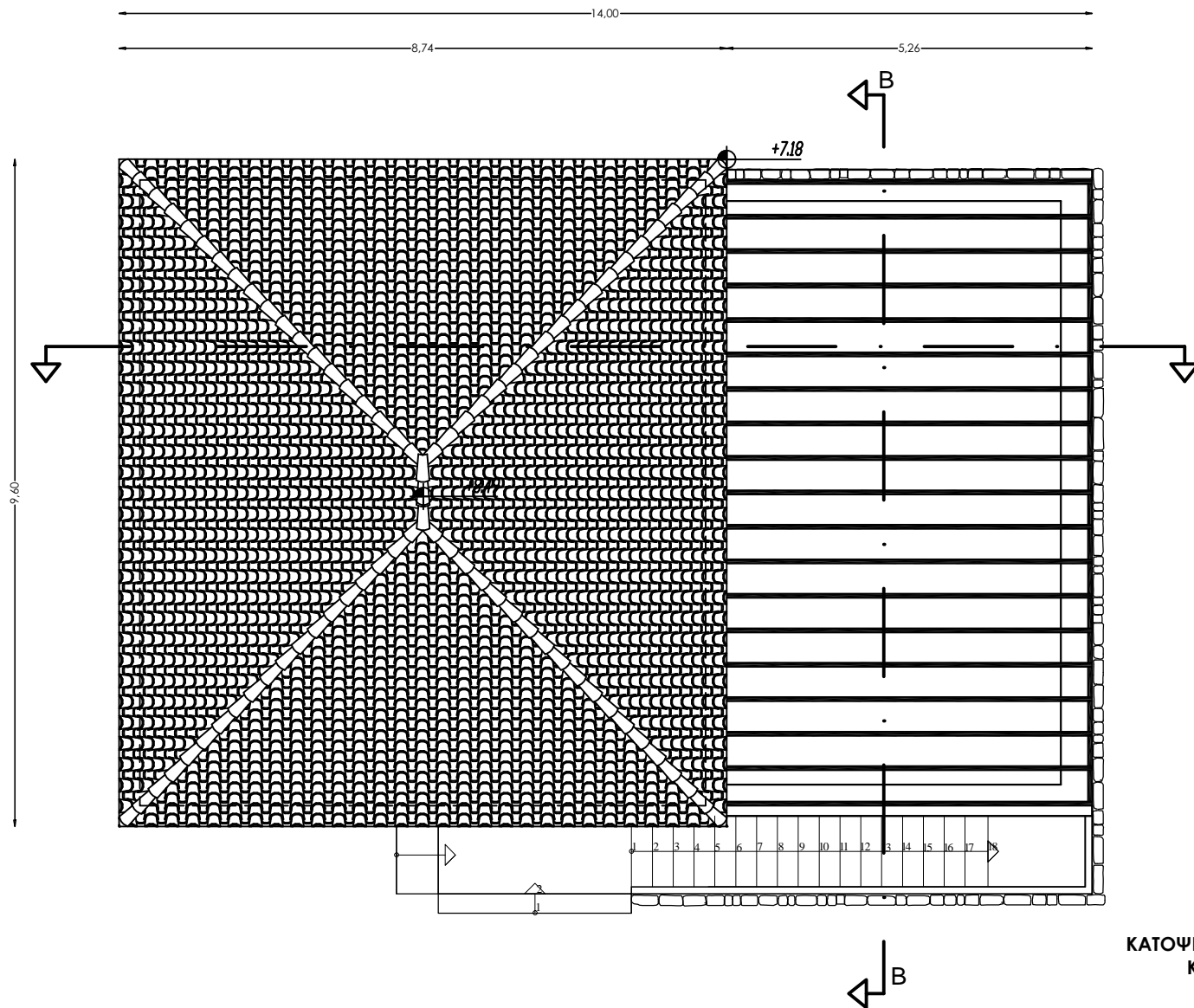
ξύλο

Θυμανούσικη Πέτρα

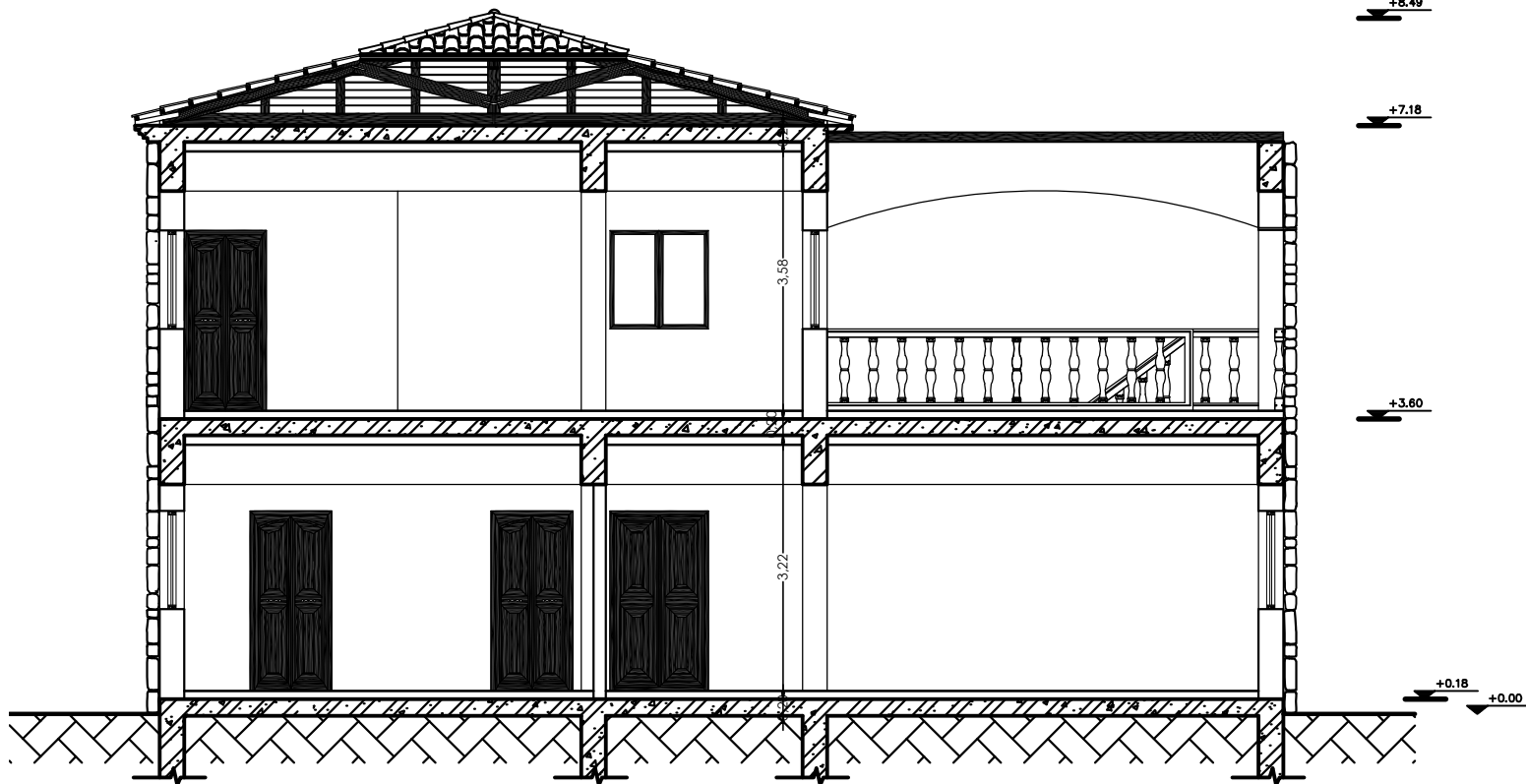

ΚΑΤΩΨΗ ΕΥΛΟΥΤΥΠΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ 3
ΚΛ: 1/50

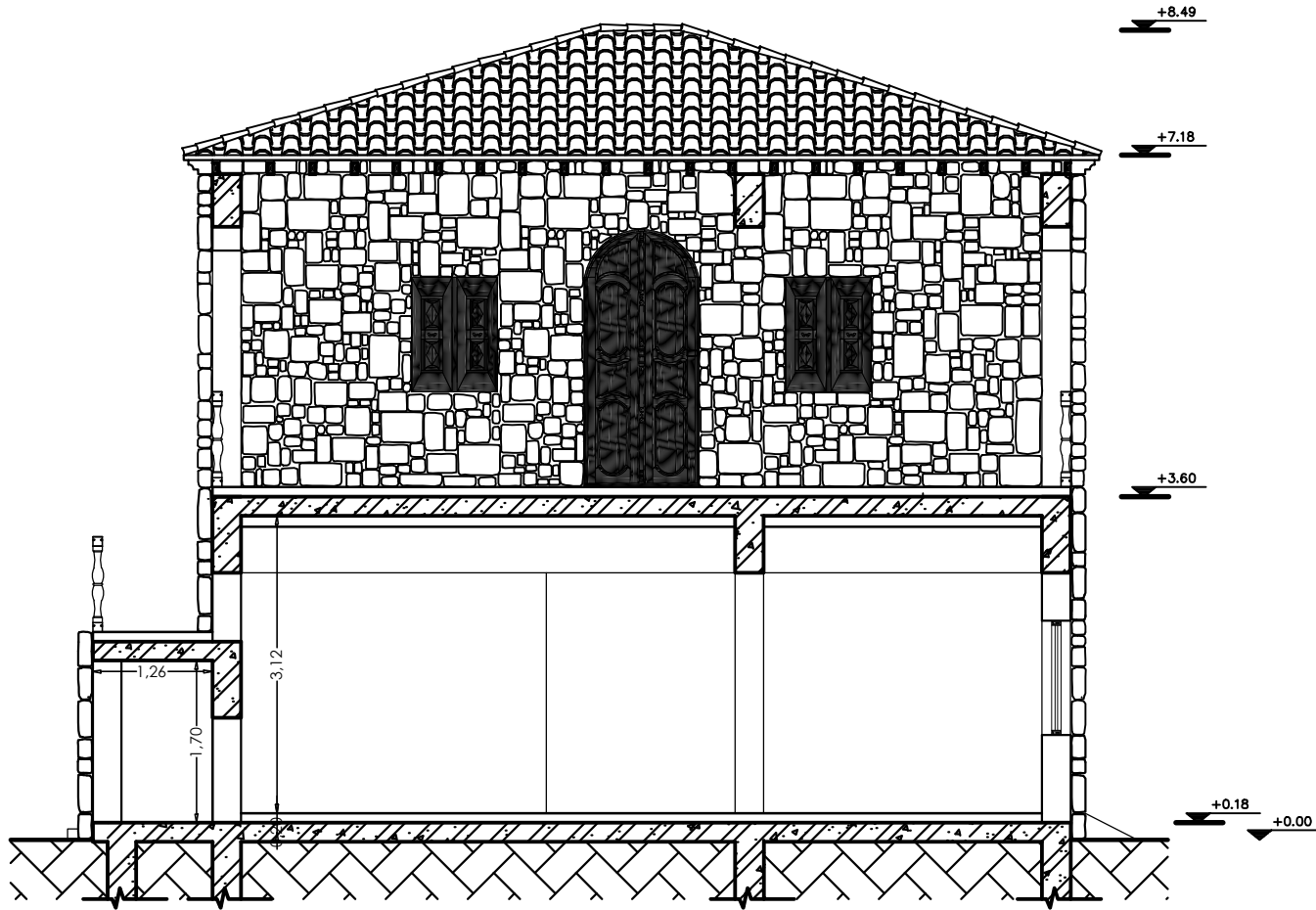

- ξύλο
- κεραμίδι ρωμαϊκού τύπου
- +0.00 στάθμες

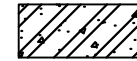
ΚΑΤΟΨΗ ΣΤΕΓΗΣ ΚΤΙΡΙΟΥ 3
ΚΛ: 1/50

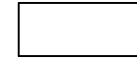
ΤΟΜΗ Α-Α ΚΤΙΡΙΟΥ 3
ΚΛ: 1/50

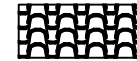
ξύλο

οπλισμένο σκυρόδεμα

έδαφος

κεραμίδι ρωμαϊκού τύπου

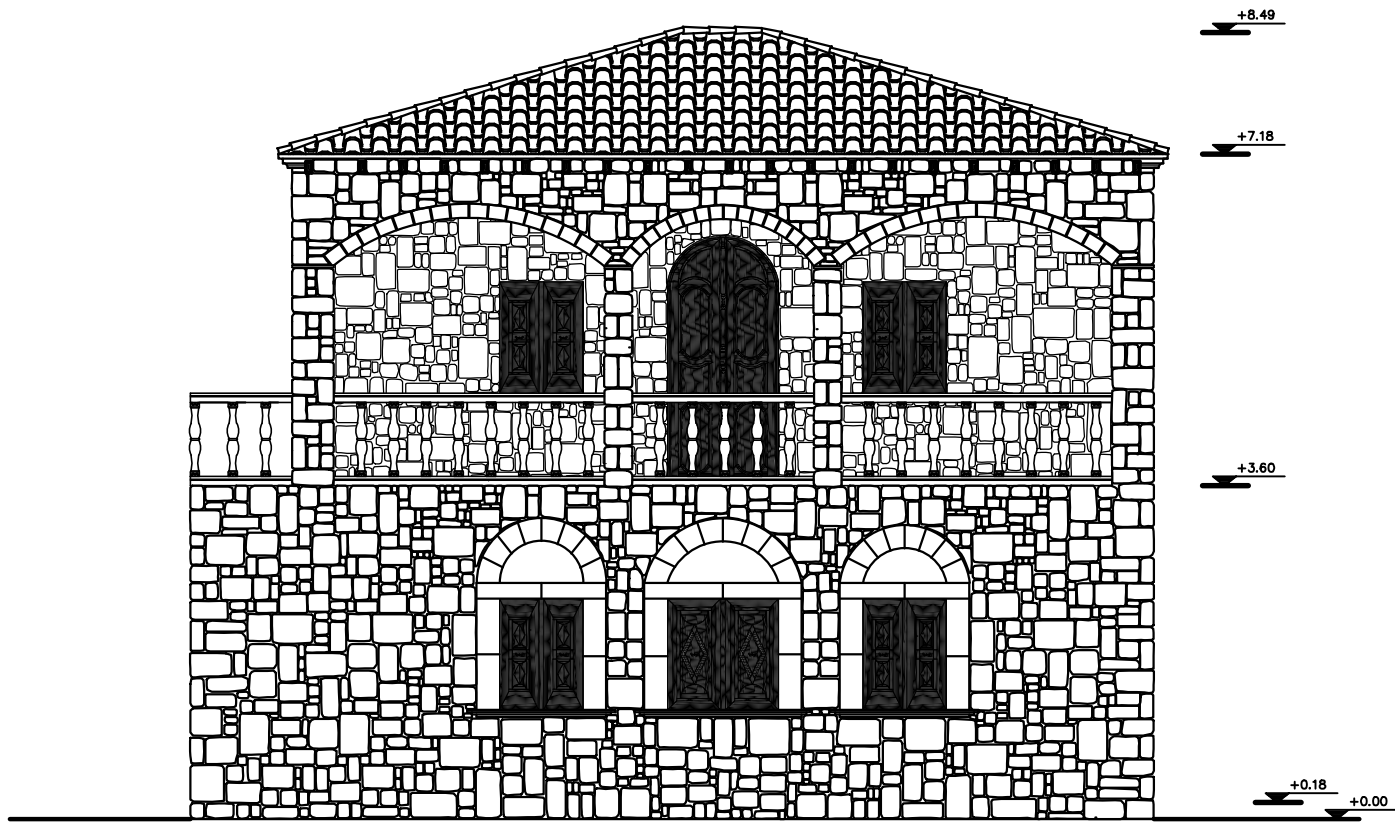

θυμιανούσικη Πέτρα

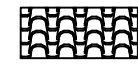

στάθμες

ΤΟΜΗ Β-Β ΚΤΙΡΙΟΥ 3
ΚΛ: 1/50

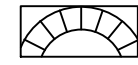
ξύλο

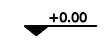
κεραμίδι ρωμαϊκού τύπου

θυμianούσικη Πέτρα

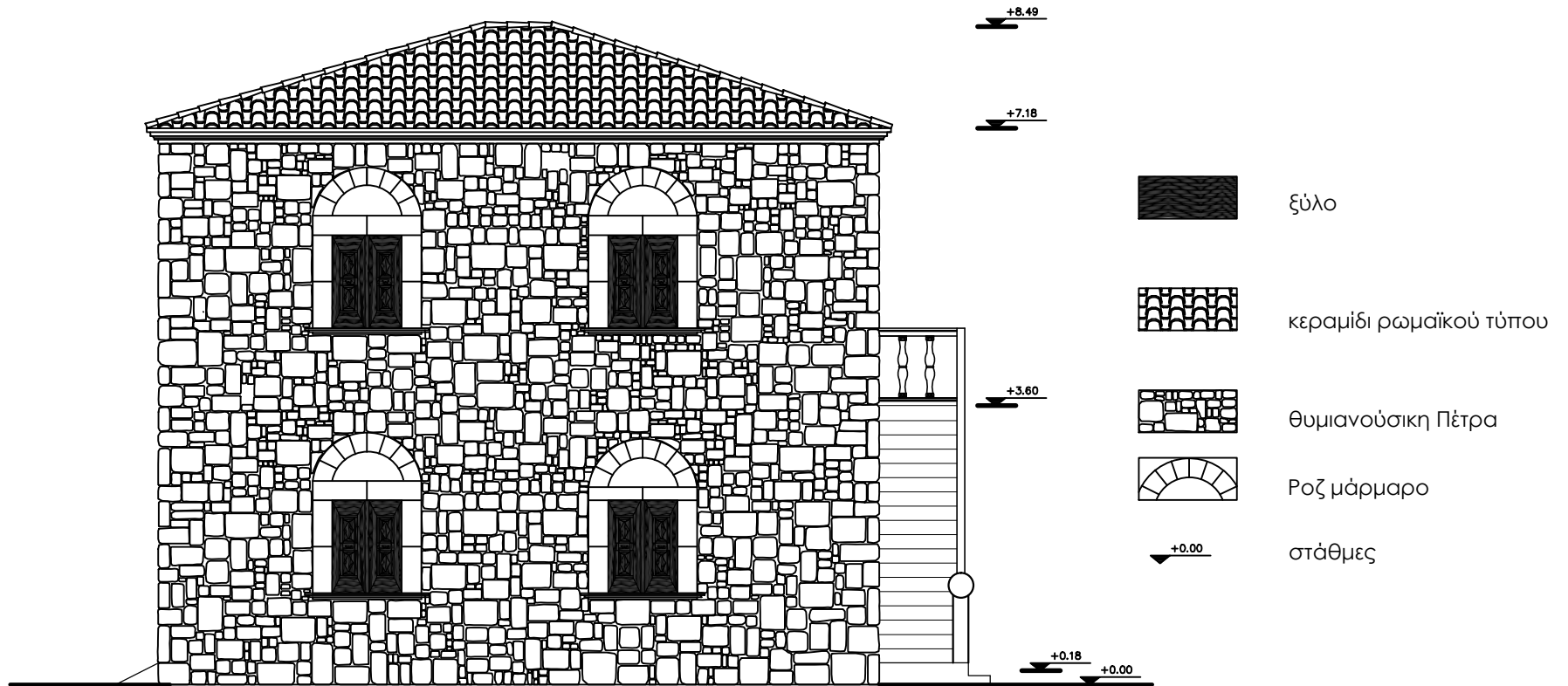

Ροζ μάρμαρο

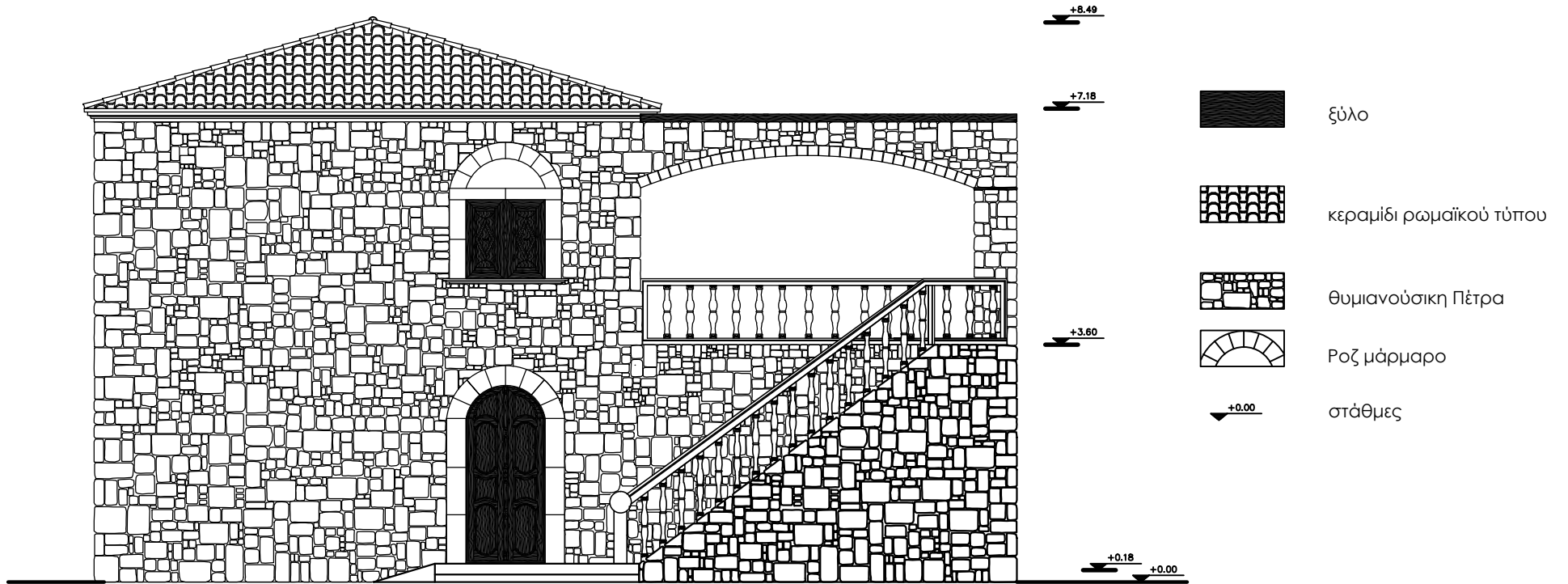

στάθμες

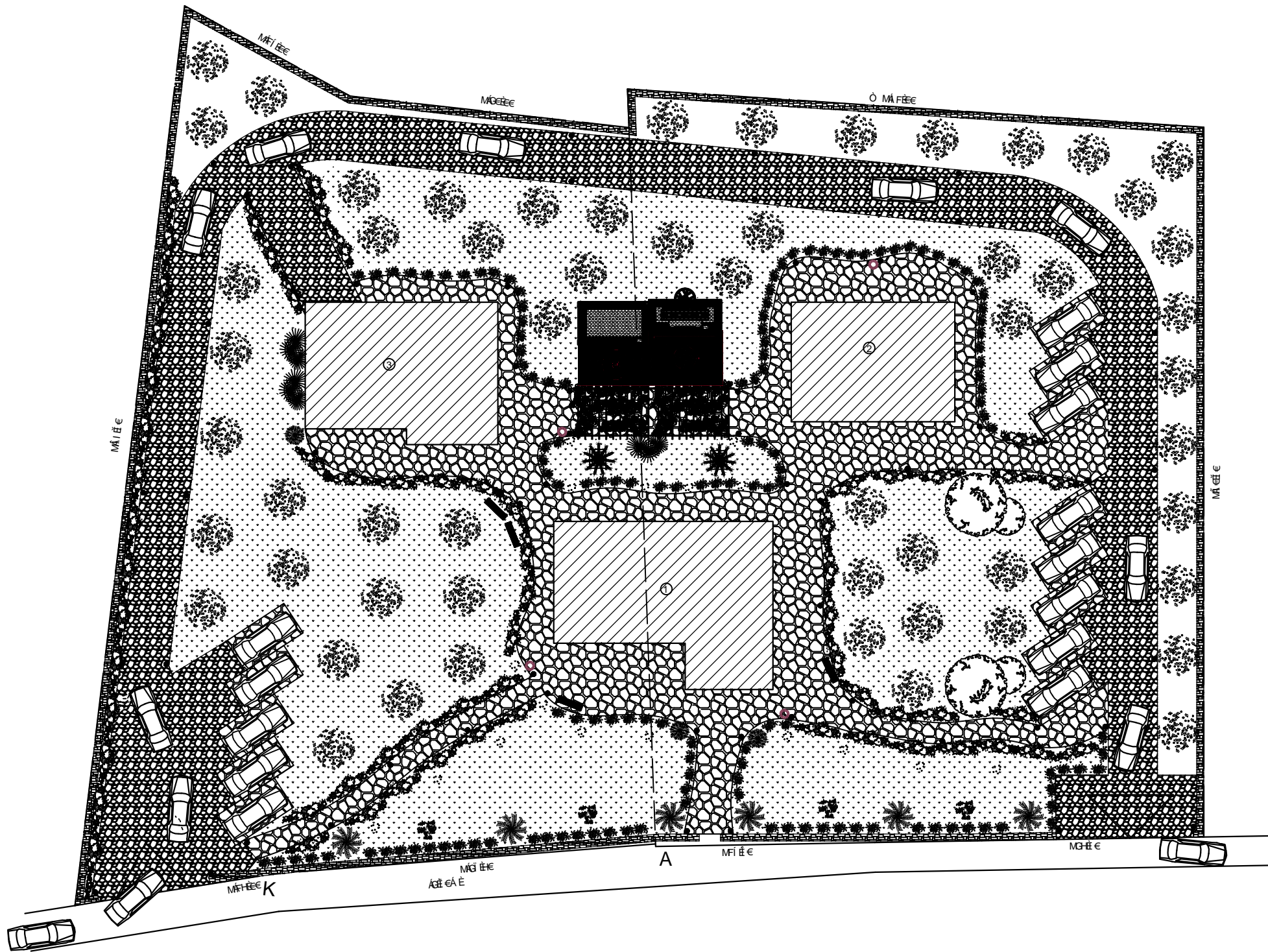
ΒΟΡΕΙΑ ΟΨΗ ΚΤΙΡΙΟΥ 3
ΚΛ: 1/50

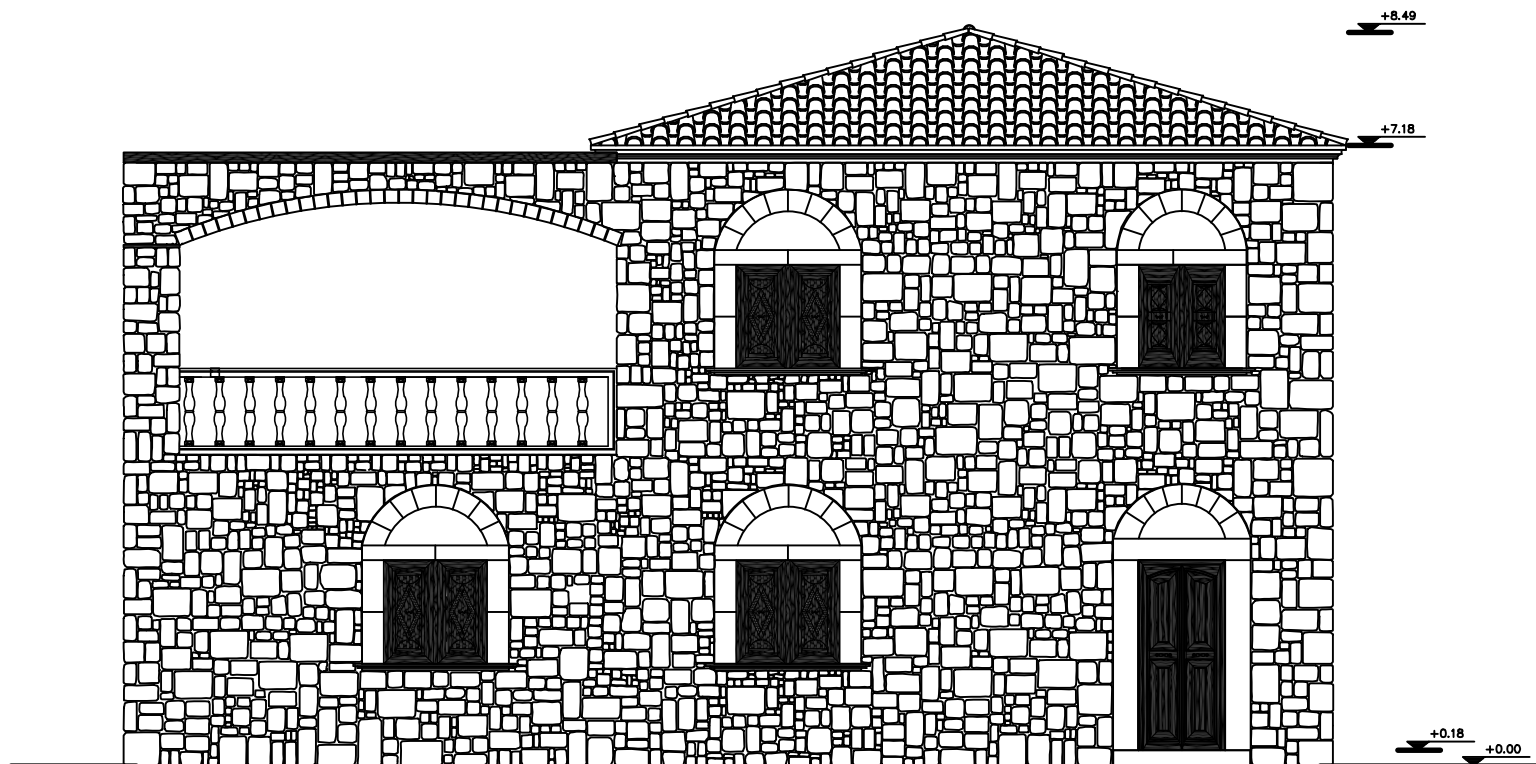

ΝΟΤΙΑ ΟΨΗ ΚΤΙΡΙΟΥ 3
ΚΛ: 1/50

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ ΚΤΙΡΙΟΥ 3
ΚΛ: 1/50

ξύλο

κεραμίδι ρωμαϊκού τύπου

θυμιανούσικη Πέτρα

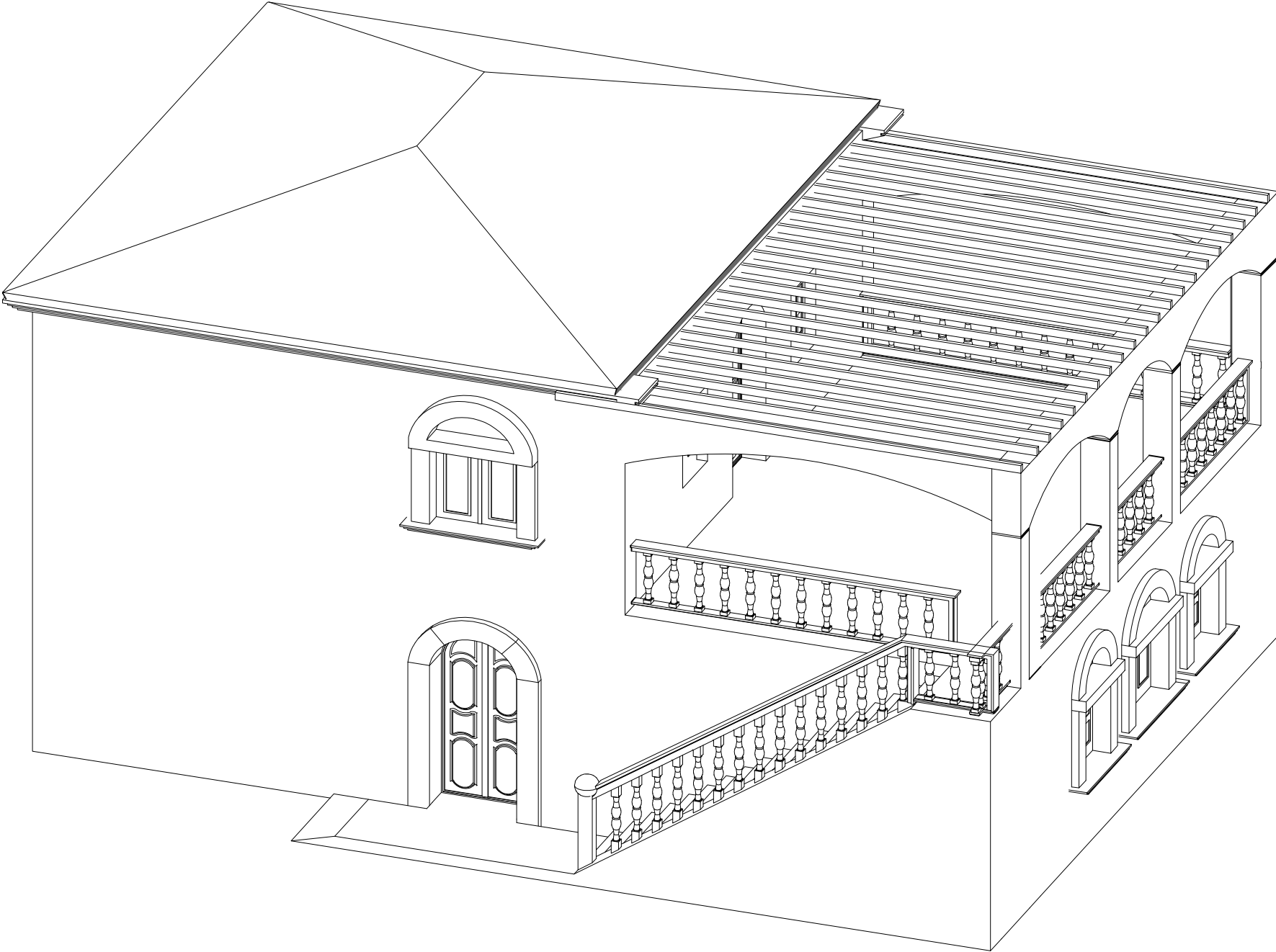

Ροζ μάρμαρο

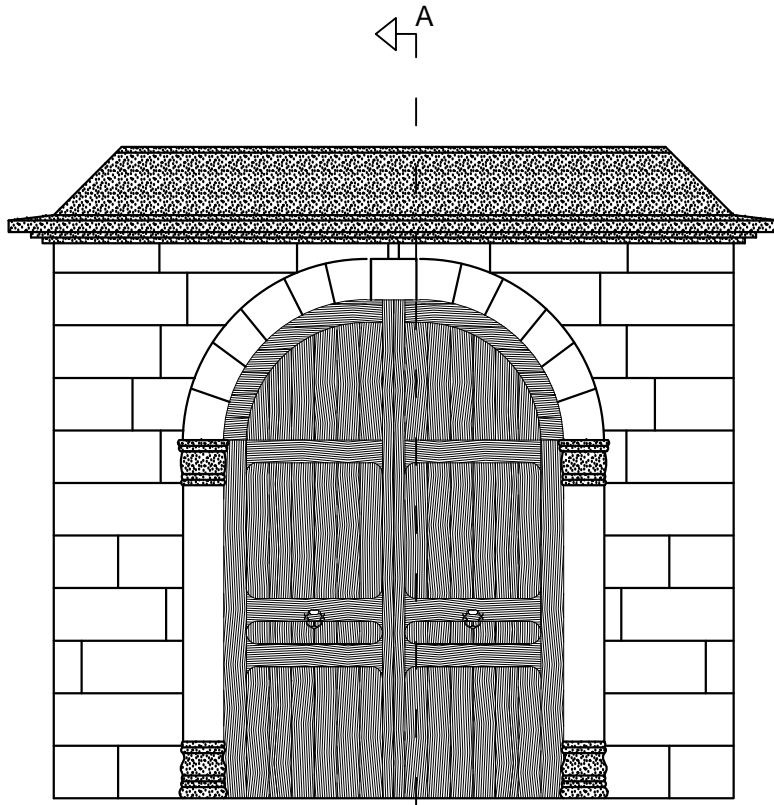

στάθμες

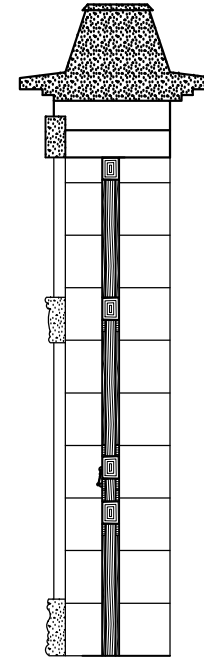
ΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ ΚΤΙΡΙΟΥ 3
ΚΛ:1/50

Á ÁH

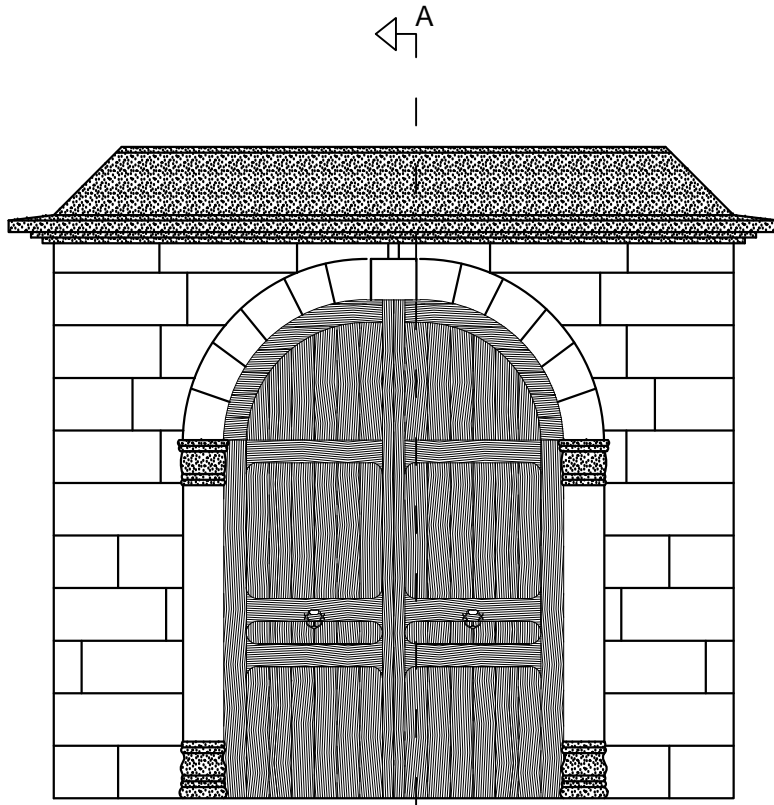
ΤΟΜΗ
ΑΥΛΟΠΟΡΤΑΣ

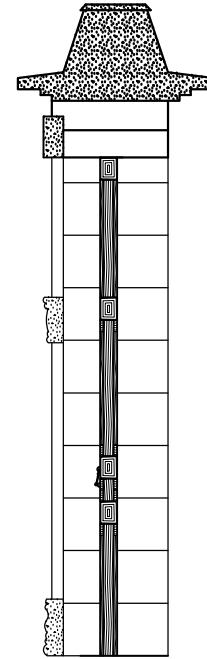
ΤΟΜΗ
ΑΥΛΟΠΟΡΤΑΣ

ΚΑΤΟΨΗ
ΑΥΛΟΠΟΡΤΑΣ

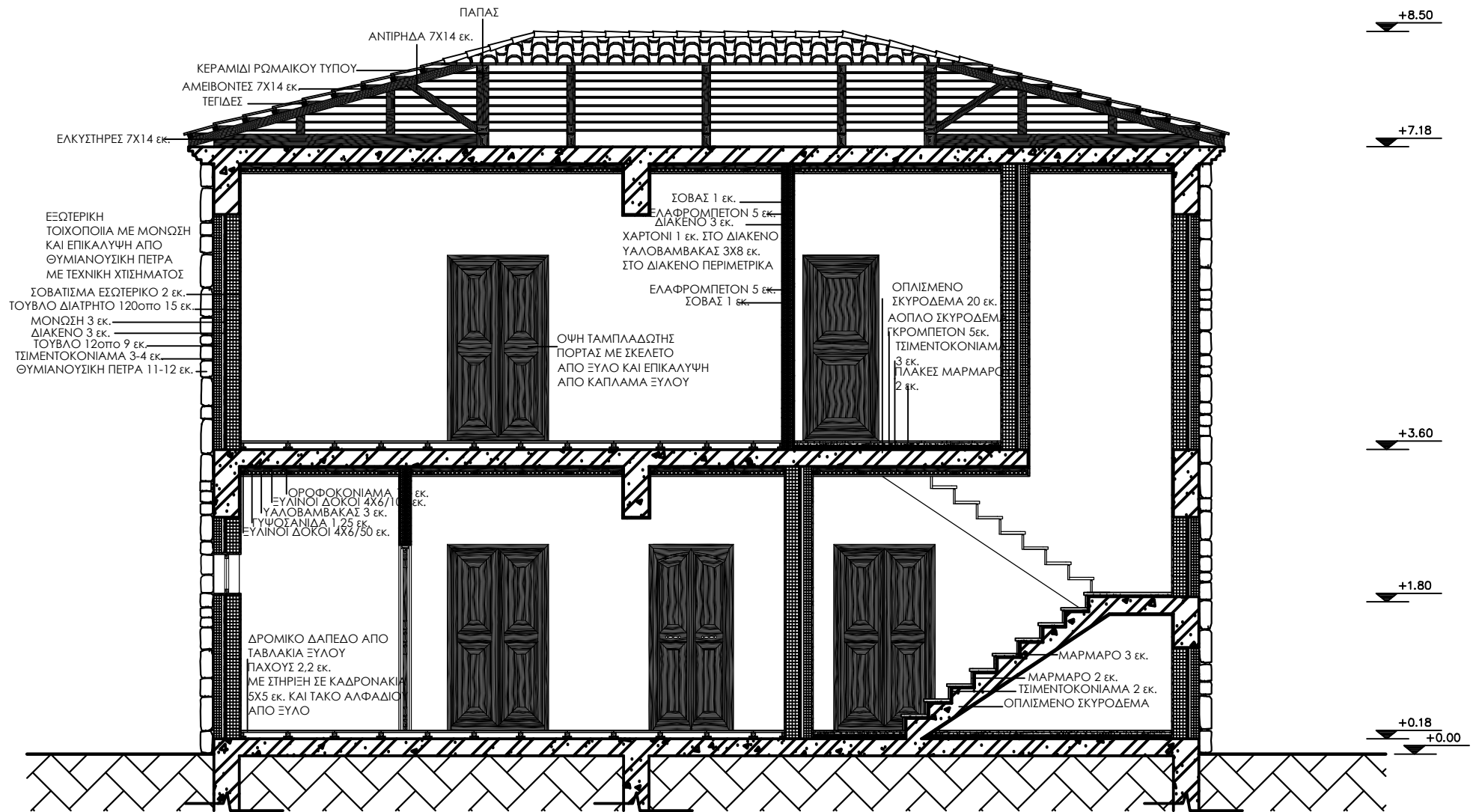
ΤΟΜΗ
ΑΥΛΟΠΟΡΤΑΣ

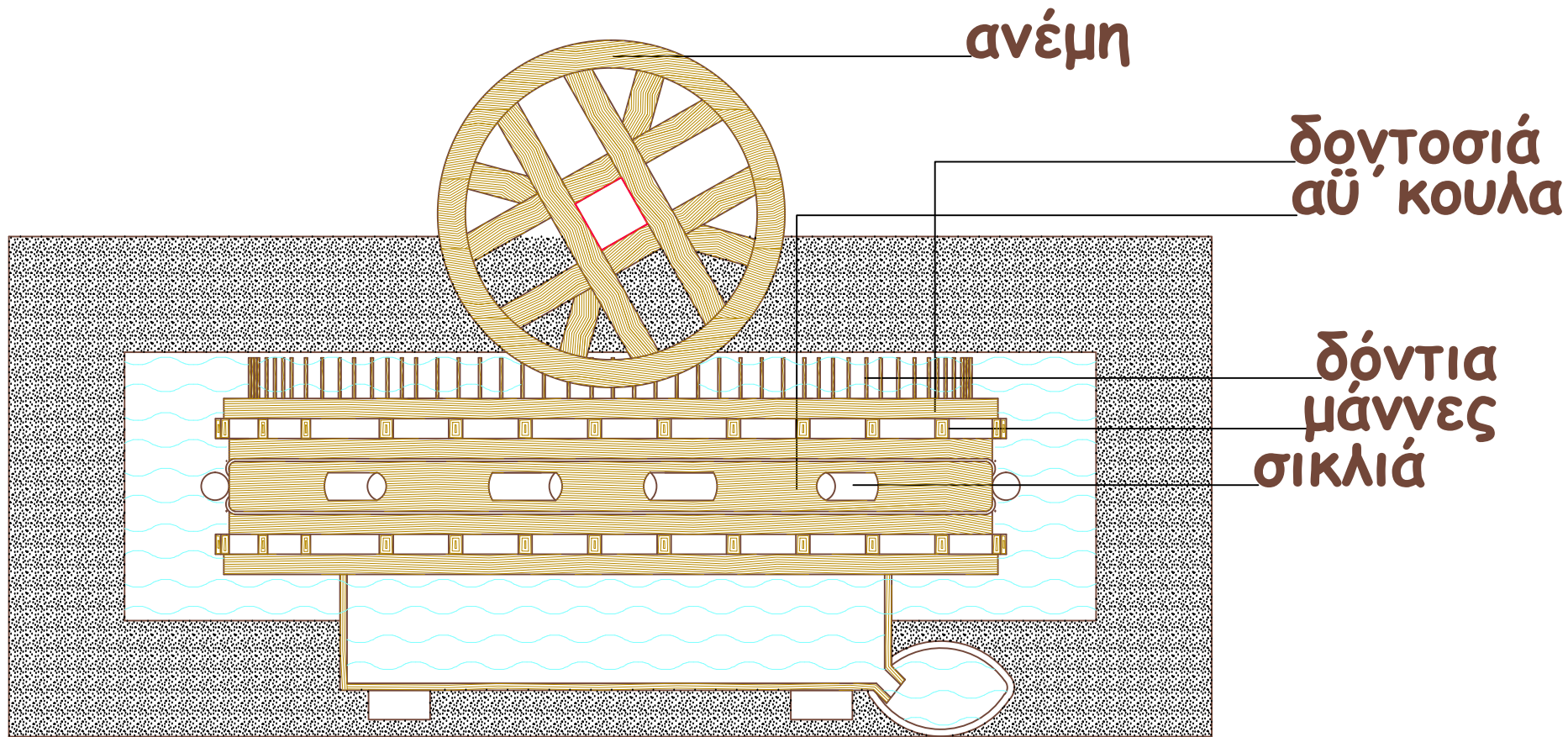

ΤΟΜΗ
ΑΥΛΟΠΟ

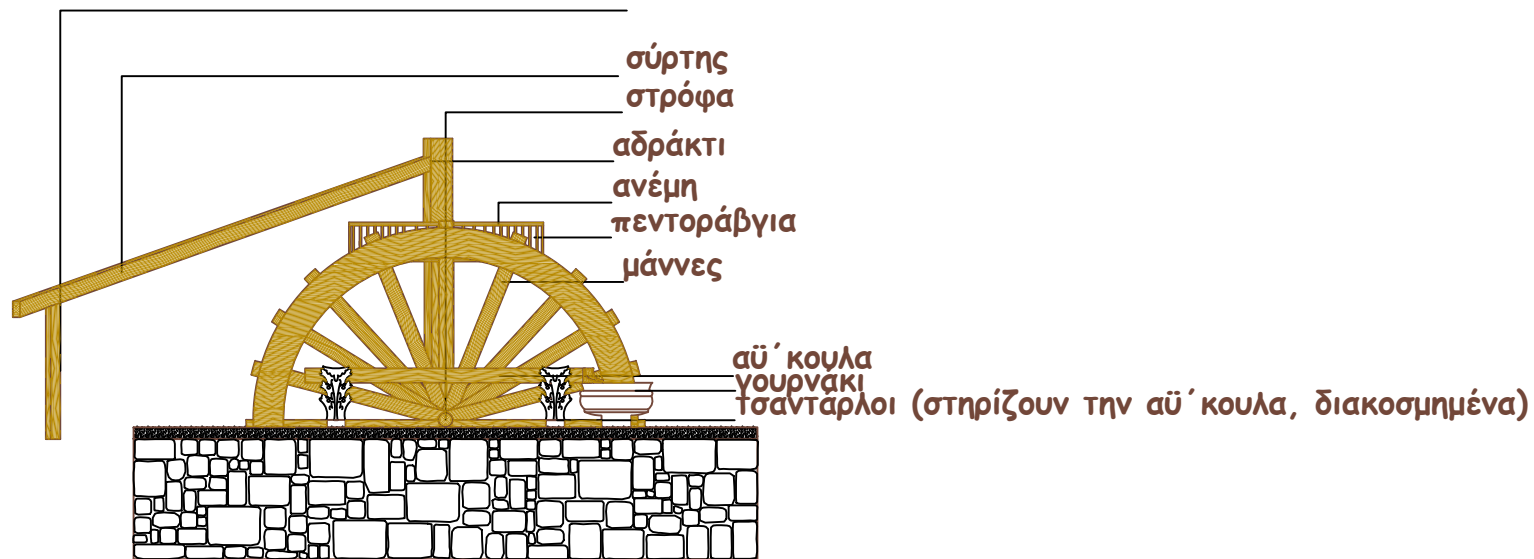

ΚΑΤΟΨΗ
ΑΥΛΟΠΟΡΤΑΣ

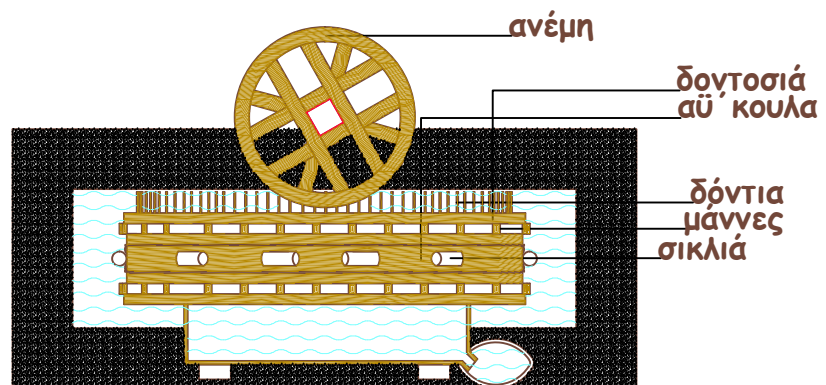

κολίκι (δένετε το ζώο επάνω)

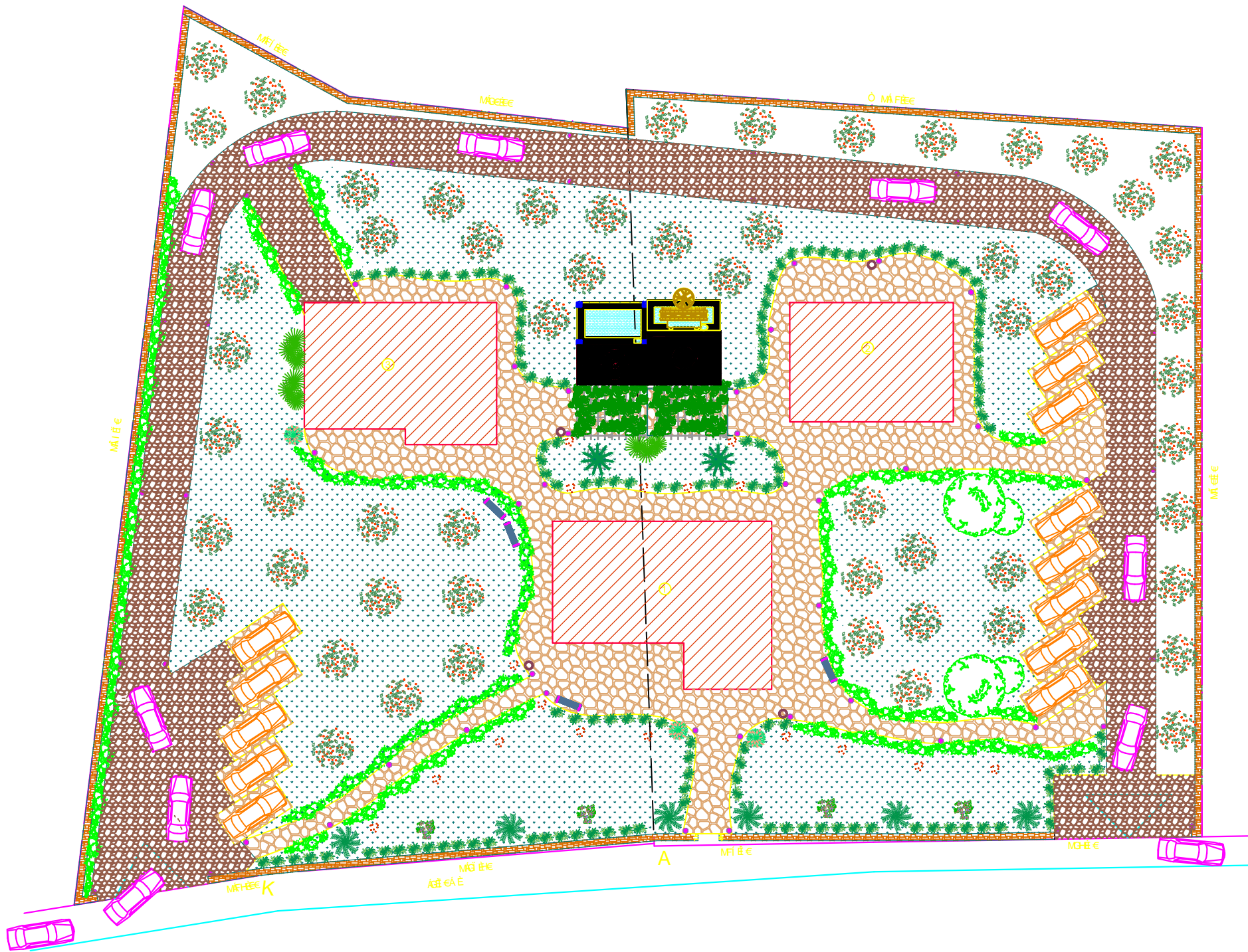
ΟΨΗ ΜΑΓΓΑΝΟΥ

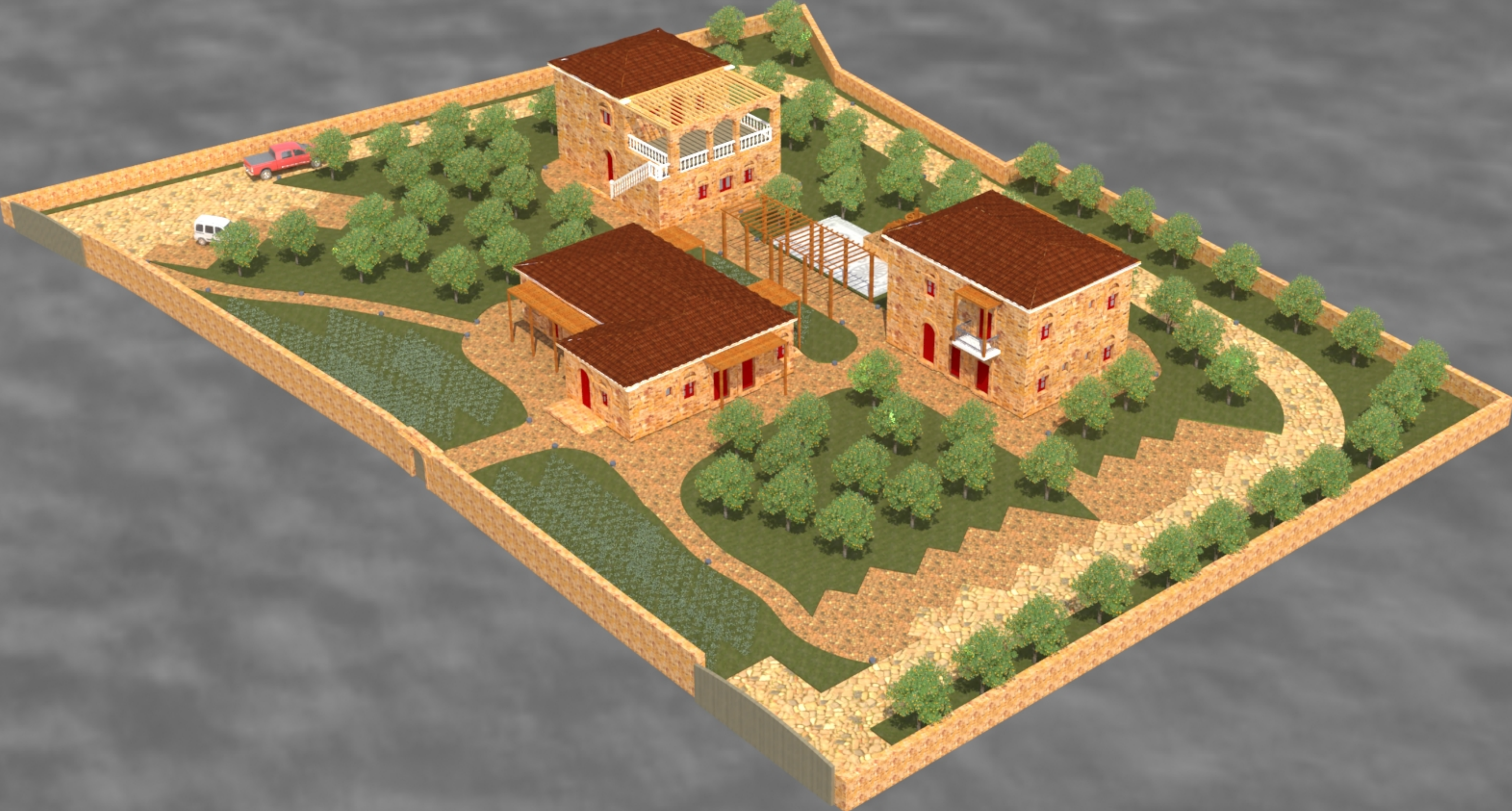

ΚΑΤΟΨΗ ΜΑΓΓΑΝΟΥ

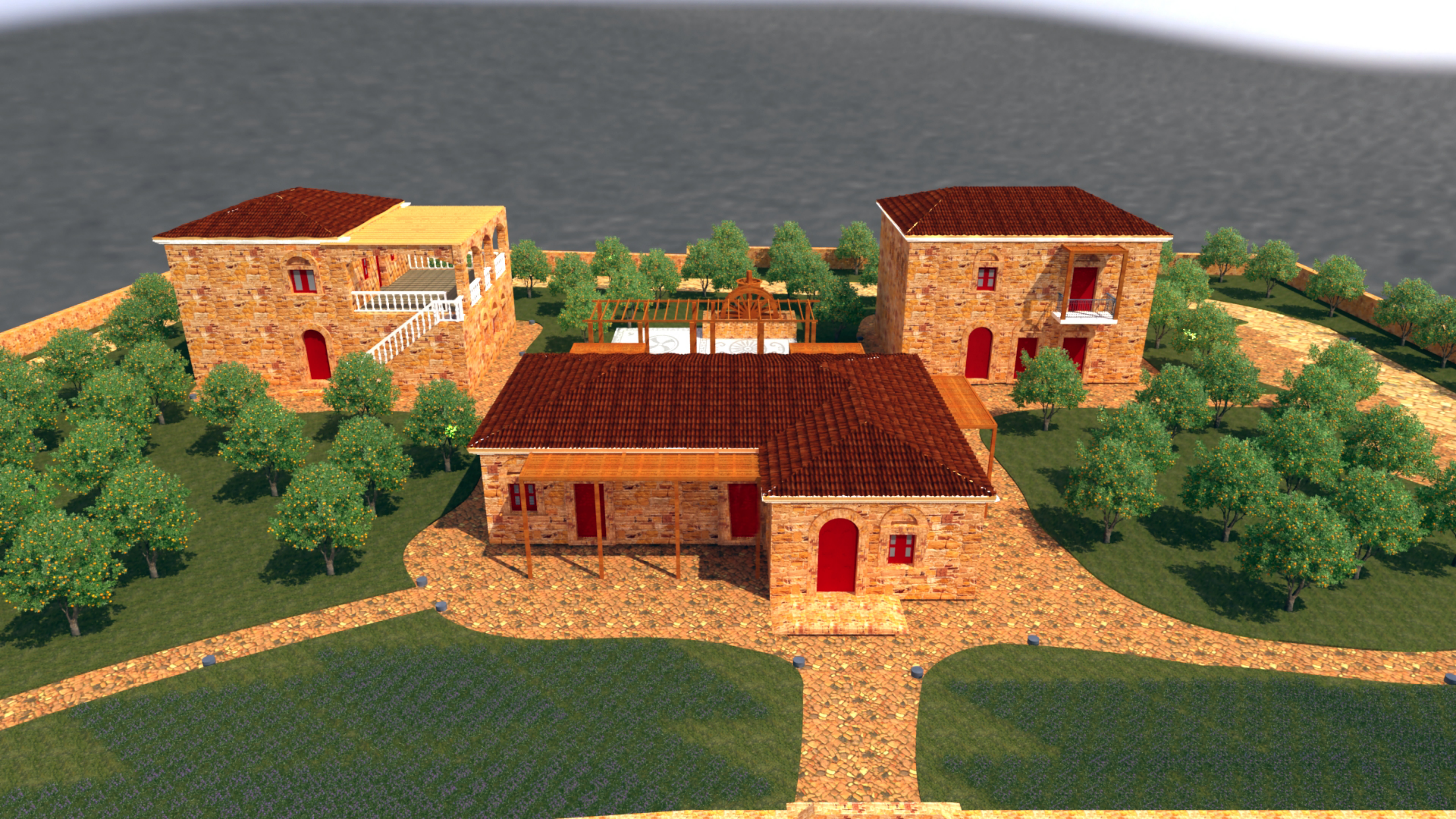
Z

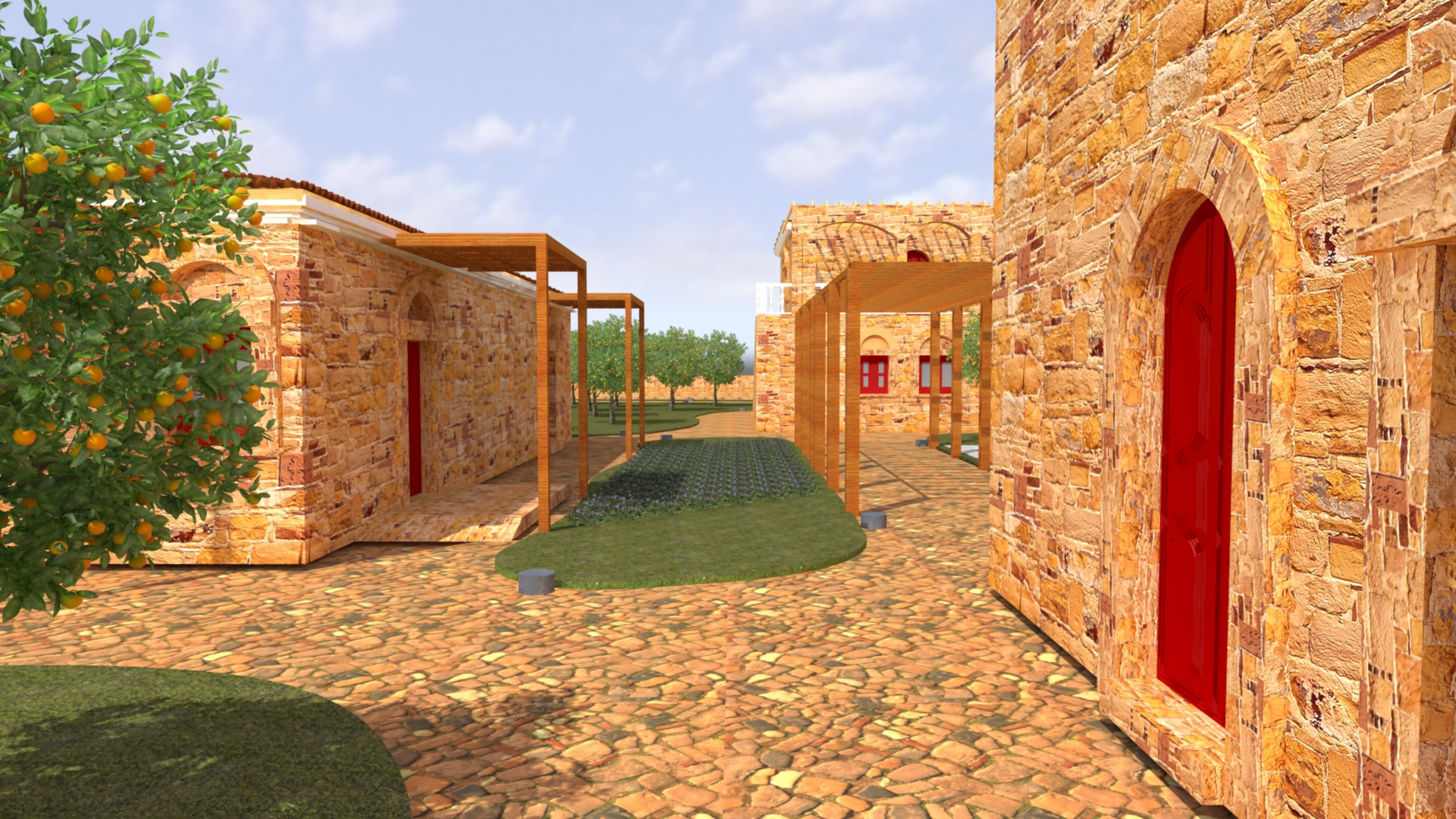

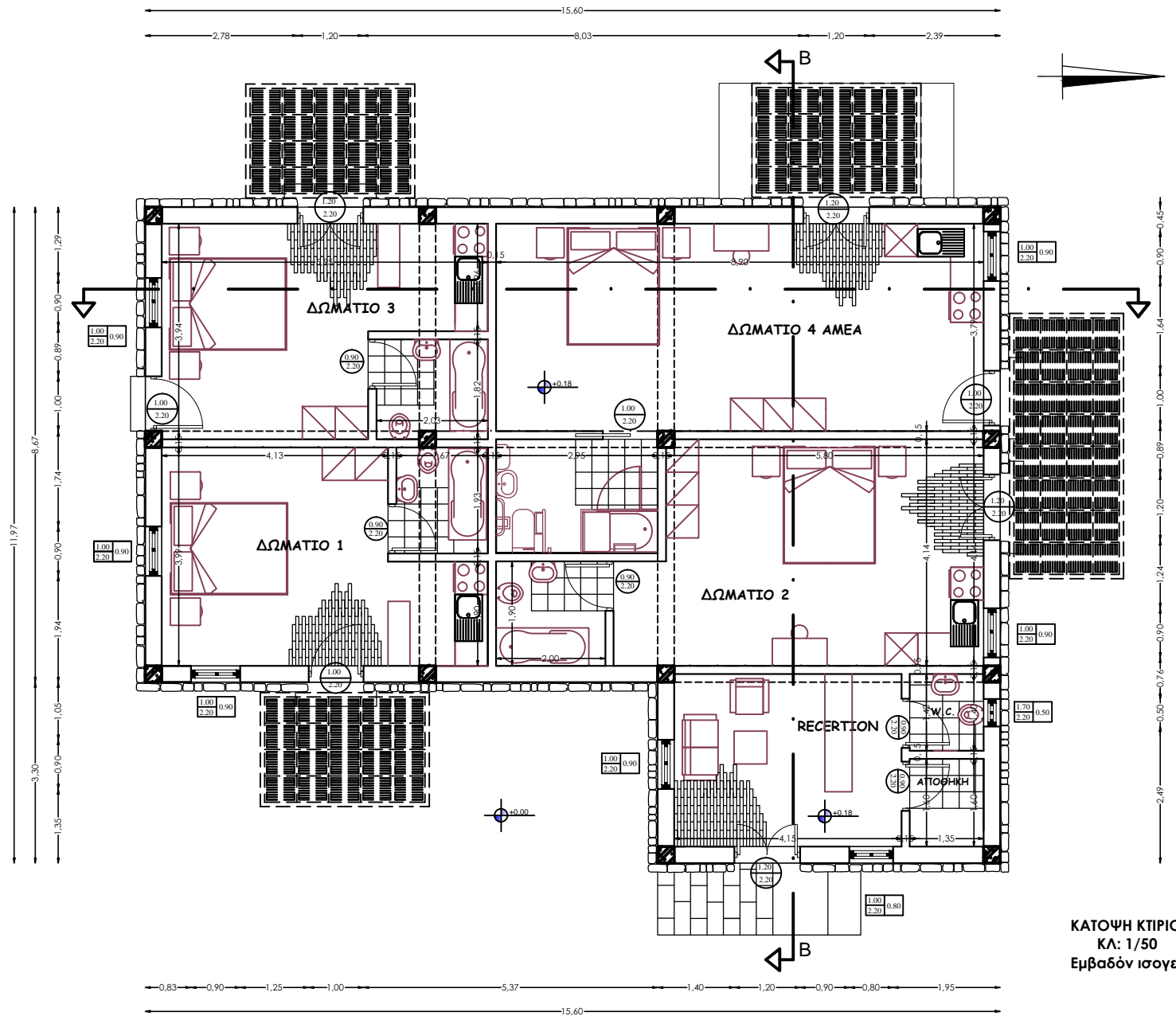

- Στάθμη
- (πλάτος/ύψος) πρέκι πόρτας
- (πλάτος/ύψος) πόρτας
- Κεραμικά πλακίδια
- Ξύλινο δάπεδο
- Πλάκες μαρμάρου
- Οπλισμένο σκυρόδεμα

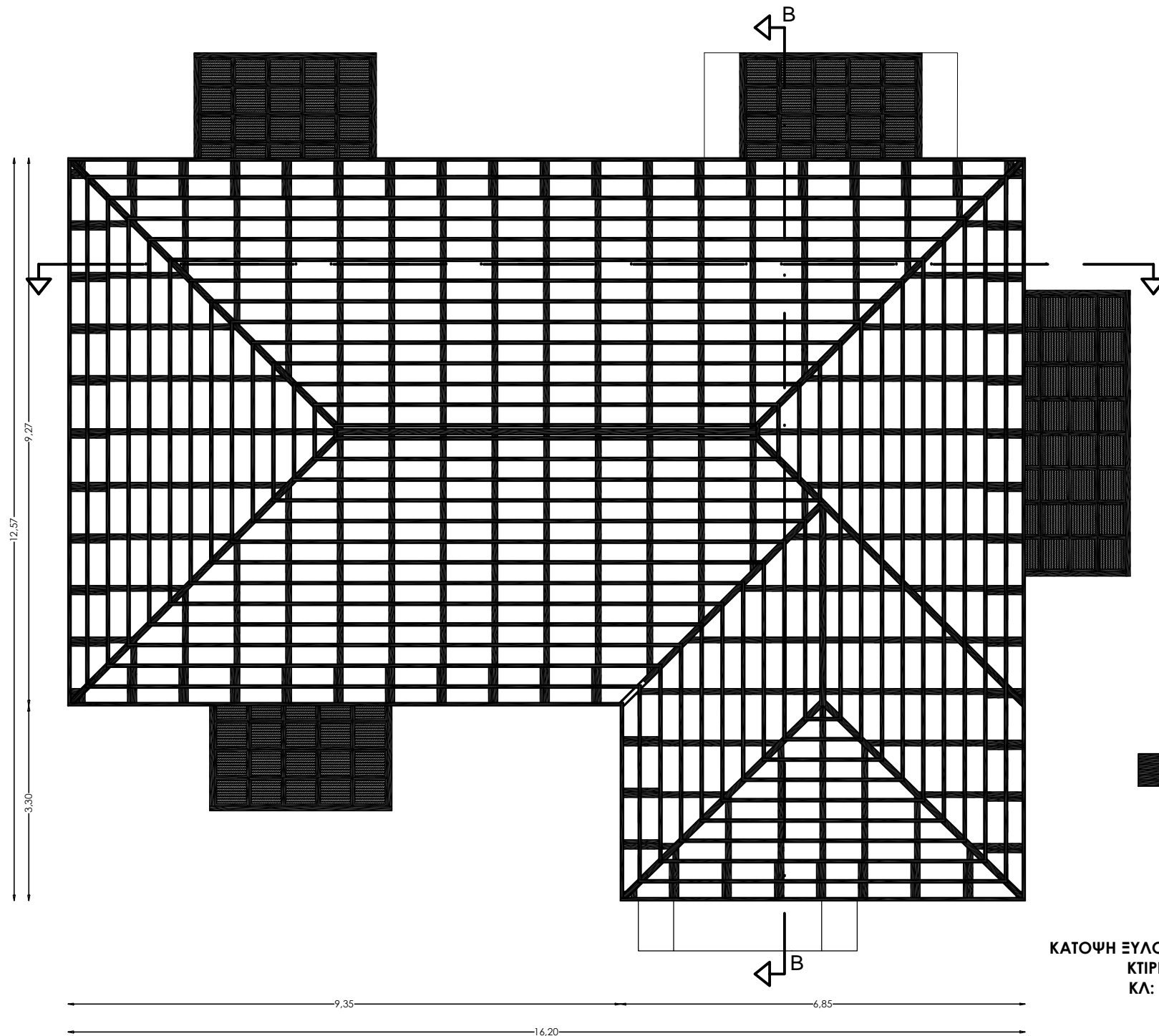
ΚΑΤΟΨΗ ΚΤΙΡΙΟΥ 1
 ΚΛ: 1/50
 Εμβαδόν ισογείου: 155,877 τ.μ

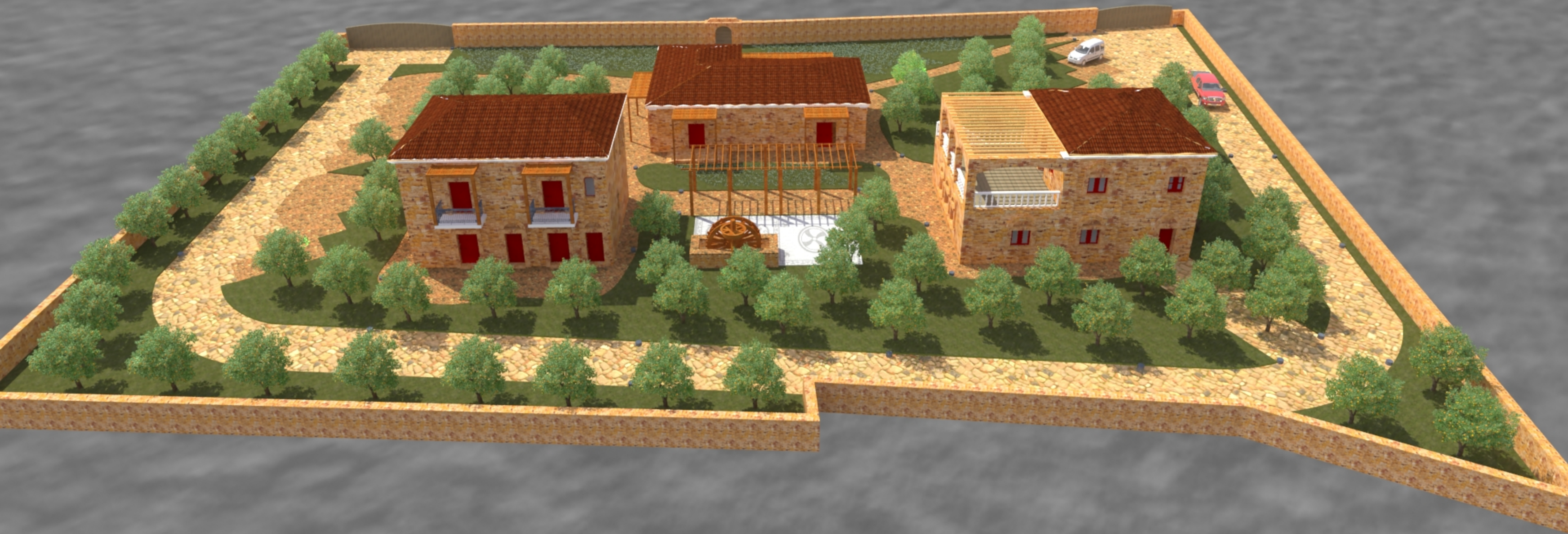

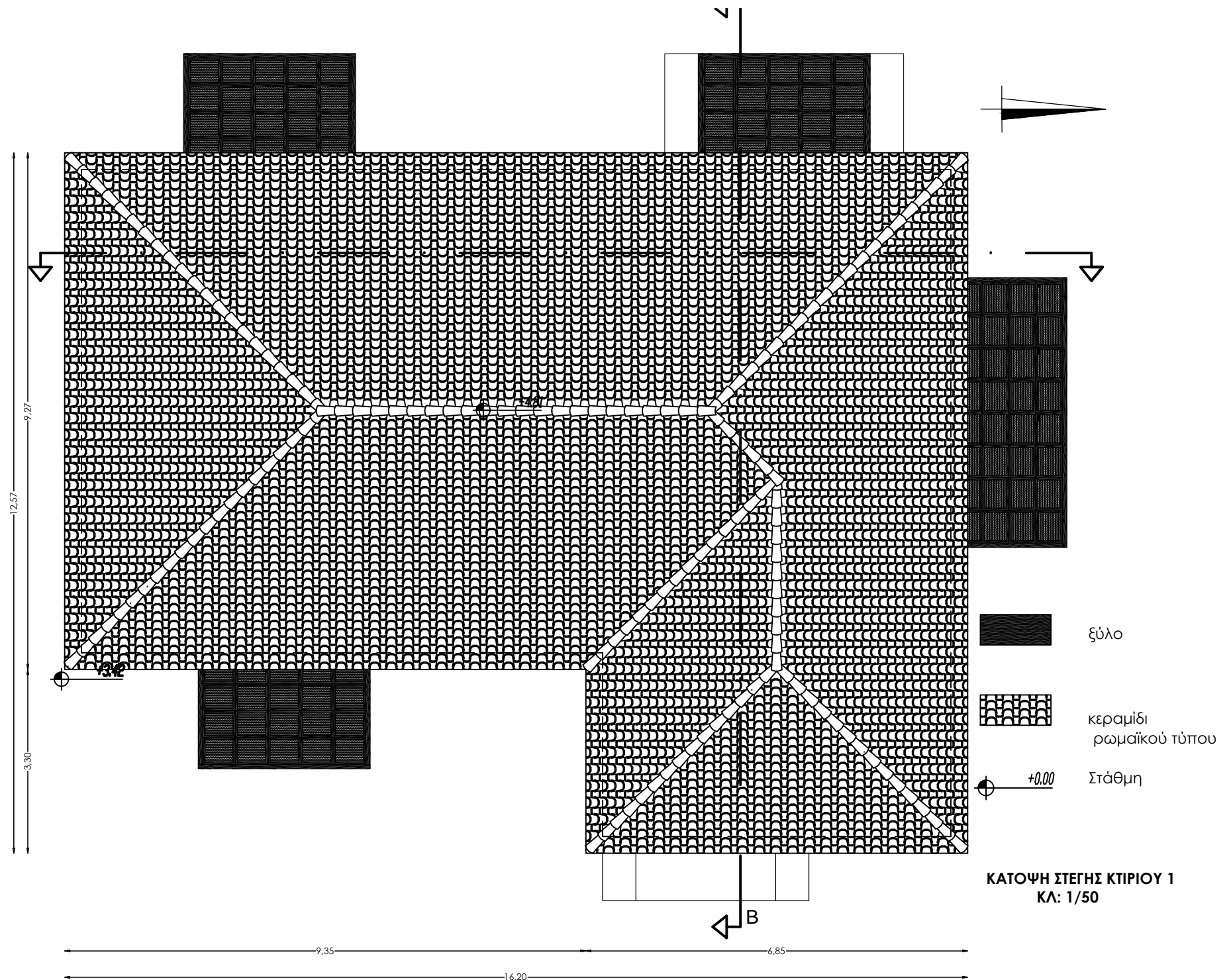

ΚΑΤΟΨΗ ΕΥΛΟΤΥΠΟΥ ΣΤΕΓΗΣ
ΚΤΙΡΙΟΥ 1
ΚΛ: 1/50

ΚΑΤΟΨΗ ΣΤΕΓΗΣ ΚΤΙΡΙΟΥ 1
 ΚΛ: 1/50

οπλισμένο σκυρόδεμα

ξύλο

κεραμίδι ρωμαϊκού τύπου

θυμιανούσικη Πέτρα

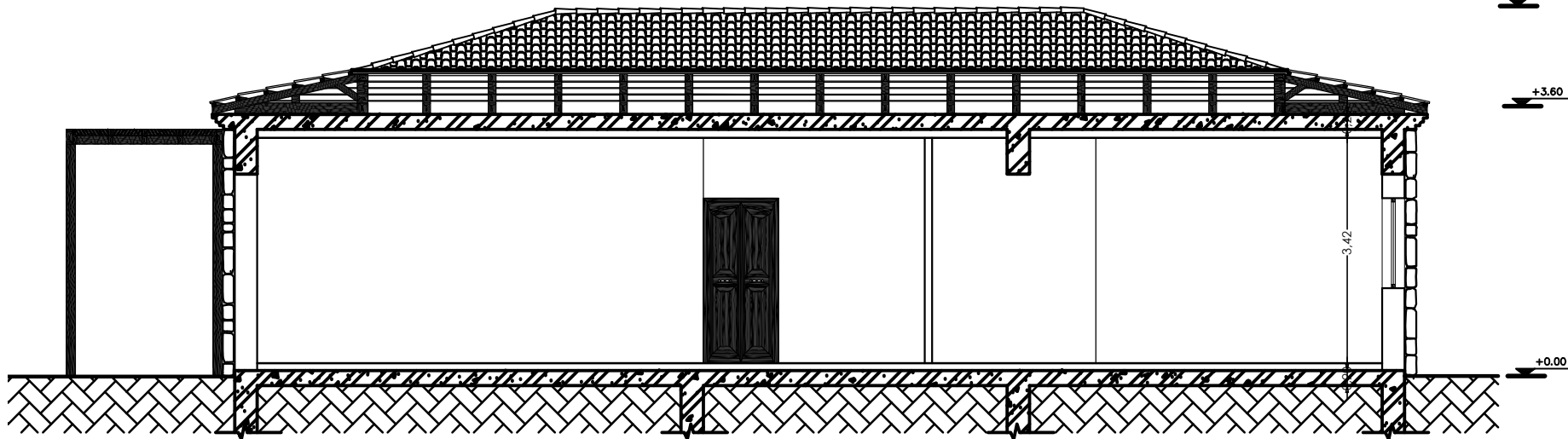
+0.00

στάθμες

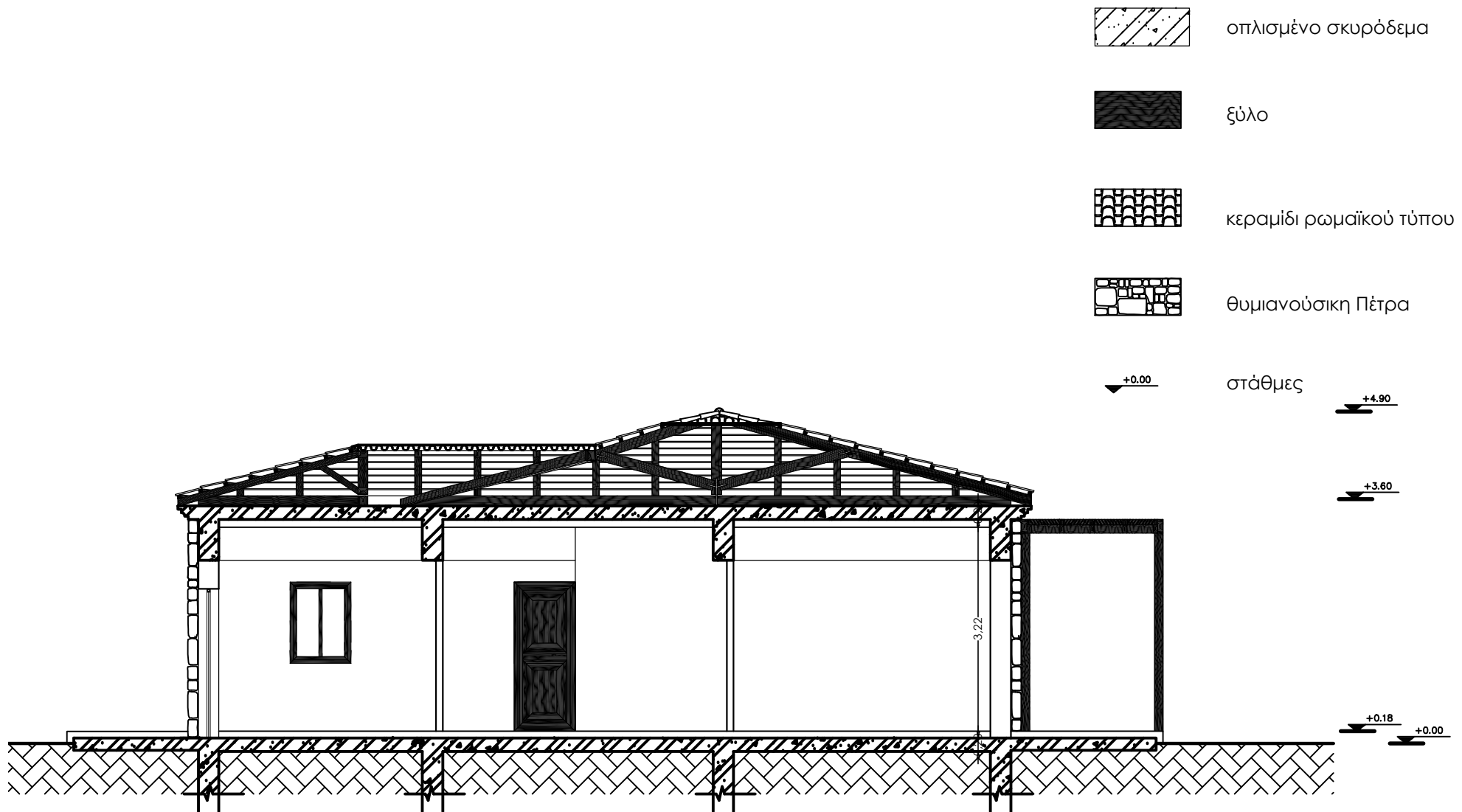
+4.90

+3.60

+0.00

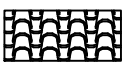
ΤΟΜΗ Α-Α ΚΤΙΡΙΟΥ 1
ΚΛ: 1/50

οπλισμένο σκυρόδεμα

ξύλο

κεραμίδι ρωμαϊκού τύπου

θυμιανούσικη Πέτρα

+0.00

στάθμες

+4.90

+3.60

+0.18

+0.00

ΤΟΜΗ Β-Β ΚΤΙΡΙΟΥ 1
ΚΛ: 1/50

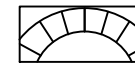
ξύλο

κεραμίδι ρωμαϊκού τύπου

θυμιανούσικη Πέτρα

Ροζ μάρμαρο

↙ +0.00

στάθμες

↘ +4.90
↘ +4.60

↘ +3.60

↘ +0.18
↘ +0.00

ΒΟΡΕΙΑ ΟΨΗ ΚΤΙΡΙΟΥ 1
ΚΛ: 1/50